

*Gate la
ligat nr.
1-5*

GLĂȘUL BISERICII

PREA FERICIREA SA
Dr. IUSTIN MOISESCU,
AL IV-LEA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

REVISTA OFICIALĂ
A SFINTEI MITROPOLII A UNGROVLAHIEI

ANUL XXXVI, Nr. 6 — IUNIE 1977

GLĂȘUL BISERICII

REVISTA OFICIALĂ
A SFINTEI MITROPOLII A UNGROVLAHIEI

ANUL XXXVI Nr. 6
IUNIE
1977

Redacția și Administrația : Sectorul Cultural-Social al Arhiepiscopiei Bucureștilor
Str. Patriarhiei nr. 21 — Sectorul V

COMITETUL DE REDACȚIE

PREȘEDINTE :

Prea Fericitul Părinte

I U S T I N

**Mitropolitul Ungrovlahiei și
Patriarhul Bisericii
Ortodoxe Române**

VICEPREȘEDINȚI :

I. P. S. Dr. ANTIM

**Arhiepiscopul Tomisului
și Dunării de Jos**

P. S. Dr. ANTIM

Episcopul Buzăului

MEMBRI :

P. S. ROMAN IALOMIȚEANUL
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei
Bucureștilor

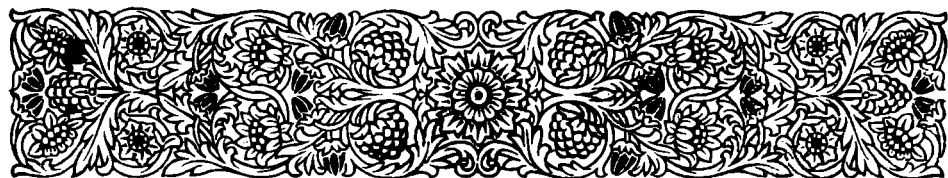
P. C. Pr. ALEXANDRU IONESCU
Vicar mitropolitan

REDACTOR RESPONSABIL :

P. C. Pr. PETRE F. ALEXANDRU
Consilier cultural mitropolitan

C U P R I N S U L

	<u>Pag.</u>
REDACȚIA, Întru mulți și fericiți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh IUSTIN !	493
Diac. GH. BOGDAPROSTE, Alegerea și întronizarea Prea Fericitului Părinte Dr. IUSTIN MOISESCU, ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române	507
Pr. prof. CONSTANTIN GALERIU, Din activitatea Prea Fericitului Patriarh IUSTIN, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române peste hotare	583
Pr. DAVID POPESCU, Prea Fericitul Părinte Patriarh IUSTIN, ca dascăl de teologie ortodoxă	592

ÎNTRU MULȚI ȘI FERICIȚI ANI, PREA FERICITE PĂRINTE PATRIARH IUSTIN !

Zilele de 12 și 19 iunie 1977 au fost pentru credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, în general, și pentru cei ai Arhiepiscopiei Bucureștilor, în special, zile de aleasă bucurie duhovnicească. În ziua de 12 iunie a fost ales și în ziua de 19 iunie a fost întronizat, după îndătinatele rînduiri, în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit IUSTIN al Moldovei și Sucevei, scaun rămas vacant prin încetarea din viață la 26 martie 1977, a Patriarhului Justinian. Unanimitatea cu care Colegiul electoral — reprezentînd întreaga Biserică Ortodoxă Română, prin cei mai distinși membri ai ei, clerici și mireni — s-a pronunțat pentru alegerea I. P. S. Mitropolit Iustin, ca Înțîistătător al Bisericii strămoșești, ca și entuziasmul impresionant cu care mulțimea credincioșilor l-au întîmpinat la ieșirea din Catedrală, în ziua întronizării, și l-au condus la palatul patriarhal, pot fi socotite ca cea mai elocventă expresie a preluirii de care Prea Fericea Sa se bucura, de multă vreme, în cadrul obștii ortodoxe românești, ca distins teolog și iscusit ierarh. Într-adevăr, lucrările, de un înalt nivel teologic, pe care Prea Fericitul Patriarh Iustin le-a publicat în timpul celor aproape douăzeci de ani cît a funcționat ca profesor, laic, de Noul Testament la Facultățile de Teologie din Varșovia, Cernăuți-Suceava și București — după obținerea, cu cea mai înaltă apreciere, a titlului de DOCTOR ÎN TEOLOGIE, în iunie 1937, la Facultatea de teologie din Atena, unde obținuse și licența în teologie — l-au impus, cu deosebit prestigiu, între teologii de frunte ai Ortodoxiei veacului nostru ; iar realizările pe care le-a înfăptuit ca ierarh în Arhiepiscopia Sibiului, pe care a condus-o un an (1956) și în Arhiepiscopia Iașilor, pe care a condus-o timp de mai bine de 20 de ani (din ianuarie 1957), l-au impus ca un înțelept, energic și iscusit ierarh dovedindu-se în tot acest timp nu numai bun cunoscător al îndatoririlor ce revin, după canoane unui episcop titular de eparhie, ci și un competent și hotărît împlinitor al acestor îndatoriri, care îmbrățișează toate cele trei laturi sub care se manifestă puterea bisericească : învățătoarească, sfințitoare și de conducere.

Cuvântările, cuprinzătoare ca fond și frumoase ca formă, pe care le-au rostit Înalt Prea Sfințitii mitropoliți : Teoctist al Olteniei și Nicolae al Ardealului, primul cu prilejul alegerii, iar cel de al doilea cu prilejul întronizării Prea Fericitului Patriarh Iustin, au scos în evidență multe din aspectele în lumina cărora poate fi înțeleasă personalitatea noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Dacă vom aminti, totuși, și aici câteva din aceste aspecte, care au constituit tot atâtea temeiuri pentru membrii Colegiului electoral ca să-și dea votul cu toată încrederea, ca și pentru cei îndreptățiți, după vechea tradiție a țării și după legile în vigoare în prezent, să confirme această alegere, o facem pentru că Arhiepiscopia Bucureștilor va avea avantajul să se bucure, în mod nemijlocit, de cîrmuirea înțeleaptă a Prea Fericitului Patriarh Iustin, iar aspectele pe care le vom scoate în evidență, vor lăsa posibilitatea întronizării, în apropiată perspectivă, a realizărilor cu care se va îmbogăți, în mod neîndoielnic, patrimoniul cultural, religios, moral și patriotic al acestei Arhiepiscopii, care — așa cum a ținut să menționeze Prea Fericitul Patriarh Iustin, în cuvântările ținute la alegerea și întronizarea Sa, s-a bucurat și în trecut de păstoriarea unor vrednici și mari ierarhi.

1. Dotat cu bogate daruri, valorificate printr-o muncă stăruitoare, ajutat și de o memorie excepțională, Prea Fericitul Patriarh Iustin a reușit să-și însușească la vîrstă tînără, o temeinică pregătire deopotrivă teologică și generală, ceea ce i-a îngăduit să se distingă și să se impună cu deosebit prestigiu, în toate împrejurările în care s-a găsit, fie ca profesor, fie ca ierarh — conducător al Mitropoliilor Ardealului și Moldovei și Sucevei, sau în cadrul multiplelor misiuni ce i s-au încredințat, de a reprezenta Biserica Ortodoxă Română, în organisme, interortodoxe, intercreștine sau de luptă pentru pace.

Pregătirea temeinică de care am amintit se poate desprinde ușor chiar din prima sa lucrare tipărită și anume teza de doctorat în teologie, apărută în grecește la Atena, în 1937, cu titlul : «*Evagrie Ponticul. Viața, opera, teologia*». Impresionează bogata informare cu care autorul s-a edificat asupra temei și discernămintul critic cu care — folosind toate izvoarele, și autentice și modificate sau falsificate — a reușit să ajungă la cele mai corecte concluzii. Spiritul de sinteză și claritatea exemplară în expunere — care caracterizează dealfel tot ceea ce a publicat Prea Fericitul Patriarh Iustin : lucrări, studii, pastorale, cuvîntări — se desprind îndeosebi din partea a III-a a lucrării menționate (p. 102 ș.u.) unde se tratează despre «învățătura dogmatică» a lui Evagrie Ponticul.

O altă lucrare în care Prea Fericitul Patriarh Iustin și-a vădit nu numai pregătirea teologică deosebită, ci și convingerea în originea divină a întregii învățătură propovăduite de Mîntuitorul Hristos — inclusiv cea care a părut unora împrumutare din cultura sau religia unor popoare, cum ar fi parabolele — este lucrarea intitulată : «*Originalitatea parabolelor Mîntuitorului*» (tipărită la Rîmnicul Vîlcii, în 1945). Înlăturînd, documentat, părerile tendențioase și însușindu-și — cînd a fost cazul — părerile corecte ale unor distinși autori pe care i-a preocupat în mod deosebit acest aspect al felului în care Mîntuitorul a expus multe din

învățăturile Sale, în acest studiu, Prea Fericitul Patriarh Iustin, a ajuns la concluzii, din care — și pentru adevărul cuprins și pentru frumusețea expunerii — menționăm câteva fragmente. Astfel, în partea ultimă (p. 47 ș.u.) se spune : «Truda cercetătorilor literaturii religiunilor vechi — de a găsi undeva izvorul de inspirație al Mîntuitorului rămîne zadarnică. Știința nu a izbutit decît să confirme adevărul pe care marea mulțime de adevărați creștini l-a simțit în toate vremurile : parabolele evanghelice, pietre nestemate din cununa veșnic strălucitoare a Mîntuitorului, nu pot fi clintite de la locul lor. Cercetarea comparativă a parabolelor evanghelice cu parabolele budiste și rabinice, în spirit de obiectivitate deosebită, dovedește cu prisosință că nu se cunoaște nici o parabolă necreștină identică, ca fond și formă, cu parabolele Mîntuitorului.

În parabole, Mîntuitorul Hristos are o măiestrie unică și incomparabilă ; El nu este un imitator ; El nu depinde de nici o carte, de nici un dascăl, de nici o tradiție savantă.

Dacă din punct de vedere al calităților literare, parabolele evanghelice sînt superioare oricărei pagini clasice, vechi sau moderne, în ce privește esența lor doctrinală nimic nu există care să poată fi pus în cumpănă cu ele... Comori nesecate de învățătură, de îndemn, de mîngiere, cu cît le citim mai mult cu atît pătrundem mai adînc în tainele divine și simțim mai puternic farmecul glasului Mîntuitorului. Simple pentru cei simpli, parabolele lui Iisus sînt prea adînci pentru marii cugetători. Ele sînt, cum zice Sfîntul Ioan Hrisostom, un ocean de cunoștințe spirituale, din care putem scoate perlele cele mai rare și pietrele cele mai prețioase. Simple și atrăgătoare prin forma lor, adînci și interesante prin învățătura pe care o cuprind, parabolele Mîntuitorului, adresîndu-se direct sufletului omenesc, sînt accesibile tuturor. Dacă, uneori, din cauza profunzimii ideilor nu pot fi înțelese, în întregime, de cei neinstruiți în problemele religioase, totuși ele merg direct la inimă și aduc totdeauna o rază caldă de lumină... Veșnic actuale, ele continuă, fără încetare, să învețe și să încălzească sufletele oamenilor, de pretutindeni, indiferent de cultură, de clasă socială sau de rasă».

Dar, lucrările care pot fi socotite ca exprimînd fidel pe de o parte preocupările de înalt nivel ale specialistului, în cunoașterea și talmăcirea învățăturii descoperită de Mîntuitorul Hristos și propovăduită de Sfinții săi Apostoli, iar pe de altă parte tehnica desprinderii adevărilor cuprinse în această învățătură, sînt : «*Sfînta Scriptură și interpretarea ei în opera Sf. Ioan Gură de Aur*» (tipărită la Cernăuți, în 1942) și *Activitatea Sfîntului Apostol Pavel în Atena* (Fapte XVII, 16—34, tipărită la Iași, 1946). Într-adevăr, zăbovind cu răbdare asupra conținutului acestor lucrări, îți poți da seama cît de necesară este pregătirea temeinică, teologică și generală, pentru cel care dorește, cu adevărat, să pătrundă, în toată adîncimea și frumusețea ei, învățătura cuprinsă în izvorul fundamental al religiunii creștine — Sfînta Scriptură — și, în același timp, cît de mare folos poate avea Biserica de la fiii ei care ajung să-și însușească o asemenea pregătire, dacă se și străduiesc, cu rivnă sfîntă, să-și pună această pregătire în slujirea comunității din care fac parte. În acest sens,

făcînd cu acest prilej o privire retrospectivă asupra activității Prea Fericitului Patriarh Iustin, ca profesor și ierarh, se poate înțelege ușor că realizările îndeplinite de Prea Fericea Sa, nu sînt întîmplătoare, ci rodul unor adînci și permanente preocupări de a înțelege, în lumina Sf. Scripturi nevoile prezente ale Bisericii, ca și ale societății în mijlocul căreia Ea este chemată să-și îndeplinească misiunea ce i s-a încredințat de Întemeietor. Sfîntul Apostol Pavel, propovăduitorul inspirat și neobosit, al învățaturii lui Iisus cel înviat din morți și Sfîntul Ioan Hrisostom, tîlmăcitorul cu gură de aur al acestei învățături, i-au lămurit Prea Fericitului Patriarh Iustin, odată cu importanța acestei învățături pentru mîntuirea omului, și poziția pe care o ocupă Biserica în mijlocul societății organizate ca Stat, și contribuția pe care Ea o poate aduce prin misiunea ei specifică la promovarea intereselor obștești.

Convins că o cunoaștere corectă a învățaturii diferitelor confesiuni creștine poate fi de real folos teologilor ortodocși români, în dialogurile angajate de Biserica Ortodoxă Română cu aceste confesiuni, pentru ca — pînă la realizarea unității lor dogmatice — ele să se poată afirma unitar în problemele de interes general, cum ar fi lupta popoarelor pentru înlăturarea războiului ca mijloc de rezolvare a diferendelor dintre ele, pentru instaurarea unei păci drepte în lume și pentru o întrajutorare echitabilă, Prea Fericitul Patriarh Iustin, a tradus în românește, într-un stil clar, lucrarea marelui profesor teolog grec Hristu Andrutsos, intitulată «Simbolica» (tipărită în Editura centrului mitropolitan al Olteniei, în 1955). În aceeași editură, în același an (1955) și cu același scop — poate și cu o presimțire a ceea ce avea să se întîmple la începutul anului următor (1956) prin alegerea, hirotonia și instalarea sa ca arhi-episcop de Alba Iulia și Sibiu și mitropolit al Ardealului — Prea Fericea Sa a tipărit lucrarea intitulată : «*Ierarhia bisericească în epoca apostolică*», la sfîrșitul căreia a adăugat ca anexă : «*Texte biblice și patristice despre pace și muncă*», cele două importante aspecte sub care poate fi apreciată învățătura divină, ca îndrumătoare a oamenilor și popoarelor, în înțelegerea îndatoririlor lor sociale. Această pregătire temeinică Prea Fericitul Patriarh Iustin a avut prilejul s-o valorifice, înainte de a fi ales și promovat în ierarhie, în latura administrativ-gospodărească. atît în slujba Bisericii cît și a Patriei; în slujba Bisericii strămoșești ca membru în Comitetul de conducere al Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, unde a dovedit înțelegere deosebită pentru problemele cu caracter practic de interes general bisericesc, enęgie impunătoare în aplicarea hotărîrilor luate de Comitet, după aprobarea lor de către Prea Fericitul Patriarh, și în același timp caldă apropiere față de muncitorii angajați ai Institutului Biblic, iar în slujba Patriei prin sprijinirea eforturilor constructive ale poporului nostru în zidirea vieții celei noi.

2. Cu această pregătire teoretică și cu această experiență practică, nu l-au mai surprins îndatoririle de conducător al unei eparhii cînd, în luna martie 1956, Prea Fericea Sa a fost ales, hirotonit și instalat

ca Arhiepiscop de Alba Iulia și Sibiu și mitropolit al Ardealului. Urmind în scaun unui mare ierarh, Mitropolitul Nicolae Bălan, prețuit ca om de aleasă cultură și înflăcărat patriot, clerul și credincioșii Arhiepiscopiei Sibiului așteptau cu nerăbdare și interes primele manifestări ale noului lor Arhiepiscop, în nădejdea că acestea îl vor confirma ca vrednic urmaș al străluciților ierarhi ai acestui scaun: Șaguna, Mețianu, Bălan — și le vor întări încrederea pe care le-o produsese prin chipul său falnic și prin cuvântările pe care le rostise cu prilejul alegerii, investiturii și instalării. Asemenea manifestări ale noului conducător n-au întârziat și, prin semnificația și importanța lor, n-au dezamăgit pe cei care le așteptau. Căci, orientat în problemele de interes general ale Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericirea Sa a intuit cu ușurință problemele specifice Arhiepiscopiei Sibiului și Mitropoliei Ardealului, trecînd la soluționarea lor cu o promptitudine, competență și hotărîre care au impresionat adînc pe păstoriți și au determinat pe colaboratori să-l urmeze cu ascultare și devotament, în îndeplinirea acestor măsuri, luate cu o competență impunătoare de noul Arhiepiscop. Ceea ce a impresionat în mod deosebit pe credincioșii Arhiepiscopiei și pe colaboratorii din Centrul Eparhiei și i-a atașat, cu sporită prețuire, de noul Arhiepiscop a fost gestul Său de a nu trece la vreo măsură administrativă în Arhiepiscopie înainte de a-și înclina fruntea, în rugăciune, la mormintele celor doi mari înaintași — Șaguna, la Rășinari și Nicolae Bălan, la minăstirea Sîmbăta — lucru făcut, de altfel, imediat — a doua și a treia zi — după instalarea Sa, care a avut loc în cadrul unor solemnități rămase de neșters în memoria celor care au avut prilejul să le vadă, prin importanța ce s-a dat acestui eveniment, participînd însuși Președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale, de atunci, Dr. Petru Groza și numeroase delegații în costume specifice din cele mai reprezentative regiuni ale Arhiepiscopiei și Mitropoliei. Prin vizitarea la puțin timp după instalare, a celor mai importante centre care făceau parte, în acel timp, din Arhiepiscopia Sibiului-Brașov, Alba Iulia, Făgăraș, Blaj, Tg. Mureș, Mediaș — noul Arhiepiscop a putut avea o apreciere de ansamblu a nevoilor comune întregii Arhiepiscopii, dar și a nevoilor specifice fiecărui centru. Noul Arhiepiscop s-a bucurat de înțelegerea și sprijinul înaltelor autorități de stat, creîndu-se astfel bune condiții de funcționare a Centrului eparhial. (Cu aceeași promptitudine a dispus să se întocmească devizul necesar și să se treacă imediat la repararea Catedralei mitropolitane. Măsură asemănătoare, aplicată chiar cu precădere a luat și pentru Catedrala din Blaj, ca și pentru clădirea în care se află cripta cu mormintele foștilor ierarhi ai Blajului.

Indemn pentru reparații și pictări de biserici, a dat noul Arhiepiscop oriunde constata asemenea lipsuri, cu ocazia vizitelor canonice sau în baza situațiilor pe care a obligat pe protopopi să le prezinte. De la Centru venea însă nu numai îndrumare ci și sprijin, ceea ce constituia și emulație și obligație pentru credincioși să stea în ajutorul preotului în îndeplinirea sarcinilor ce i se trasau de la Centru.

Ca nevoie cu caracter general s-a dovedit lipsa unei expuneri clare, sintetice a învățaturii de credință ortodoxe ; o cereau, deopotrivă, preoții și credincioșii, îndeosebi cei reveniți. Instituind un colectiv de trei profesori de la Institutul Teologic din Sibiu și îndrumând personal lucrările acestui colectiv, expunerea învățaturii de credință a fost repede întocmită și publicată sub titlul : «*Catehismul creștinului dreptcredincios*» (Sibiu, 1956). Apoi, pentru scopul pe care și-l propusese, de a lămuri pe cei neinițiați în cunoașterea adevăratului aspect și conținut al actului revenirii la sinul Bisericii strămoșești a foștilor greco-catolici, I. P. S. Mtiropolit Iustin a îndrumat și îndemnat terminarea și publicarea lucrării intitulată : «*Cînd frații sînt împreună*» (Sibiu, 1956) în a cărei Prefață, între altele, spune : «Cu părintească dragoste și cu bucurie creștinească trimitem la propovăduire această carte alcătuită cu luminată osîrdie și cu năzuința curată de a pune dovada în slujba adevărului. Ea este hărăzită, deopotrivă, clerului și credincioșilor sfintei noastre Biserici Ortodoxe Române — și mai cu osebire iubiților noștri fii sufletești din cuprinsul Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu, precum și clerului și credincioșilor din celelalte Eparhii de dincoace de munți. Folosință din citirea ei sîrguincioasă poate dobîndi, firește, oricine se interesează de problema unității noastre bisericești, în trecut și astăzi. Și pe unii și pe alții din cei ce se vor apleca asupra paginilor ei și le vor «ispiti» cu cuvenita luare aminte, această carte de dreaptă arătare a adevărului îi va întări în încredințarea că frumos și bine este cînd frații sînt împreună. Mai mult decît atît ! Această carte dovedește limpede că obștea credincioșilor din Ardeal n-a conținut să se simtă a fi una în cuget și în simțire cu românii de pretutindenea, care mărturisesc dreapta credință ortodoxă». Un omagiu meritat, a adus I. P. S. Sa, în aceeași Prefață, memoriei numeroșilor «fruntași ai fostei Biserici unite din Ardeal, ca episcopul Inocențiu Micu-Klein, Petru Maior și Gheorghe Șincai, canonicul Ioan Micu Moldovan și alții, care au adevărat cu amărăciune «nehazna» pricinuită de «deschilnarea» de la 1698—1700, atunci cînd s-a înțeles că ea n-a adus nici o ușurare a stării poporului nostru care trudea pe pămînturi crăiești și nemeșești, iar «scutînțele» făgăduite cu mîrinimie clerului trecut la «unie» au rămas biete petece de hîrtie. Același cald omagiu a adus «tuturor acelor fruntași ai fostei Biserici unite, episcopi, canonici, profesori de teologie, preoți și oameni luminați, care — față de încercările de schimbare a învățaturii de credință și a rînduielilor de cult ortodoxe — s-au străduit să împiedice pătrunderea influențelor catolicizante în credința și practica bisericească a ramurei vremelnice înstrăinată de butucul viței ortodoxe ardelen. Numele lor, cu biruințele și cu amărăciunile, mai ales, de care au avut parte, sînt scrise cu cinste, aici și între scoarțele istoriei bisericești a românilor din Ardeal». Înalt Prea Sfinția Sa n-a uitat, însă, pe cel care a reprezentat adevărata rezistență față de toate încercările de împărțire și dezbinare a românilor din Ardeal : poporul. De aceea, a adăugat : «Mai vîrtos se cuvine laudă și mulțumită bunului și trudnicului nostru popor credincios din aceste părți ale țării românești, care n-a conținut a se socoti una în credință și sim-

țire cu frații din cealaltă parte a munților. Acest vrednic popor dreptcredincios a fost praznicul treaz și neînduplecat al legii strămoșești; în cuvânt și în faptă, el a apărat-o de orice întinăciune, a cruțat-o de orice strîmbătate. Acest popor credincios, statornic în alipirea sa față de rînduielile credinței strămoșești, avea să dreagă și ruptura săvîrșită înainte cu un pătrar de mileniu în unitatea vieții sale bisericești».

Cu asemenea sentimente și aprecieri manifestate consecvent în vorbă, în scris și în faptă, față de clerul și credincioșii foști greco-catolici, sînt explicabile dragostea și prețuirea cu care aceștia l-au înconjurat, ca și respectul pe care ei l-au exprimat — ori de cîte ori au avut prilej — alături de toți credincioșii Arhiepiscopiei Sibiului, că Prea Fericirea Sa nu le-a rămas mai multă vreme conducător duhovnicesc, aspect de care ei n-au despărțit niciodată aspectul național-patriotic.

Un gest pe care Prea Fericirea Sa l-a făcut, ca mitropolit al Ardealului — și pe care clerul și credincioșii ortodocși l-au interpretat și l-au prețuit ca un respect față de sentimentele pe care ei le păstrau fostului lor mitropolit — a fost în legătură cu cinstirea memoriei înaintașului său în scaun, Mitropolitul Nicolae Bălan. În toamna anului 1955 Mitropolitul Bălan împlinea 50 de ani în slujba Bisericii. Colaboratorii săi luaseră inițiativa ca în vederea acestui popas sărbătorec să întocmească și să tipărească un volum omagial, în cadrul «Telegrafului Român». La 6 august 1955, Mitropolitul Bălan a încetat însă, în mod cu totul neașteptat, din viață. La această dată volumul se găsea tipărit în cea mai mare parte. Dar, după încetarea din viață a mitropolitului, nu s-a mai continuat tipărirea și așa ar fi rămas, poate, pentru totdeauna, dacă aflînd despre aceasta, I. P. S. Mitropolit Iustin n-ar fi dispus să se continue și termina tipărirea volumului, care, prin conținutul lui bogat, a fost socotit ca cel mai frumos, pios, omagiu adus memoriei fostului mitropolit, cu prilejul comemorării unui an de la încetarea sa din viață. În «Cuvînt de lămurire» pe care I. P. S. Mitropolit Iustin l-a scris la începutul acestui volum, se spune între altele: «întrucît în el se oglindește viața și activitatea mitropolitului Nicolae sub toate aspectele și într-o perspectivă finală, am socotit deplin îndreptățită desăvîrșirea tipării lui. Paginile ce urmează constituie o mărturie a prețuirii de care Mitropolitul Nicolae s-a bucurat în sinul Bisericii Ortodoxe Române; totodată ele vor rămîne pentru urmași ca document al activității lui excepționale pe tărîm bisericesc. Într-adevăr, mitropolitul Nicolae Bălan a fost ierarhul cărturar care a întruchipat în mod strălucit năzuințele mari ale Bisericii Ardelene în întia jumătate a veacului nostru. Prin îndrumarea dată clerului pregătit în așezăminte teologice de grad universitar, prin publicațiile tipărite la Sibiu și, în general, prin toată activitatea desfășurată în instituțiile bisericești din Arhiepiscopie, el a izbutit să ridice Biserica Ortodoxă din Ardeal pe o culme de înflorire, păstrînd-o cu înțelepciune și rîvnă sfîntă. Păstrînd comoara de preț a ortodoxiei strămoșești, el a mers cu hotărîre pe calea vrerilor obștești, fiind alături de popor în lupta pentru împlinirea năzuințelor lui înalte. De aceea, amintirea Mitropoli-

tului Nicolae va rămâne mereu vie printre noi, îndreptându-ne mereu pașii pe căile adevărului, păcii și progresului».

Recunoscînd, cu asemenea aprecieri calde, vrednicia înaintașilor și cultivînd cinstirea memoriei lor, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin îndeplinea o lucrare dintre cele mai utile, pentru educația păstoriiților, făcînd — pentru ei — din figurile de seamă ale neamului și Bisericii strămoșești, pilde vii, demne de urmat. În acest scop, pentru a ajuta Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului ca și pe linie culturală să se păstreze cel puțin la nivelul la care se ridicase sub îndrumarea înaintașilor, I. P. S. Mitropolit Iustin a înființat revista «*Mitropolia Ardealului*», stabilindu-i cadrul — pe care-l respectă și astăzi — în repartizarea materialului, pentru a îmbrățișa nu numai probleme de strictă specialitate teologică, grupate după cele patru secțiuni : biblică, istorică, sistematică și practică, ci și probleme de actualitate, de care nici Biserica nu poate să facă abstracție, ca toate instituțiile chemate să ajute pe oameni în străduințele lor spre mai bine și pentru asigurarea unei conviețuiri pașnice între oameni și popoare.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin a fost preocupat să creeze și Institutului Teologic din Sibiu mai bune condițiuni de funcționare. În acest scop a pus să se întocmească planul unei măririi a spațiului; prin refacerea și înălțarea părții de care se lega sala de festivități. La realizarea acestui plan, ca și la al celui întocmit pentru încadrarea minăstirii din Predeal cu clădiri care să corespundă cît mai apropiat formei inițiale, timpul scurt cît I. P. S. Sa a rămas la conducerea Arhiepiscopiei nu i-au îngăduit să treacă.

O strînsă colaborare, pentru o cît mai unitară activitate a tuturor eparhiilor din Mitropoliile Ardealului și Banatului, care aveau și nevoi specifice numai acestor ținuturi, a urmărit să realizeze Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin prin vizitele frățești pe care le-a făcut tuturor centrelor eparhiale din aceste Mitropolii, consultîndu-se cu conducătorii lor și luînd hotărîri corespunzătoare în mod colegial. Cu asemenea prilejuri a vizitat și pe conducătorii celorlalte culte religioase, stabilind și cu aceștia cît mai frățești raporturi, stînd într-ajutor în acest scop, și deplină libertate și egalitate asigurată și garantată tuturor cultelor, fără nici o discriminare, de către noua ocîrmuire democratică instaurată în țara noastră după 23 August 1944.

Păstoriarea Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin în Arhiepiscopia Sibiului a fost scurtă. Dar realizările înfăptuite în acest timp și îndeosebi directivele stabilite pentru activitatea Arhiepiscopiei au rămas ca amintiri de neșters, invocate, cu multă plăcere, de către foștii colaboratori, ori de cîte ori se ivește ocazia.

3. Cu începutul anului 1957, Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Iustin a fost chemat — cu îndeplinirea formelor canonice și legale : alegere, confirmare și instalare — la conducerea Arhiepiscopiei Iașilor și Mitropoliei Moldovei și Sucevei. Păstoriarea această Arhiepiscopie timp de mai bine de 20 de ani, Prea Fericirea Sa a avut posibilitatea să-și valorifice, pe

de o parte competența cu care s-a înarmat printr-o temeinică și largă cultură, iar pe de altă parte, rîvna neostoită care l-a caracterizat tot timpul de cînd a acceptat demnitatea arhieriei. Ca să poată înțelege cineva, în toată importanța realizările pe care le-a înfăptuit Prea Fericirea Sa în cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor, ar trebui să aibă în față, în prealabil, o icoană fidelă a situației care exista înainte de venirea Prea Fericirii Sale la cîrma Arhiepiscopiei. Spirit, în general, echilibrat, Prea Fericitul Părinte Iustin nu a fost lipsit de ambiția marilor realizări corespunzătoare dealtfel întregii lui personalități, caracterizată de un stil monumental, impunător. Personaj de mare prestanță fizică — după caracterizarea pe care i-o face ziarul «Le Monde», din 18 iunie 1977, anunțînd alegerea sa ca Patriarh — Prea Fericitul Patriarh Iustin produce, după întreaga structură a spiritului său, o impresie impunătoare de măreție și monumentalitate asupra celor care ajung în legătură cu dînsul. Zăbovitor cu stăruință asupra obiectivelor pe care și le fixează, neocolind părerea celor pe care îi consideră competenți în materie, Prea Fericitul Patriarh Iustin a dovedit o energie de nestăvilit pentru ducerea la îndeplinire a acestor obiective, după ce a ajuns la convingerea că ele se întemeiază pe adevăr și utilitate. Privind lucrurile într-un orizont larg, la realizare nu pierde din vedere amănunțele care, lipsind, ar păgubi monumentalității concepute sau frumuseții artistice. Dacă între colaboratorii cu ajutorul cărora Prea Fericitul Patriarh Iustin a realizat mărețele înfăptuiri din cuprinsul Arhiepiscopiei Iașilor nu se vor găsi unii care să lase «amintiri», puțini vor fi aceia care vor ști cit de mare a fost contribuția pe care Prea Fericirea Sa a avut-o — prin discuții prelungite cu specialiștii — la difinitivarea proiectelor pentru readucerea monumentelor istorice din Arhiepiscopie la forma lor inițială, așa cum au conceput-o ctitorii și au realizat-o, cu măiestrie meșterii constructori, pictorii și decoratorii. Preocupările care l-au stăpînit în acest scop se desprind clar în parte din lipsurile pe care le menționează în «Prefața» scrisă la mînușata lucrare tipărită, în 1974, sub titlul : «*Monumente istorice bisericesti din Mitropolia Moldovei și Sucevei*» unde, între altele, spune : «Vitregia vremurilor de altădată la care s-a adăugat de multe ori, și nepăsarea unor oameni, au pricinuit răni dureroase monumentelor noastre bisericesti ; ziduri de incintă și turnuri-bastioane grav deteriorate, fațadele bisericilor acoperite în neorînduială cu tencuiei, ancadrame originare ale ușilor și ferestrelor înlăturate, acoperișuri modificate la întîmplare, picturi exterioare expuse intemperiiilor naturale, fundații expuse infiltrațiilor apei, unele clădiri din jurul bisericilor, mormane de ruine, spațiul interior modificat prin îndepărtarea pereților de separație, picturi interioare, în multe locuri, înecate în stratul de picturi noi, adăugiri care nu se încadrau armonice în ansamblul clădirilor bisericesti etc.».

Afirmarea concepției sale monumentale și a energiei realizatoare, a început-o Prea Fericirea Sa, cu Centrul eparhial. În locul clădirilor inestetice și insalubre, care înconjurau pe trei laturi, marea Catedrală și palatul mitropolitan, la cîteva luni după venirea la conducerea arhiepiscopiei

copiei, a pus temelia unor mărețe clădiri, concepute ca stil, în armonie cu catedrala, și reprezentând, prin ansamblul lor o contribuție efectivă nu numai la crearea unor bune condiții de locuit pentru angajați și de lucru pentru serviciile administrative ale Centrului, ci chiar scoaterea în evidență, mai pregnant, a monumentalității Catedralei. Impresionează în mod deosebit sala de festivități, prin mărimea și decorarea ei. Palatul mitropolitan la rîndul lui, și-a recăpătat forma inițială, îmbunătățită prin mobilarea și decorarea adecvată stilului. Catedrala a fost reparată, asigurîndu-se încălzirea printr-o instalație dintre cele mai moderne și deschizîndu-i-se perspectiva măreției și în față, prin lăsarea unui spațiu liber corespunzător între noile clădiri.

A sprijinit efectiv străduințele credincioșilor din parohiile lipsite de biserici să-și aibă locașuri proprii de închinare ; a îndemnat și a ajutat parohiile cu biserici vechi, deteriorate să le repare și să le împodobască cu picturi noi sau să restaureze picturile vechi, cu importanță artistică. Muncă impresionantă a desfășurat Prea Fericirea Sa pentru restaurarea, consolidarea și înfrumusețarea bisericilor și minăstirilor monumente istorice din Moldova, ai căror meșteri constructori și zugravii după cum se exprimă Prea Fericirea Sa în «Prefața» scrisă la volumul menționat mai înainte, cu pilduitoare hărnicie, au înălțat și înfrumusețat aceste sfinte locașuri renumite în toată lumea. Meșterii constructori, prin ingeniozitatea și iscusința lor artistică, prin spiritul lor de pătrundere și de sinteză, au înscris în istoria arhitecturii bisericesti, din acest colț de țară, procedee și metode originale, privind spațiul interior al locașurilor de cult, boltirea naosului și pronaosului, decorația exterioară a bisericilor, forma acoperișului etc. Îmbinînd cu simțul proporțiilor elemente de arhitectură populară și izvoare din afară cu ceea ce a născocit mintea și închipuirea lor, au statornicit stilul arhitectural moldovenesc cunoscut și apreciat pretutindeni. Iar zugravii moldoveni «prin măiestria lor în schițarea liniilor în combinarea culorilor, în conturarea luminilor și umbrelor, au realizat la unele biserici și minăstiri picturi interioare și exterioare adăugînd astfel pagini nepieritoare la istoria artei universale».

Fără îndoială, pentru restaurarea monumentelor istorice din arhiepiscopia Iașilor, fără sprijinul efectiv al Statului nu s-ar fi putut ajunge la mărețele împliniri cu care se pot mindri astăzi, pe buna dreptate, și conducerea de stat și conducerea bisericească. Acest lucru nu uită să-l menționeze Prea Fericitul Patriarh Iustin în «Prefața» amintită, spunînd : «Astăzi, conducerea statului nostru, în cadrul stăruitoare și patriotice acțiuni de protecție, consolidare și restaurare a monumentelor istorice din țară, desfășoară prin Departamentul Cultelor, Direcția Monumentelor Istorice și de Artă și prin Mitropolia Moldovei și Sucevei, o impunătoare acțiune de restaurare a bisericilor și minăstirilor monumente istorice din Moldova.

Moștenirea culturală a poporului nostru — în care un loc de cinste îl ocupă edificiile bisericesti vechi — este în atenția binevoitoare a conducerii noastre de stat. Astfel, rînd pe rînd, locașuri de închinare din Moldova ca bisericile : Golia, Barnovsni, Nicorița, Sf. Teodor — Iași,

Sf. Gheorghe-Hîrlău, Sf. Dumitru-Hîrlău, Sf. Gheorghe — Botoșani, Sf. Ioan — Piatra Neamț, Ruginoasa, Pașcani, Borzești, Rădeana și Precista — Bacău, Baia, Voroneț, Humor, Arburea — Suceava, Sala Gothică — Iași, precum și minăstirile: Neamț, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, Slatina, Agapia, Cetățuia, Bistrița, Secu, Putna ș.a. și-au recăpătat, în urma lucrărilor efectuate pînă acum, înfățișarea de odinioară. În locul aspectelor de tristețe și neorînduială de mai înainte, călătorul are acum înaintea ochilor săi măreția și farmecul monumentelor restaurate. «Pentru o cît mai largă cunoaștere a acestor comori de artă, grăitoare, în același timp, despre trecutul nostru cultural, Prea Fericitul Patriarh Iustin a venit în întîmpinarea inițiativelor luate de Editura Academiei R. S. R., Editura Tehnică și Editura Meridiane de a tipări diferite monografii istorice asupra unora din cele mai importante monumente, ușurînd distribuirea lor prin serviciile de colportaj ale Mitropoliei și tipărînd, în editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, monografiile asupra monumentelor neluate în planul editurilor menționate. În același scop, apreciînd utilitatea unei cărți care să dea călătorului cunoștințe despre fiecare monument bisericesc important în parte dar, în același timp, și o viziune de ansamblu în legătură cu arhitectura și pictura bisericască din Moldova, precum și cu rolul cultural-bisericesc îndeplinit de minăstiri în trecut; Prea Fericirea Sa a apelat la un grup de cercetători de la Institutul de Istorie al Academiei R. S. România, Filiala Iași, și la un grup de profesori și clerici din Mitropolia Moldovei și Sucevei, care după indicațiile date de Prea Fericirea Sa, au întocmit 82 de monografii asupra monumentelor istorice bisericăști moldovenești, considerate mai importante din punct de vedere istoric și mai expresive din punct de vedere artistic. Aceste monografii formează conținutul lucrării cu titlul «Monumente istorice bisericăști din Mitropolia Moldovei și Sucevei». La această lucrare, pe lîngă «Prefața» scrisă de Prea Fericirea Sa, ca Mitropolit al Moldovei, a fost invitat să scrie o «Introducere» cu privire la arhitectura religioasă și pictura murală Dl. Prof. Vasile Drăguț, actualul Rector al Institutului de Bele Arte, «Nicolae Grigorescu» și — cu privire la icoane, broderii, argintării — Conf. univ. Dr. Corina Nicolescu — căreia tragicul cutremur din 4 martie 1977 i-a curmat frumoasa activitate pe care o desfășura, cu competență în domeniul obiectelor de artă bisericască. Cu privire la arhitectură, Dl. Prof. Drăguț își începe prefața spunînd: «Istoria arhitecturii religioase din Moldova poate fi considerată o adevărată cronică a statului moldovenesc însuși, a aspirațiilor și zădărniciilor său pe un răstimp de mai multe secole. Dincolo de orice fals patriotism local, arhitectura moldovenească trebuie considerată și prețuită ca una dintre cele mai originale și expresive sinteze artistice din întregul spațiu european, ilustrînd capacitatea poporului nostru de a se racorda la marile mișcări de cultură și civilizație din Occident și Orient, ilustrînd în mod nuanțat polivalențele unui univers artistic plin de fantezie, dar pururi armonios și echilibrat... Pentru lumea turistică, teritoriul de artă al Moldovei este o descoperire recentă, fiind, astăzi, de universal prestigiu grupul de biserici ce păstrează picturi murale exterioare;

numeroși mari specialiști au consacrat pagini de competență admirație monumentelor de astăzi din Moldova, subliniind profunda lor originalitate, unicitatea poziției lor în contextul artei europene». Aprecieri asemănătoare face în «Introducere» și Prof. Dr. Corina Nicolescu, spunind : «Tezaurile de artă moldovenească — icoanele, broderiile, argintăria, mobilierul și ceramica — transmise cu grijă și respect de la o generație la alta de călugări și preoți, în minăstirile și schiturile moldovene, mărturisesc până azi fiecărui călător despre trecutul artistic atît de glorios al acestui pămînt românesc.

Pe linia aceasta a folosirii celor mai potrivite căi pentru valorificarea a tot ceea ce a avut neamul nostru mai reprezentativ în trecutul său zbuclumiat, se înscrie și publicarea în Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei a *Psaltirii în versuri* a Mitropolitului Dosoftei (Iași, 1974). Întocmită ca ediție critică de către N. A. Ursu, cu prilejul împlinirii a 300 de ani de la publicarea ei (1673—1973), în tipografia unei minăstiri din Uniev, în Polonia, unde Dosoftei se găsea într-o scurtă pribegie — lucrarea are și un «Cuvînt înainte» al Prea Fericitului Patriarh Iustin, în care sînt scoase în evidență aspecte deosebite sub care poate fi apreciată în adevărata ei lumină personalitatea Mitropolitului Dosoftei și importanța întregii opere înfăptuite de el. Mritivă sub aspectul valorii literare, traducerea românească în versuri a Psaltirei — comoara poeziei lirice religioase a poporului evreiesc — a așezat pe Mitropolitul moldovean Dosoftei (1624—1693) pe locul cei dintîi «în Pantheonul mării poezii românești». Dar, importanța Psaltirii în versuri — spune Prea Fericitul Patriarh Iustin — nu trebuie limitată la valoarea ei literară. Destinația ei pentru a fi citită de întreaga seminție românească, într-o vreme cînd limbile slavonă și greacă își disputau întîietatea pe tărîm cultural-bisericesc în țările noastre, iar românii trăiau încă despărțiți unii de alții, își are fără îndoială marea ei semnificație istorică. Ideea de a sprijini afirmarea graiului românesc pe toate meleagurile locuite de români și de a sluji unitatea neamului prin unitatea limbii se vedește în toate cărțile tipărite de Dosoftei. Dar, mai mult decît oricare altă scriere religioasă, Psaltirea era cea mai indicată să slujească acestui scop, fiind cea mai căutată și mai citită carte a Sfîntei Scripturi.

Convins că prin crearea unor cit mai bune condițiuni de funcționare a școlilor de învățămînt teologic, se vor asigura Bisericii elemente de nădejde, cu bună pregătire, Prea Fericitul Patriarh Iustin a înzestrat Seminarul teologic de la Neamț — pe care l-a avut sub îndrumare și conducere ca Mitropolit al Moldovei — cu un local impunător, ca dimensiuni și stil, cu o judicioasă repartizare a spațiului și cu o dotare de inventar care impresionează deopotrivă prin grija și competența pe care le presupun asemenea realizări ca și prin larghețea cu care s-au făcut investițiile necesare. În cadrul acestei preocupări de a avea în cuprinsul Arhiepiscopiei un cler cit mai bine pregătit poate fi menționată și contribuția revistei «Mitropolia Moldovei și Sucevei» care, sub îndrumarea Prea Fericitului Patriarh Iustin, s-a ridicat la un înalt nivel, în prețuire, atît prin varietatea și documentarea temelor tratate — invitînd la colaborare

și specialiști din diferite domenii, după specificul temelor — cît și prin condițiile tehnice în care este, în mod constant tipărită ; în același cadru poate fi menționată și pregătirea de ghizi pentru monumentele istorice mai importante, vizitate și de străini, în măsură să dea explicațiile necesare în limbile de mai largă circulație : engleza, franceza, germana. Pregătirea acestor ghizi s-a făcut prin cursuri speciale, organizate după indicațiile Prea Fericirii Sale, la Centrul Eparhial și se repetă în fiecare an, pentru reîmprospătarea cunoștințelor, timp de două luni, înainte de a începe sezonul turistic. În latura învățătoarească, pentru întărirea credințelor în dreaptă credință și ferirea lor de rătăcire, pe lângă «Catehismul creștinului drept-credincios», cu același conținut ca cel tipărit la Sibiu, și «Cărțile de rugăciuni», tipărite în mai multe ediții, pot fi menționate, ca deosebit de edificatoare, «Pastoralele» trimise cu prilejul marilor Praznice creștine : «Nașterea și Învierea Domnului». Conținutul acestor Pastorale, trimise în cei 21 de ani de păstorire în Arhiepiscopia Iașilor, de către Prea Fericitul Patriarh Iustin, formează un bogat mănunchi de altele învățăminte, scoase cu îndemnare și înțelepciunea specialistului din inepuizabilul izvor pe care îl constituie pentru viața creștinului aceste două mari acte rînduite de Dumnezeu în «iconomia» mîntuirii omului. Importantă realizare — înfăptuită la îndemnul stăruitor al Prea Fericitului Patriarh Iustin — poate fi socotită și înzestrarea fiecărui protopopiat din Arhiepiscopia Iașilor cu local propriu, prevăzut cu spațiul corespunzător tuturor îndatoririlor care revin unui asemenea centru : birouri, sală pentru conferințe, depozite de materiale și obiecte distribuite de Centrul Eparhial la parohii, prin protopopiat, camera de oaspeți etc. Personalitatea Prea Fericitului Patriarh Iustin nu poate fi înțeleasă, însă, în adevărata ei valoare, dacă este privită numai în lumina înfăptuirilor din cuprinsul arhiepiscopiei Sibiuului și Iașilor pe care le-a condus consecutiv pînă în prezent. Fiindcă Prea Fericirea Sa a desfășurat o bogată activitate și ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române în diferite organizații inter-ortodoxe, inter-creștine sau de luptă pentru pace ca și în calitate de cetățean, în cadrul unor înalte foruri de stat și obștești.

Prin pregătirea sa temeinică, cu prestața fizică impunătoare de care se bucură, cu o vorbire plăcută ca stil și ton cu un tact diplomatic din cele mai iscusite, reușind să tempereze — fără să supere sau să jignească, Prea Fericirea Sa s-a bucurat, oriunde s-a aflat, de aleasă prețuire, ridicînd prin prețuirea sa, prestigiul Bisericii Ortodoxe Române. A.mintim numai colaborarea sa prețuită în cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, al Conferinței Creștine pentru pace de la Praga, al Conferinței Bisericilor Europene, al Comisiei pregătitoare a viitorului Sinod ecumenic ortodox, ș.a., așa cum se arată mai pe larg în Cuvîntările și expunerile ce urmează. Pe de altă parte, deslușind, cu clarviziunea caracteristică marilor personalități, mersul vremii, Prea Fericirea Sa n-a rămas un simplu spectator al evenimentelor din țara noastră, ci s-a atașat activ luptei poporului pentru democrație și progres. Pentru acest atașament sincer cauzei lui, a fost ales în multe legislaturi deputat în Marea Adu-

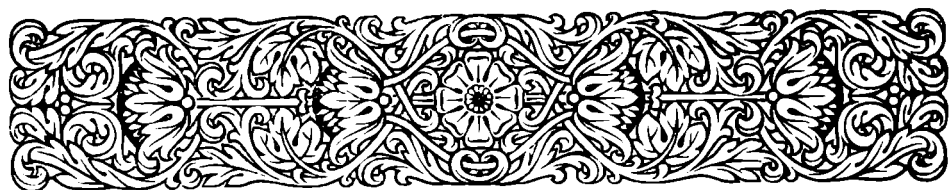
nare Națională, în mod neîntrerupt din 1957, de cînd a fost ales și Mitropolit al Moldovei și Sucevei. Această prețuire deosebită, pe linia îndatoririlor cetățenești, explică și alegerea în Consiliul Central al celei mai largi organizații de masă din țara noastră — Frontul Unității Socialiste — în cadrul căruia a avut prilejul să exprime, în numele Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, azeziunea clerului și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române, la această importantă organizație, prin care întregul nostru popor, fără deosebire de naționalitate sau credință religioasă, sprijină cu toată hotărîrea politica internă și externă a Guvernului și Statului nostru.

Asemenea calități alese și înfăptuirile realizate în Arhiepiscopiile Sibiului și Iașilor, ca și în cadrul celorlalte îndatoriri ce i s-au trasat de către Sf. Sinod, au îndreptățit colegiul electoral să cheme, prin votul său unanim, pe distinsul teolog și ierarhul de mare prestigiu, Iustin Moiescu, să conducă Biserica Ortodoxă Română ca Întîistătător al ei, înscriindu-se ca al patrulea Patriarh al Bisericii noastre strămoșești. Revenindu-i de drept și scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor și de Mitropolit al Ungrovlahiei, răspunderile cărora este dator să le facă față sînt mari. Adăugînd la pregătirea sa aleasă experiența dobîndită pînă acum la conducerea marilor unități bisericești — Arhiepiscopia Sibiului și cea a Iașilor — sîntem încredințați că Prea Fericitul Patriarh Iustin va înscrie o pagină din cele mai strălucite în istoria Bisericii Ortodoxe Române, contribuind și îmbogățind tradiția marilor noștri ierarhi care au făcut din slujirea poporului și a Patriei, misiune esențială a ei. Rugăm pe bunul Dumnezeu să-i stea într-ajutor dăruindu-l cu sănătate ca să-și îndeplinească cu prisosință frumoasele și nobilele obiective pe care și le-a propus prin cuvîntările ținute cu prilejul alegerii și întronizării.

Întru mulți și fericiți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin.

REDAȚIA

ALEGEREA ȘI INTRONIZAREA PREA FERICITULUI PĂRINTE DR. IUSTIN MOISESCU, CA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Prin încetarea din viață — la 26 martie, a.c. — a celui ce a fost cel de al III-lea Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, fericitul întru adormire Patriarhul Justinian Marina, scaunul patriarhal a devenit vacant.

În conformitate cu articolul 133, aliniatul II din «Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române», I.P.S. Dr. Iustin Moiescu a devenit Patriarh Locotenent, până la alegerea titularului jefului patriarhal.

În calitate de Patriarh Locotenent, Înalt Prea Sfinția Sa Dr. Iustin Moiescu, împreună cu forurile în drept, a făcut pregătirile necesare pentru ducerea la îndeplinire a procedurilor menite să hărăzească Bisericii Ortodoxe Române pe cel le al IV-lea Întâistătător al ei.

Astfel, cu adresa Patriarhiei Române (Consiliul Național Bisericesc) nr. 7253 din 28 mai a.c. și pe temeiul articolului 130 din Statutul Bisericii Ortodoxe Române, Înalt Prea Sfințitul Dr. Iustin Moiescu Patriarh Locotenent, a convocat Colegiul Electoral Bisericesc pentru ziua de 12 iunie, orele 9, la Palatul Patriarhal din București.

Potrivit rinduielilor tradiționale, sîmbătă seara, 11 iunie, în Catedrala Patriarhală, s-a săvîrșit slujba privegherii de către un impresionant sobor de preoți și diaconi, în frunte cu Prea Sfințitul Roman Ialomîțeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureștilor și P. S. Adrian Boloșăneanul, Episcop-vicar al Mitropoliei Moldovei.

A doua zi, joi, 12 iunie, a.c., la orele 9 dimineața, în același sfînt lăcaș de rugăciune, s-a săvîrșit Liturghia arhierescă de către un sobor de preoți și diaconi conduși tot de către P. S. Episcop Roman Ialomîțeanul. Răspunsurile liturgice au fost date de Corala Patriarhiei Române, condusă de profesorul Nicolae Lungu și P. C. Pr. Iulian Cârstoiu.

La Sfînta liturghie au participat atît membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române cît și membrii Colegiului Electoral Bisericesc, care, împreună cu credincioșii veniți în număr impresionant la această slujbă solemnă, s-au rugat ca Bunul Dumnezeu să dăruiască ca Întâistă-

tător al Bisericii Ortodoxe Române, pe «cel mai bun» dintre «cei mai buni».

După terminarea Sfintei Liturghii I. P. S. Arhiepiscop Antim Nica al Tomisului și Dunării de Jos, împreună cu soborul slujitorilor a săvârșit slujba Te Deum-ului pentru cîrmuitorii bisericești și de Stat, pentru clerul și credincioșii Bisericii noastre, rugîndu-se ca harul Sfîntului Duh să coboare asupra lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc, care aveau să desemneze pe cel de al patrulea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

*

La orele 11,30 membrii Colegiului Electoral Bisericesc au fost invitați în sala de ședințe a Palatului Patriarhal pentru începerea lucrărilor.

Din Colegiu au făcut parte :

— membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu Înalț Prea Sfîntitul Mitropolit Iustin, Locțiitor de Patriarh ;

— delegații de drept în Colegiul Electoral Bisericesc ai autorităților de stat și anume : Dl. Miu Dobrescu, președintele Consiliului Culturii și Educației socialiste din R. S. România; dl. Virgil Teodorescu, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale ; dl. Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor.

Mai erau de față : membrii clerici și mireni ai Adunării Naționale Bisericești, reprezentînd cele 13 eparhii ale Patriarhiei Române; membrii clerici și mireni ai Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor ; rectorii și prorectorii celor două institute teologice din București și Sibiu, directorii celor 7 seminarii teologice din cuprinsul Patriarhiei Române, precum și reprezentanți ai revistelor centrale și mitropolitane din cadrul Patriarhiei Române.

Într-o atmosferă de adîncă piozitate creștină s-a rostit rugăciunea «Împărate ceresc», după care Înalț Prea Sfîntitul Mitropolit Iustin, locțiitor de Patriarh și Președintele Colegiului Electoral Bisericesc a luat cuvîntul rugînd onoratul colegiu să desemneze doi secretari care să ajute la desfășurarea lucrărilor.

Au fost propuși și aleși : P. C. Pr. Teodor Bodnar, inspector bisericesc din Arhiepiscopia Iașilor și dl. prof. Vasile Cojocaru, din Eparhia Buzăului.

În conformitate cu dispozițiile regulamentare s-a făcut apelul, constatîndu-se prezența a 94 de membri ai Colegiului Bisericesc din totalul celor 105 membri, întrunindu-se astfel majoritatea legală pentru începerea lucrărilor.

După apel, s-a dat citire acordului Departamentului Cultelor pentru convocarea Colegiului Electoral Bisericesc. După îndeplinirea formalităților pentru deschiderea lucrărilor, Colegiului Electoral Bisericesc, Înalț Prea Sfîntitul Mitropolit Iustin Moisescu, Locțiitor de Patriarh, a rostit următoarea cuvîntare :

Mărit Colegiu,

În seara zilei de 26 martie, anul acesta, după o îndelungată suferință, în timp ce se întorcea acasă, venind de la spital, s-a stins din viață Prea Fericitul Patriarh Justinian. Cel de al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a închis astfel ochii pentru totdeauna, după ce împlinise cu o lună mai înainte vârsta de 76 de ani.

Găsindu-ne laolaltă, pentru întâia oară, după trecerea la cele veșnice a fericitului întru adormire Patriarh Justinian, vă propun să-i închinăm împreună un gând de pioasă aducere aminte.

Distinși membri ai Colegiului Electoral,

Văzînd lumina zilei într-o casă de țărani dintr-un sat vîlcean copilul Ion Marina — Prea Fericitul Patriarh Justinian de mai tîrziu — a intrat în viață într-o atmosferă care avea să lase urme adînci în formația sa spirituală și în întreaga sa activitate. Mama sa, o femeie bună și evlavioasă, se trăgea dintr-o veche familie de preoți, cu frumoase tradiții patriotice; iar tatăl său, iscusit gospodar, moștenise de la părinții săi dragostea de neam, și dîrzenia în lupta împotriva tuturor nedreptăților. Cineva din familia sa fusese pandur. Datorită acestor împrejurări, cele dinții sentimente puternice care au prins chip în inima fericitului întru adormire patriarh, alături de iubirea de părinți, au fost: «dragostea de Biserică și dragostea de patrie». Am avut prilejul rar, mărturisirea el, să respir în casa părinților mei duhul unui creștinism autentic întemeiat pe faptele iubirii lui Dumnezeu și a aproapelui. Mireasma acestui duh din căminul copilăriei mele, moștenit de la bunicii, moșii și strămoșii mei, vrednici slujitori ai Bisericii și ai patriei, — pomeniți întotdeauna la mari praznice de credincioasa mea mamă, cu evocări despre trecutul lor religios și patriotic —, nu s-a dezlipit de mine niciodată». Iar privitor la dragostea de patrie, deseori se înflăcăra și rostea cuvinte ca acestea: «...pămîntul românesc ne este scump și sfînt, fiind plămădit cu sînge de eroi și mucenici, udat de lacrimile a mii și mii de mame, soții și copii, muncit de veacuri de-a rîndul de hărnicia vrednicilor noștri țărani, înobilat prin suferința alților generații de luptători și sfinți prin sublimitatea jertfeilor de veacuri pentru libertate... România nouă, liberă și democratică este un patrimoniu sfînt care trebuie păstrat cu sfințenie».

Zestrea moștenită de la părinți s-a îmbogățit odată cu trecerea vremii, în sufletul fericitului întru adormire patriarh, prin trăirea personală în duhul dragostei de Dumnezeu și de neam, prin studii de teologie și de istorie, prin înfăptuirea de acte patriotice și bisericesti. O influență binefăcătoare asupra caracterului său a avut desigur și petrecerea sa în mijlocul muncitorilor de pe ogoare și din fabrici. «După o viață de peste 30 de ani, trăită în mijlocul țărănimii muncitoare, spunea el, am început o viață în mijlocul muncitorilor din industrie — cu o viață și mai grea decît a țărănimii. Și unora și altora le-am cunoscut lipsurile, greutățile muncii și ale vieții și m-am atașat de ei, ajutîndu-i cu dragoste în necazurile lor ca unul ce sînt din rîndurile țărănilor muncitori, toată viața am iubit poporul muncitor și am dorit îmbunătățirea soartei

lui. De aceea am salutat cu toată prețuirea progresul și ridicarea poporului român din sărăcia și mizeria de veacuri. Am iubit știința și pe oamenii devotați ei, și am luptat contra ignoranței și a apărătorilor ei».

Pecetea aceasta a omeniei și a dragostei de neam și de Biserică a pus-o fericitul întru adormire patriarh pe toate înfăptuirile sale în lunga sa activitate obștească și bisericească. Preot și învățător de sat, conferențiar la cursuri cooperatiste, profesor și director de seminar, conducător în organizațiile preoțești, vicar și mitropolit al Moldovei și, în sfârșit, vreme de aproape 30 de ani patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, pretutindeni pe unde a trecut în viață a lăsat urmele puternicei sale personalități.

Mergînd statornic pe calea marilor ierarhi din trecut, fericitul întru adormire Patriarh Justinian și-a închinat viața Sa Bisericii și poporului nostru. Înconjurat cu dragoste de membrii Sfîntului Sinod, iubit de cler și credincioși, ajutat de colaboratorii săi apropiați și sprijinit de conducerea de stat, el a înscris în cartea vieții Bisericii noastre pagini care nu se vor uita niciodată. La chemarea lui, Biserica Ortodoxă din Transilvania, s-a unificat, în anul 1948. La stăruința lui, noi eparhii au fost înființate. Sub oblăduirea lui, școlile teologice au dobîndit o nouă organizare. Sub îndrumarea lui cărți și reviste au fost publicate, obiecte de cult au fost confecționate. Biblia și Noul Testament în sute de mii de exemplare au fost tipărite. În fruntea tuturor acestora și a altor înfăptuiri trebuie așezat spiritul nou care călăuzește acum întreaga noastră viață bisericească în lumina «apostolatului social». Preoții și credincioșii noștri sînt acum crainici ai păcii pe pămînt, slujitori ai progresului, cetățeni devotați ai scumpei noastre patrii. Ortodoxia românească își conturează chipul din zi în zi tot mai limpede în cugetele și scrierile ierarhilor și dascălilor noștri de teologie. În întrunirile panortodoxe, în Conferința Bisericilor europene, în Conferința creștină pentru pace, în Consiliul Ecumenic al Bisericilor și în dialogurile cu celelalte Biserici, participarea Bisericii noastre este căutată și prețuită, iar legăturile noastre cu parohiile românești de peste hotare, la care ținea mult fericitul întru adormire, patriarh, se întăresc și se dezvoltă mereu sub diferite aspecte.

Este de la sine înțeles că domeniile de activitate ale Patriarhului Justinian sînt foarte variate. Ceea ce urmărea el însă era unitatea Bisericii. Marele său ideal a fost realizarea și punerea unității bisericești în slujba unității neamului. De aceea, în testamentul său, fericitul întru adormire Patriarh Justinian, spune : «Las moștenire urmașilor mei o Biserică românească unificată... Acestui suflet românesc și creștinesc, stăpînit de înfocată iubire de neam și de caldă dragoste față le Biserica strămoșilor noștri îi las cea mai scumpă moștenire pentru neamul meu... Un «nu» hotărît să se răspundă totdeauna celor ce ar încerca să spargă această unire suflească a românilor».

Stăpînit de un țel atît de înalt și animat de asemenea simțiri, Patriarhul Justinian, înveșmîntat de nimbul înfăptuirilor sale, și-a dobîndit un loc de cinste în pantheonul marilor ierarhi ai Bisericii noastre și numele lui va fi pomenit din neam în neam.

Mărit Colegiu Electoral

Plecarea fericitului întru adormire, Patriarh Iustinian, dintre noi a lăsat Biserica Ortodoxă Română văduvită de cîrmuitor. Tocmai pentru a împlini această lipsă ne-am adunat noi, astăzi, aici. Așadar, sarcina noastră este de a alege pe noul Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

*

În continuare, pentru a reaminti membrilor Colegiului procedura statutară de alegere a unui nou patriarh, unul din secretari a dat citire textelor respective din statutul de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române, după care Înalț Prea Sfințitul Președinte al Colegiului propune și obține aprobarea ca lucrările Colegiului să fie suspendate pentru o jumătate de oră. În acest timp membrii Colegiului Electoral Bisericesc s-au consultat asupra persoanei celei mai îndreptățite, care să primească vrednicia de Întîistătător pe scaunul patriarhal.

După pauză, odată cu redeschiderea lucrărilor, conform dispozițiilor statutare, la propunerea Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Iustin, Locțiitor de Patriarh, au fost aleși doi bărbați de încredere în persoana P.C. pr. prof. Ene Braniste și a d-lui prof. Iorgu Ivan, ambii membri ai Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Bucureștilor, care să distribuie buletinele de vot și să asiste la depunerea și scoaterea lor din urna pregătită dinainte pentru această procedură.

Rînd pe rînd, membrii Colegiului Electoral Bisericesc au trecut prin fața urnei depunînd voturile cu numele celui ales de fiecare.

Se face apoi numărătoarea voturilor și se constată că ele corespund numărului de alegători prezenți în sală, după care Înalț Prea Sfințitul Președinte Iustin Moiescu începe despuierea scrutinului.

Primul vot scos din urnă a fost atribuit Înalț Prea Sfinției Sale. Conform regulamentului, Înalț Prea Sfinția Sa a cedat președinția Colegiului Electoral Bisericesc Înalț Prea Sfințitului Teoctist, Mitropolitul Olteniei, care ajutat în continuare de unul dintre secretari și asistat de cei doi bărbați de încredere aleși, a continuat scoaterea din urnă și strigarea voturilor.

Terminîndu-se citirea voturilor, spre marea bucurie și satisfacție a tuturor celor prezenți în sală, s-a constatat că Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei a întrunit 92 de voturi, deci majoritatea absolută și Înalț Prea Sfințitul Nicolae Mitropolitul Banatului, 2 voturi.

După confirmarea rezultatului alegerii toți cei prezenți în sală, se ridică în picioare și aplaudă îndelung.

În cinstea noului ales ia apoi cuvîntul I. P. S. Teoctist Mitropolitul Olteniei, care, cu sentimente pline de bucurie, a rostit următorul cuvînt.

*Înalț Prea Sfinția Voastră,
Înalț Prea Sfințite Părinte Mitropolit Iustin,*

Mi s-a încredințat mie rara cinste să Vă aduc la cunoștință că Măritul Colegiu Electoral Bisericesc întrunit astăzi, potrivit predaniilor și

legilor țării, V-a ales în slăvitul jilț de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Exprimarea unanimă a voturilor dă la iveală adevărul scump nouă tuturor, că distiinții membri ai celui mai înalt for al Bisericii noastre strămoșești, chibzuind cu responsabilitate, au fost călăuziți de luminile unei depline conștiințe asupra actului sfânt săvârșit acum sub cupolele acestei istorice săli sinodale, îndreptînd încrederea și nădejdea lor asupra personalității prestigioase a Înalt Prea Sfinției Voastre. Ca slujitori neosteniți în ogorul Domnului și credincioși statornici ai Bisericii neamului nostru, prin alegerea noului Arhipăstor al obștei dreptmăritoare românești, ei au adăugat încă o verigă de aur la lanțul care ne leagă pe noi cei de astăzi de moșii și strămoșii noștri, de slăviții noștri înaintași care au propovăduit, au slujit și s-au închinat după credința ortodoxă, din cele mai adînci vremuri pe pămîntul românesc, apărîndu-l la nevoie și înfrumusețîndu-l cu inima, cu sufletul și cu brațele lor.

Putem mărturisii, drept aceea, împreună cu Psalmistul, că «Dreapta Domnului a făcut aceasta» (Ps. CXVII, 16) și «Duhul Sfînt care lămurește lucrurile duhovnicești oamenilor duhovnicești» (I Corinteni II, 13), ne-a luminat gîndul spre a alege în fruntea Bisericii Ortodoxe Române pe ierarhul înzestrat cu daruri și iscusință înțeleaptă de păstor de suflete, pe măsura cerințelor Bisericii noastre, vestită prin prezența și jertfelnicia slujitorilor ei ce se adaugă tezaurului sacru al Ortodoxiei, binecunoscută prin deschiderea ei către dobîndirile ecumenismului contemporan, în promovarea marilor idei și acțiuni de instaurare a păcii și a unei înțelegeri între oameni și popoare.

Prea Sfinția Voastră,

«Cetatea stînd deasupra muntelui, spune Însuși Mîntuitorul Hristos, nu se poate ascunde» (Matei V, 14). Nu pe un munte, ci pe mai multe înălțimi de strădanii și răspunderi în Biserică și în viața poporului nostru ați slujit și ați străjuit Înalt Prea Sfinția Voastră Ortodoxia românească. Duhul slavei deșarte, știm, că V-a fost și Vă este străin. Însă vredniciile cu care V-ați împodobit viața, n-au putut fi tănuite. S-a vădit că acestea purced din însăși obîrșia de neam și de loc. Astfel, o copilărie nemingiătată de atecțiunea parintelui căzut pe cîmpul de luptă, un ținut ca «o gură de rai», cum este cel al Muscelului, vestit prin frumusețile datinilor creștinești și românești și prin statornicia fiilor aceluia ținut — ca de altfel a tuturor fiilor patriei noastre — înrădăcinați pe glia străbună, adevăresc inspiratele cuvinte ale bardului de la Mircești Moldovei, din cunoscuta Odă închinată ostașilor români: «Că din vultur vultur naște, din stejar, stejar răsare».

Temeinica formație intelectuală, prin iubirea cărții din cea mai fragedă tinerețe, împodobită de sirguinta pilduitoare și de o putere de muncă rar întilnită, a constituit altoiul ales pentru înflorirea și rodirea mai apoi a studiilor teologice ale Înalt Prea Sfinției Voastre. Dumnezeiasca Scriptură și Părinții Bisericii, cu gîndirea și lucrarea lor, V-au ținut în avîntul și setea de cunoaștere a frumuseților celor fără asemă-

**I. P. S. Mitropolit Iustin, Locțiitor de Patriarh,
deschide lucrările Colegiului Electoral Bisericesc**

Domnul Virgil Teodorescu, Vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, felicită pe I. P. S. Mitropolit Iustin
pentru alegerea sa ca patriarh

Membrii Sfințului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române așteaptă înmînarea Decretului Prezidențial de
reînnoșare a noului patriarh

Domnul Stelian Voitec, Vicepreședinte al Consiliului de Stat, dă citire Decretului Prezidențial de recunoaștere

nare ale Adevărului dumnezeiesc. Iar pilda de hărnicie și de vas ales al Bisericii au îndreptățit pe luminatul și vrednicul de pomenire Patriarhul Miron Cristea să Vă hărăzească desăvîșirii studiilor teologice în marile centre de cultură și spiritualitate din Atena, Varșovia și Strasbourg. Roadele cărturărești ale acestor strădanii n-au întârziat să se arate în studiile elaborate și în lucrări de temei, pe care le-ați împărtășit preoțimii și studențimii noastre, pentru creșterea lor teologică și îmbogățire sacerdotală.

După o bogată activitate desfășurată ca erudit profesor de teologie în străinătate și în țară, dînd altarelor ortodoxe strămoșești generații de slujitori devotați, ați fost chemat ca Mitropolit în fruntea Bisericii din Transilvania, unde ați dat strălucire moștenirii bisericești și românești lăsată de neuitatul Mitropolit Andrei Șaguna și de urmașii lui.

Duhul marilor ierarhi care au păstrat Biserica Moldovei — cititori de grai și de carte românească — V-a îndreptat apoi pașii spre acele binecuvîntate ținuturi strămoșești, unde Vă așteptau vetrele de credință străbună — mînăstiri și biserici, care adăpostesc tezaurele sfinte ale poporului nostru și ale vrednicilor voievozi români, ale căror trupuri îmbogățesc evlavia, dragostea de țară și respectul pentru toți cei ce au luptat pentru libertatea și independența scumpei noastre țări.

Cei peste 20 de ani de arhipăstorire i-ați dăruit Mitropoliei Moldovei și Sucevei, ale cărei întocmiri și statorniciri, cu prisos de gînd și de faptă de ierarhi, se vădesc peste tot, de la împlinirile Centrului eparhial pînă la edificiul modern al Seminarului teologic, pînă la mînăstirile, protopopiatele și celelalte lăcașuri administrativ-religioase. În fruntea tuturor se arată strălucirea în care ați înveșmîntat mînăstirile — monumente istorice —, adevărate perle ale artei noastre românești, dar și pecetea grijii acordată lor de Biserică și de Statul nostru.

Izvorul tuturor acestor strădanii îl constituie atașamentul statornic pe care îl nutriți față de tot ceea ce a făurit poporul nostru în îndelungata sa istorie, precum și concepția înaltă față de slujirea arhierescă în zilele noastre.

Cu această zestre, ați adus spor duhovnicesc nu numai în Sfîntul Sinod, dar ați fost puțtătorul său de cuvînt în numeroasele întîlniri pan-ortodoxe și intercreștine pe arena mondială, unde cuvîntul Înalt Prea Sfîntiei Voastre a determinat atitudini și hotărîri pozitive în cele mai arzătoare și vitale probleme ale Bisericii creștine și ale umanității. Clerul și credincioșii V-au ascultat deseori cuvîntul rostit la tribuna Sfațului Țării, Marea Adunare Națională, în diferite foruri și congrese ale poporului nostru, și oriunde s-a cerut cuvîntul și poziția slujitorilor Bisericii Ortodoxe Române și chiar a celorlalte culte din țara noastră.

Pe cît de scumpă Vă este slujirea Bisericii și păstrarea comorilor ei de învățătură și de viață, pe atît de mult aveți la inimă slujirea Patriei, a poporului nostru, stăruind neîncetat în sporirea rîvnei de sprijinire a muncii și a agonisitelor epocale ale harnicului nostru popor român.

Vredniciile Înalt Prea Sfinției Voastre, așadar, îndreptătesc cu prisosință votul Măritului Colegiu Electoral Bisericesc și răspund încrederii pe care ne-o punem în înțelepciunea, tactul și bogata experiență a Înalt Prea Sfinției Voastre.

Înalt Prea Sfinția Voastră,

Sînteți chemat acum ca, din treapta de Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, să continuați lucrarea bine cunoscută Înalt Prea Sfinției Voastre, desfășurată de soborul marilor Ierarhi care au păstorit de-a lungul veacurilor poporul nostru dreptcredincios, ale căror chipuri sînt vii în inimile și recunoștința noastră, pentru strădania depusă de ei în slujirea dreptei credinței pe pămîntul României, pentru păstrarea făcliei conștiinței de neam și a unității naționale și pentru dobîndirea libertății și independenței scumpei noastre țări.

Sînteți chemat să continuați a împleni firul de aur al prestigiului Bisericii noastre, al lucrării fiilor ei, alături de întregul nostru popor, de munca și de viitorul lui și să împliniți ceea ce viața cere de la un organism viu și creator așa cum este Biserica părinților noștri, cu fiii și slujitorii ei buni și devotați.

Știm cît de mult iubiți clerul și credincioșii și cunoaștem, de asemenea, viziunea largă pe care o aveți despre rolul dumnezeiescului nostru Așezămînt în lumea contemporană, precum și venerațiunea pe care o acordați, cu orice prilej, activității celor trei Patriarhi de pioasă memorie : Miron Cristea, Nicodim Munteanu și celui ce a păstorit aproape trei decenii, Justinian Marina, în epoca marilor și înfloritoarelor înfăptuiri ale poporului nostru.

Prezența și votul înalților reprezentanți ai Conducerii noastre de Stat, împreună cu noi, încoronează lucrarea săvîrșită de noi în aceste momente și ne sînt mărturii trainice despre prețuirea de care vă bucurați Înalt Prea Sfinția Voastră personal și Biserica Ortodoxă Română.

Încredințați că am îndeplinit un mare act istoric în viața Bisericii și a credincioșilor noștri și că am întîmpinat astfel dorința tuturor slujitorilor sfintelor altare, precum și aceea a tuturor închinătorilor lor, Vă rog, Înalt Prea Sfințite, să primiți, odată cu încredințarea sprijinului nostru al tuturor, cele mai călduroase felicitări și urări de rodnică arhiepăstorie ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Întru mulți și fericiți ani, Prea Fericite Patriarh Iustin !

După terminarea cuvîntării Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Teoctist, toți cei prezenți în sală aplaudă îndelungat și cîntă «Imnul patriarhal», manifestîndu-și astfel dragostea lor față de noul Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, care profund emoționat, ia din nou cuvîntul, rostind următoarele :

Mărit Colegiu,

Auzind cuvîntul pe care mi l-a adresat Înalt Prea Sfințitul Mitropolit, cu emoție vădită mă simt acum purtat de mîna cerească și de voința clerului și dreptcredincioșilor noștri fii sufletești spre treptele scaunului

de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Fără îndoială, chemarea pe care măritul Colegiu Electoral Bisericesc mi-a făcut-o, prin votul membrilor săi, are la temelie nu atât vredniciile mele cât, îndeosebi, vrednicia scaunului mitropolitan al Moldovei și Sucevei, în care am fost așezat cu 20 de ani în urmă, precum și vrednicia scaunului de Mitropolit al Ardealului, pe care am deținut-o vreme de aproape un an, înainte de a fi trecut de pe scaunul lui Șaguna și Nicolae Bălan, pe scaunul lui Dosoftei, Varlaam și Veniamin Costache.

Tristețea despărțirii de obștea credincioșilor și a clerului din Moldova, de care mă dezlipesc pe plan administrativ, dar nu duhovnicește, este copleșită însă de dragostea fierbinte în care eu țin, ca părinte, pe toți fiii mei sufletești. De aceea, vă rog să-mi îngăduiți ca, în acest moment, să-mi întorc privirile către Moldova, încredinșând-o, că o voi purta în sufletul meu toată viața, păstrînd-o cu sfințenie în inima mea caldă de părinte.

Cu inima lărgită, acum, — așa cum spunea cîndva Sfîntul Apostol Pavel —, pentru a putea cuprinde în ea pe dreptmăritorii creștini de pe întinsurile tuturor meleagurilor românești, îndreptîndu-mi pașii spre viitor, pornesc cu hotărîre înainte, potrivit cu porunca Mîntuitorului care zice că «nimeni din cei care pun mîna pe plug și se uită înapoi, nu este vrednic de împărăția lui Dumnezeu» (Luca IX, 62).

Privind înainte, mă voi strădui să trag brazdă nouă în ogrorul Bisericii, brazdă de înnoire adîncă, cuprinzătoare și permanentă a vieții noastre religioase, în spiritul învățaturii Sfintei Scripturi, al tradițiilor marilor părinți ai Bisericii și al vieții noastre ortodoxe românești.

Noi alcătuim, în adevăr, o Biserică Ortodoxă integrată în plinătatea trupului tainic al Domnului nostru Iisus Hristos. Ca și toate celelalte Biserici locale, pe plan vertical, noi sîntem una, sfîntă, sobornicească și apostolească Biserică. Dar, pe plan orizontal, noi sîntem o Biserică locală, avînd însă plinătatea Sfîntului Duh. Sfîntul Duh este, în întregime, în fiecare Biserică și în toată Biserica, în întregime el este — cum ne învață Sfîntul Vasile cel Mare. De aceea, ca Biserică locală, noi propovăduim Evanghelia, nu în numele Bisericii ecumenice, universale, ci în numele lui Hristos ; noi facem părtași pe credincioșii noștri de toate darurile Sfîntului Duh, cu puterea pe care o avem noi de la Dumnezeu. Nu sîntem dependenți de nici o altă Biserică. Dar, nici nu putem să ne extîndem lucrarea noastră bisericească dincolo de jurisdicția noastră, adică dreptul nostru de păstorie peste credincioșii noștri ortodocși. Potrivit cu învățătura Sfîntului Petru (Epistola I, cap. V, 2) și a Sfîntului Pavel (Fapte XX, 28) noi sîntem datori să păstorum «turma lui Dumnezeu» peste care Sfîntul Duh ne-a pus pe noi păstori.

Acest principiu implică adaptarea lucrării bisericești la condițiile de viață locală, națională sau socială. Astfel, integrarea unei Biserici locale în viața unui popor devine cu totul explicabilă.

Rînduiala aceasta canonică nu trebuie, însă, socotită un simplu principiu juridic ; ea decurge în chip natural din traducerea în viață a unui

adevăr dogmatic. Este un postulat de credință, o consecință directă a dogmei despre întruparea Domnului nostru Iisus Hristos. După cum Fiul lui Dumnezeu a venit în lume pentru a ajuta lumea să se ridice la viața în Dumnezeu, tot astfel o Biserică locală este datoare să se integreze în viața poporului respectiv pentru a-l ajuta să-și făurească o viață fericită.

Intrucât popoarele se diferențiază în variate chipuri unul de altul, este de la sine înțeles ca și Bisericile naționale sau locale să dobândească trăsături caracteristice proprii. În acest context se poate vorbi de o ortodoxie românească, dăltuită potrivit cu originea, viața, și aspirațiile poporului nostru. Astfel, unitatea neamului românesc, la care poporul nostru ține atât de mult, s-a manifestat pe plan religios sub forma unității bisericești. Pe de o parte, Biserica a profitat de această aspirație națională pentru a veghea la unitatea ei. Pe de altă parte, unitatea bisericească a alimentat spiritul de comuniune și unitate a poporului nostru. Considerații asemănătoare se pot face și despre autocefalia sau autonomia bisericească și despre marele eveniment istoric al independenței naționale.

În acest fel se explică nu numai apariția și dănuirea bunelor legături dintre Stat și Biserică în țara noastră, dar și necesitatea întăririi lor în vremurile noastre, când poporul pe care noi îl slujim își înțește din zi în zi tot mai mult puterile pentru zidirea vieții sale noi.

De aceea, pentru rațiuni de ordin religios și patriotic, odată cu strădaniile noastre de a da un chip nou Bisericii noastre strămoșești, vom sprijini statornic întărirea unității noastre naționale și apărarea libertății, independenței și suveranității patriei.

Cugetele noastre nu se vor opri însă la fruntariile țării. Avem peste hotare comunități românești ortodoxe, nu numai în Europa, dar și în cele două Americi și în Canada, în Australia și în Noua Zeelandă. De toate ne vom îngriji, sprijinindu-le, după nevoile lor.

Deopotrivă, vom ajuta și sprijini întărirea legăturilor și cooperarea Bisericii noastre cu celelalte Biserici sau culte religioase, atât pe plan bilateral, cât și pe plan general, în cadrele Conferinței Bisericilor Europene, ale Conferinței Creștine pentru Pace și ale Consiliului Ecumenic al Bisericilor, considerînd că lucrarea de întărire a unității bisericești și de apărare a păcii între popoare, constituie una din cele mai frumoase laturi ale activității Bisericii în lume, în epoca noastră. Dovedindu-ne, împreună cu întreaga ierarhie și cu toți dreptmăritorii noștri fii sufletești, nu numai vestitori, dar și făcători de pace, ne vom strădui să ne arătăm vrednici de chemarea pe care neîncetat ne-o face Dumnezeu de a viețui în sinul Său părintesc ca adevărați fii ai Săi.

Pe calea întăririi unității bisericești și a păcii în lume vom merge cu îndrăznire și încredere, avînd convingerea că zidurile despărțitoare între Biserici și popoare nu ajung pînă la cer. Ele aparțin lumii noastre vremelnice ; de aceea vor cădea.

Distinși membri ai Colegiului Electoral,

Statornic slujitor al marilor idealuri pe care urmăresc să le înlăpătuiescă Biserica, poporul nostru și lumea întreagă, nu voi pierde din vedere că sînt părinte sufletească al tuturor celor încredințați mie de Dumnezeu spre duhovnicească păstorie, spre dreaptă călăuzire pe calea binelui, spre învățătură, stînjire și ocrotire, spre mîntuire. Ca odinioară Sfîntul Apostol Pavel, care avînd pe umerii săi povara purtării de grijă de toate Bisericile pe care le întemeiase el, găsea totuși vreme să se ocupe și de soarta tuturor celor care-i cereau ajutorul, — mă gîndesc îndeosebi la Onisim din Colos —, mă voi ține și eu aproape de toți cei care au nevoie de sfatul meu, de sprijinul meu, de dragostea mea. Năzuiesc să pot spune și eu, într-un glas cu apostolul «Cine este slab și eu să nu mă simt slab cu el? Cine se aprinde și eu să nu ard de focul lui?» (II Cor. XI, 23).

Făcîndu-mă «tuturor toate», turma lui Dumnezeu dată în paza mea o voi păstori, potrivit cu îndemnul Sfîntului Apostol Petru, cercetînd-o «nu cu silnicie, ci cu voie bună, așa cum poruncește Dumnezeu, nu pentru cîștig urît, ci din bunăvoință, nu ca și cînd aș fi stăpîn peste Biserica, ci pildă făcîndu-mă turmei» (I Petru V, 2—3).

În cugetul meu vor stăruia fără încetare cuvintele Sfîntului Iacob, care zice așa: «Cucernicia curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu și Tatăl aceasta este: să cercetăm pe orfani și văduve, în necazul lor și să ne păzim pe noi fără de pată din partea lumii» (I, 27). Iar dragostea de om va rămîne pururea legea vieții mele. Voi purta pururea în inima mea adevărul mărturisit de marele Apostol al neamurilor, în imnul dragostei creștine — 'una din cele mai frumoase pagini din întreaga literatură universală:

«Toate limbile omenești și îngerești de le-aș vorbi...

Și dar proorocesc dacă aș avea

Și tainele toate de le-aș cunoaște...

Și de-aș avea credință atît de multă

Să mut munții din loc...

Și toată averea mea de-aș face-o milostenii

Și trupul mi l-aș da să fie ars...

Dacă dragoste nu am, nimic nu sînt...» (I Cor. XIII).

Cutezînd a primi vrednicia de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, mă încredințez acum tuturor celor care își pun nădejdi în rodnicia mea arhi-păstorie.

Bisericii, fiindcă în plinătatea ei ecumenică și locală îmi voi desfășura activitatea; țării noastre, fiindcă pe ea eu o slujesc bisericeste; lui Dumnezeu, fiindcă în numele lui Hristos și cu puterea Sfîntului Duh voi păstori turma dată mie spre păstorie.

Pe Înalt Prea Sfințitii și Prea Sfințitii membri ai Sfîntului Sinod îi asigur de caldă mea prețuire și de trăinicia sentimentelor mele frățești, rugîndu-i stăruitor să-mi stea în ajutor cu rugăciunile lor, cu sfatul și

cu faptele lor. Iar, membrilor Colegiului Electoral Bisericesc, le exprim mulțumirile mele pentru încrederea pe care mi-au acordat-o, făgăduindu-le să săvîrșesc «slujba mea din plin» potrivit cu un apostolesc cuvînt.

După această minunată cuvîntare în care noul ales a exprimat gîndurile și intențiile de care este animat primind vrednicia de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, toți cei prezenți în frunte cu delegații Autorităților de stat și membrii Sfîntului Sinod au prezentat sincere felicitări Prea Fericitului Părinte Patriarh Dr. Iustin Moiescu, urîndu-i sănătate, bucurii depline, ani mulți și fericiți cu o îndelungată și rodnică păstorie, spre binele și mulțumirea tuturor credincioșilor credinței străbune și spre înflorirea și întărirea Bisericii Ortodoxe Române.

În sala de recepții a palatului patriarhal a avut loc o agapă festivă, prilejuită de acest mare eveniment din viața Bisericii Ortodoxe Române.

* *
*

CERCETAREA ȘI EXAMINAREA CANONICĂ A ALEGERII NOULUI PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE, DR. IUSTIN MOIESCU

În ziua de 13 iunie, orele 12, la Palatul patriarhal din București, sub președenția Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin, a avut loc sesiunea ordinară a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române care a analizat temeiul nr. 8133/1977, — adică procesul-verbal al Colegiului Electoral Bisericesc din 12 iunie 1977, privind alegerea titularului în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

La această sesiune au fost prezenți: Dl. Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor, și funcționari superiori din același Departament.

După citirea Deciziei Departamentului Cultelor nr. 688/C/333 din 6 iunie 1977 privind deschiderea sesiunii ordinare a Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române pe anul 1977 și înainte de a se trece la ordinea de zi propriu-zisă, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a propus și Sfîntul Sinod a aprobat ca să fie expediată o telegramă președintelui țării noastre, Dl. Nicolae Ceaușescu.

În aplauzele tuturor a fost expediată următoarea telegramă:

«Domnlei Sale

Domnului Nicolae Ceaușescu,

Președintele Republicii Socialiste România

L o c o

Sinodul Bisericii Ortodoxe Române, întrunit în ședință de lucru pentru examinarea canonică a alegerii de către Colegiul Electoral Bî-

sericesc, în ziua de 12 iunie 1977, a titularului în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, își îndreaptă gândurile cu nețărmurit devotament către Domnia Voastră, neostenit și înțelept conducător al scumpei noastre patrii, spre a vă exprima, și cu acest solemn prilej, sentimentele lor de înaltă prețuire și cald atașament.

Prin alegerea I. P. S. Iustin Moisescu, Mitropolit al Moldovei și Sucevei, ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, ierarhii și preoții au conștiința vie că împlinesc un act de înaltă răspundere atât față de Biserica noastră străbună, cât și față de poporul nostru și conducătorii săi, continuând tradițiile statornicite de veacuri ale înfrățirii în muncă, pentru apărarea ființei naționale a neamului nostru, a spiritualității și culturii românești și a mărețelor aspirații de care este însuflețită întreaga obște românească în zilele noastre.

Totodată, dorim să vă asigurăm că vom fi întotdeauna alături de poporul nostru în lupta sa dreaptă pentru afirmarea libertății, independenței și suveranității sale și pentru sprijinirea eforturilor ce se depun de omenirea contemporană în scopul triumfului definitiv al păcii, cooperării și prieteniei între toate popoarele lumii».

*

S-a trecut la ordinea de zi care a avut ca obiectiv numai temeiul nr. 8133/1977 — adică procesul-verbal al Colegiului Electoral Bisericesc din 12 iunie 1977.

În auzul tuturor, la invitația Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin, Prea Sfințitului Episcop Antonie Ploieșteanul, secretarul Sfințitului Sinod a citit procesul verbal, care după aceea a fost repartizat Comisiei canonice, juridice și pentru disciplină, în vederea examinării și întocmirii referatului către plenul Sfințitului Sinod.

A urmat o pauză de jumătate de oră. Redeschiderea ședinței Sfințitului Sinod a fost făcută de Prea Sfințitul Episcop-vicar Adrian Botoșăneanul al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, raportorul Comisiei canonice, juridice și pentru disciplină. P. S. Sa a dat citire referatului întocmit de Comisie din cuprinsul căruia s-a constatat că alegerea I. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu al Moldovei și Sucevei în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române s-a făcut respectându-se întru totul prevederile canonice și statutare. Ca urmare, după dezbateri, Sfințul Sinod hotărăște următoarele :

— Ia act de faptul că alegerea I. P. S. Iustin Moisescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, în demnitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române s-a săvârșit în conformitate cu prevederile canonice și statutare ale Bisericii Ortodoxe Române ;

— Se va interveni la Departamentul Cultelor pentru emiterea Decretului Prezidențial de recunoaștere a I. P. S. Mitropolit Iustin Moisescu în demnitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei

și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, pentru care fusese ales de Colegiul Electoral Bisericesc în ziua de 12 iunie 1977.

După terminarea ordinei de zi Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a mulțumit tuturor membrilor Sfântului Sinod precum și reprezentanților Departamentului Cultelor pentru contribuția adusă la buna desfășurare a lucrărilor sesiunii Sfântului Sinod, care, în urma dezbaterilor, au confirmat alegerea Prea Fericirii Sale ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Cu rugăciunea «Cuvine-se cu adevărat» a luat sfârșit ședința Sfântului Sinod prilejuită de acest eveniment important din viața Bisericii Ortodoxe Române.

*
* * *

ÎNMÎNAREA DECRETULUI PREZIDENȚIAL PENTRU RECUNOAȘTEREA ALEGERII PREA FERICITULUI IUSTIN CA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

În ziua de 18 iunie 1977, la Palatul Marii Adunări Naționale, la orele 10,30, într-o atmosferă festivă a avut loc înmînarea Decretului Prezidențial prin care Dl. Nicolae Ceaușescu, Președintele R. S. România, a recunoscut pe Prea Fericitul Iustin în funcția de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Din partea Conducerii de stat erau prezenți la acest moment solemn : Dl. Ștefan Voitec și Dl. Emil Bobu, vicepreședinți ai Consiliului de Stat ; Dl. Ion Dincă, primarul general al Capitalei ; Dl. Mihai Marinescu, vice-prim-ministru al Guvernului ; Dl. Miu Dobrescu, președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste din R. S. România ; Dl. Virgil Teodorescu, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale ; Dl. Eugen Jebeleanu, vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Uniității Socialiste ; Dl. Ion Roșianu, Președintele Departamentului Cultelor.

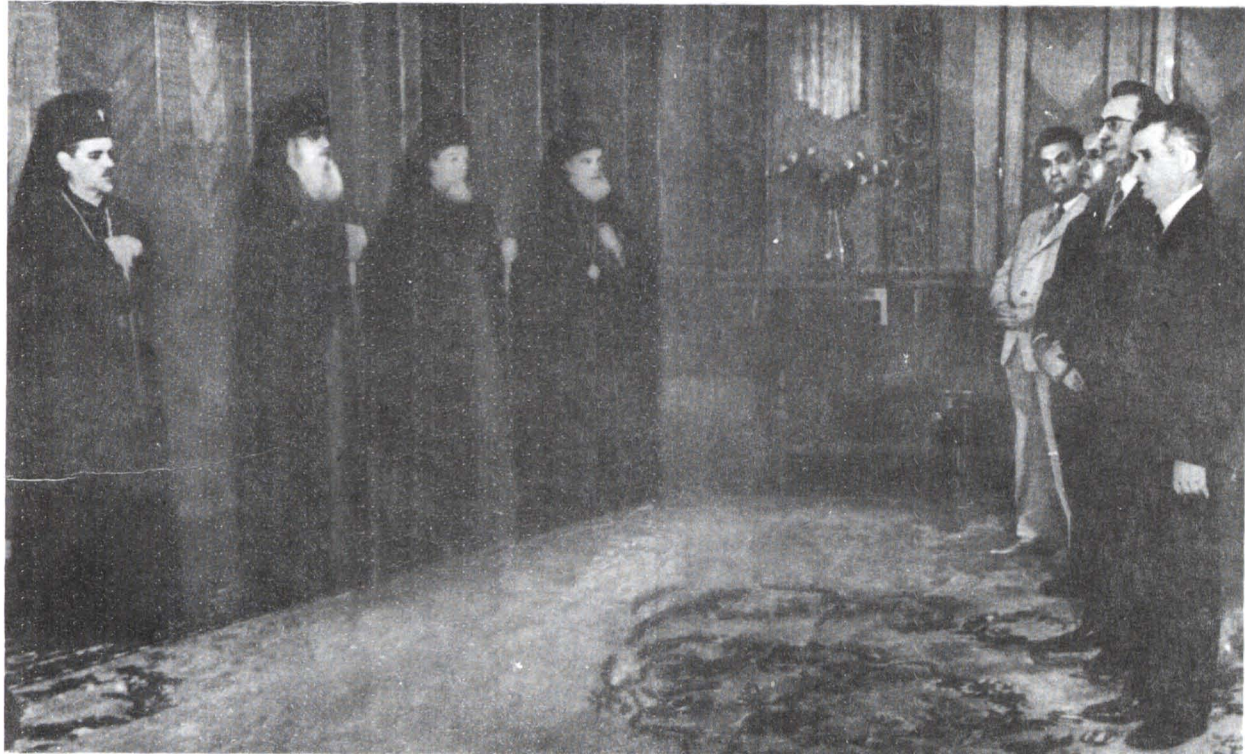
Prea Fericitul Părinte Iustin a fost însoțit de membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române : I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului ; I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei ; I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului ; I. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului și Dunării de Jos ; I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Cluj-Napoca ; P. S. Episcop Iosif al Rîmnicului și Argeșului ; P. S. Episcop Antim al Buzăului ; P. S. Episcop Emilian de Alba Iulia ; P. S. Episcop Visarion al Aradului ; P. S. Episcop Vasile al Oradiei ; P. S. Episcop Germain de St. Denis al Episcopiei Ortodoxe catolice din Franța ; P. S. Episcop Antonie Plămădeală, vicar patriarhal ; P. S. Episcop Roman Ialomîțeanul, vicarul Arhiepiscopiei Bucureștilor ; P. S. Episcop Adrian Botoșăneanul, vicarul Arhiepiscopiei Iașilor ; P. S. Episcop Nestor Severineanul, vicarul Arhiepiscopiei Craiovei ; P. S. Episcop Timotei Lugojeanul, vicarul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului ; P. S. Episcop Epifanie Tomitanul, vicarul Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos ; P. S. Episcop Iustinian Ma-

Prea Fericitul Patriarh Iustin își rostiește cuvîntarea după primirea Decretului Prezidențial

Prea Fericitul Iustin vorbește la masa oficială oferită de către Domnul Ion Roșianu, Președintele Departamentului Cultelor, cu prilejul înmînării Decretului Prezidențial de recunoaștere ca Patriarh al Bisericii

Conducerea Superioară de Stat primește pe membrii Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române

Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, primește pe Prea Fericitul Iustin
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

ramureșanul, vicarul Arhiepiscopiei Cluj-Napoca ; P. S. Episcop Lucian Făgărășanul, vicarul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală și Occidentală ; P. S. Arhiepiscop-vicar Gherasim Piteșteanul al Episcopiei Rîmnicului și Argeșului ; P. S. Arhiepiscop-vicar Eftimie Birlădeanul al Episcopiei Romanului și Hușilor.

În prezența tuturor, s-a dat citire Decretului Prezidențial după care Dl. Ștefan Voitec, vicepreședinte al Consiliului de Stat, a rostit următorul cuvînt :

*Prea Fericite Iustin Moiescu,
Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,
Onorați ierarhi, membri ai Sinodului,
Onorată asistență,*

Cu deosebită plăcere și satisfacție am îndeplinit astăzi mandatul de onoare încredințat de mult stimatul Președinte al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, înminîndu-vă dumneavoastră, Prea Fericite Iustin Moiescu, Decretul Prezidențial de recunoaștere în funcția de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Personalitatea Dvs. s-a impus de mult în Biserica Ortodoxă ca eminent profesor de teologie și apoi timp de două decenii, mai întîi ca mitropolit al Ardealului și apoi ca mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Activitatea prodigioasă pe care ați desfășurat-o pe planul vieții religioase și al celei social-obștești v-a adus dragostea și stima ierarhilor și a clerului ortodox, precum și prețuirea conducătorilor celorlalte culte din țara noastră, care își dedică eforturile pentru împlinirea aceluiași feluri nobile de slujire a intereselor fundamentale ale tuturor fiilor acestui minunat pămînt românesc.

În acest moment solemn, ne exprimăm cu certitudine încrederea că Biserica Ortodoxă Română, alegîndu-vă în fruntea sa, își va spori contribuția la marea operă constructivă a întregii noastre națiuni, la asigurarea prosperității patriei, la apărarea independenței, libertății și suveranității, la slujirea cauzei vitale a păcii și colaborării între toate popoarele lumii, pentru care întregul popor român, condus cu înțelepciune și strălucire de președintele Nicolae Ceaușescu luptă consecvent, cu energie și devotament.

Bogata Dvs. experiență de conducător bisericesc, prestigiul și autoritatea de care vă bucurați în rîndul ierarhilor și clerului ortodox, patriotismul fierbinte care străbate întreaga activitate ce ați depus-o, ne conving de marile posibilități de care dispuneți, pentru a da noi și superioare dimensiuni aportului Bisericii Ortodoxe la strădaniile poporului român, stăpîn pe soarta sa, de a făuri societatea socialistă multilateral dezvoltată în România.

Acest eveniment deosebit din viața Bisericii Ortodoxe și din viața Dumneavoastră, Prea Fericite Patriarh, ne oferă plăcutul prilej de a vă adresa călduroase felicitări, urări de sănătate și viață îndelungată, succese depline în înalta demnitate cu care ați fost investit, multă fericire și întru mulți ani !»

Apoi a înmînat Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin Decretul Prezidențial și, în numele Domnului Președinte al Republicii Socialiste România, precum și în numele Conducerii de Stat, a felicitat călduros pe noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Răspunzînd frumoaselor cuvinte adresate de Dl. vicepreședinte Ștefan Voitec, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a spus următoarele :

«Domnule Vicepreședinte al Consiliului de Stat,

În momentul primirii Decretului Prezidențial pentru recunoașterea smereniei mele ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, să-mi fie îngăduit ca primul gînd să-l îndrept către Președintele Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, pentru a-i exprima omagiul meu, asigurîndu-l de întreaga mea recunoștință, de aleasa mea cinstire și de devotamentul meu deplin.

Iar Dumneavoastră, Domnule Vicepreședinte al Consiliului de Stat, odată cu simțămintele de respect și prețuire, Vă aduc calde mulțumiri pentru înmînarea Decretului Prezidențial de recunoaștere a mea ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Mult stimată Domnule Vicepreședinte,

Cum se știe, din vremea din care pe pămîntul strămoșilor noștri daco-romani se zămislea ființa noastră românească, firul istoriei Bisericii s-a împletit cu firul istoriei patriei. Identificîndu-și misiunea cu slujirea poporului, Biserica a urmărit fără încetare atît păstrarea dreptei credințe cît și slujirea aspirațiilor și năzuințelor al întregii obști românești, cît și îmbunătățirea traiului zilnic al omului. În acest scop, Biserica a desfășurat permanent o remarcabilă activitate de binefacere, de luminare a poporului și de făurire a operelor de artă care astăzi constituie un tezaur național, patrimoniul cultural al patriei.

Uitat sau lăsat în părăsire, din pricina necunoașterii valorii lui istorice sau artistice, acest tezaur era amenințat cu dispariția. Dar, odată cu spiritul înnoitor care s-a așezat în țara noastră, după eliberarea patriei, noi condiții au fost așezate pentru restaurarea, conservarea și întreținerea lui. Prin legea ocrotirii patrimoniului cultural național se asigură acum de către stat toate condițiile de păstrare, pentru veacurile viitoare, a acestei comori a poporului.

Să-mi fie îngăduit, cu acest prilej, să exprim recunoștința Bisericii față de conducerea statului pentru grija pe care o poartă de patrimoniul cultural național, în care se include pentru restaurare, conservare și întreținere o bună parte din bisericile-monumente istorice și diferite obiecte de cult sau de artă bisericească.

Domnule Vicepreședinte,

Învățătura ortodoxă tradițională de integrare a Bisericii în viața poporului a găsit la noi o aplicare mai profundă și mai cuprinzătoare decît în oricare altă țară. Înceștinarea treptată a strămoșilor noștri, o dată cu zămislirea și formarea neamului românesc, în vremuri de asu-

prire a poporului și Bisericii de către alte popoare, stă la temelia simbiozei româno-ortodoxe pe pământul strămoșilor noștri. Suferințele comune au determinat întărirea legăturilor dintre poporul nostru și Biserică.

Prin însăși prezența ei permanentă în viața tuturor țărilor românești, Biserica a contribuit la păstrarea unității neamului pe pământul românesc. Recente descoperiri de urme ale bisericilor care au fost construite din vreme în vreme în satele și orașele noastre atestă apoi deplin continuitatea românească pe întreg întinsul locuit de strămoșii noștri. Iar prin îmbrățișarea cu căldură și hotărîre a marilor idealuri ale poporului, în vremuri de grea cumpănă pentru țară, Biserica a contribuit la păstrarea libertății, independenței și suveranității patriei. Unul din cei mai vrednici ierarhi ai Țării Moldovei, neuitatul Iosif Naniescu, cu prilejul proclamării independenței din 1877 spunea : «În decursul veacurilor, pînă în ziua de astăzi, precum istoria noastră ne-o arată, cu adevărat întotdeauna Biserica a fost cu țara... și clerul, de la cel dintîi pînă la cel din urmă, nu poate să rămîină nemișcat de aceleași sentimente românești de care tot românul este astăzi însuflețit». Sentimentul acesta românesc de independență națională era atît de puternic în sufletul poporului încît nu se limita numai la țară, ci cuprindea în sfera lui și Biserica. În acest sens, acum 100 de ani, Mitropolitul Calinic Miculescu scria : «Biserica Ortodoxă Română e autocefală ab antiquo și în primul rînd pentru că România e un stat independent în toate privințele». Iar cea ce se petrecea în 1925, cînd la 4 februarie Sinodul Bisericii Ortodoxe Române hotăra înființarea Patriarhiei, era o consecință a unirii tuturor românilor din anul 1918. Într-o țară mare, liberă, Biserica a putut să se ridice la cea mai înaltă treaptă, în organizarea ei, ca patriarhie. Apoi, reîntregirea bisericească din Transilvania, în anul 1948, a putut fi înfăptuită numai prin exprimarea liberă a voinței clerului și credincioșilor de a se întoarce la sinul Bisericii strămoșești numai în etapa de viață nouă, liberă, independentă, și suverană, pe care poporul nostru și-a întocmit-o după încheierea războiului de eliberare a patriei.

În acest fel, din principalele evenimente ale ultimului secol din istoria patriei : independența de stat, reîntregirea națională și eliberarea patriei au izvorît, pentru Biserică, principalele evenimente din aceeași vreme : autocefalia, ridicarea Bisericii la rang de patriarhie și reîntregirea bisericească.

Biserica a avut desigur un rol binefăcător în viața poporului nostru ; sprijinul ei i-a fost permanent, deplin și rodnic. Dar, la rîndul ei, Biserica s-a bucurat de ocrotirea statului și a beneficiat de înfăptuirile lui pentru a-și putea împlini misiunea ei religioasă.

În vremea noastră, bucurîndu-se de libertate deplină pentru organizarea și funcționarea ei, de largă înțelegere și de sprijin permanent din partea statului, Biserica Ortodoxă, — ca de altfel și celelalte culte religioase din țară —, își îndeplinește misiunea ei religioasă în rîndurile credincioșilor ei, sprijinind în același timp construirea vieții celei noi de care, de altfel, beneficiază și fiii ei sufletești. Ea își împlinește

în acest fel rostul ei divino-uman, în patria noastră, în vremea de azi, în deplină libertate, bucurându-se totodată de o largă înțelegere și sprijin din partea statului.

Însăși ceremonia de acum de înmînare a Decretului Prezidențial pentru recunoașterea alegerii mele în demnitatea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, constituie o dovadă certă de înțelegere și sprijin al desfășurării vieții religioase în patria noastră.

Mulțumindu-Vă respectuos pentru înmînarea acestui Decret, Vă asigur, Domnule Vicepreședinte, de tot sprijinul meu și al întregii Biserici Ortodoxe Române, — înalta ierarhie, cler și credincioși pentru zidirea vieții celei noi, pe care poporul nostru, sub îndrumarea Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România o realizează acum cu entuziasm și încredere în viitorul său».

Sfârșitul cuvîntării a fost însoțit de vii aplauze după care reprezentanții conducerii de stat și membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române au felicitat călduros pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin, dorindu-i sincere urări de sănătate deplină, bucurii și mărețe realizări la cîrma Bisericii Ortodoxe Române.

În aceeași zi, la orele 13, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a fost primit la palatul Republicii de către Dl. Nicolae Ceaușescu, Președintele R. S. România.

La primire au participat domnii : Manea Mănescu, Emil Bobu, Cornel Burtică, Paul Niculescu, Ștefan Voitec precum și Dl. Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a fost însoțit de membrii Sinodului permanent al Bisericii Ortodoxe Române : I. P. S. Nicolae Mlađin, Mitropolitul Ardealului ; I. P. S. Teoctist Arăpaș, mitropolitul Olteniei și I. P. S. Nicolae Corneanu, mitropolitul Banatului.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a adresat Domnului Nicolae Ceaușescu, sincere mulțumiri pentru recunoașterea Prea Fericirii Sale ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române asigurîndu-l de întreaga recunoștință, aleasă cinstire și deplin devotament.

Menționînd că întregul cler al Bisericii Ortodoxe Române mărturisește aceleași sentimente de adevărată prețuire, deosebit respect, dragoste fierbinte și adîncă recunoștință față de conducătorul iubit al țării noastre, Dl. Nicolae Ceaușescu, care se identifică cu destinele neamului românesc, Prea Fericirea Sa a arătat că înfăptuirile din domeniul construcției socialiste și creșterea prestigiului României pe toate continentele lumii sînt indisolubil legate de numele președintelui Nicolae Ceaușescu.

Făcînd o scurtă retrospectivă asupra vieții Bisericii Ortodoxe Române, de-a lungul veacurilor, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a

amintit că încă de la începutul existenței ei și pînă în zilele noastre Biserica noastră Ortodoxă s-a simțit integrată în viața patriei, și și-a adus neîntrerupt contribuția la înfăptuirea mărețelor idealuri ale poporului nostru. «În trecutul istoriei noastre — a spus Prea Fericirea Sa — țara și Biserica au mers împreună, străbătînd laolaltă veacurile și împărțind frățește bucuriile zilelor frumoase și amarul vremurilor grele. Veghind neîncetat la unitatea ei, Biserica s-a dovedit factor statornic de păstrare a unității poporului nostru pe întreg întinsul pămîntului românesc ; ascultînd glasul vechilor tradiții, care au trecut peste secole, din generație în generație, ea a păstrat cu statornicie, în sufletele fiilor ei, conștiința continuității neîntrerupte a poporului nostru pe toate me-leagurile strămoșești ; iar prin îmbrățișarea cu căldură a marilor idea-luri ale poporului, Biserica a contribuit la manifestarea și păstrarea *libertății, independenței și suveranității patriei...*».

«În zilele noastre — remarca Părintele Patriarh Iustin — cînd totul se înnoiește în țara noastră, sub o cîrmuire înțeleaptă, plină de omenie și devotată binelui obștesc, Biserica își împlinește misiunea sa de slu-jire pe pămîntul românesc, călăuzind la mîntuire pe fiii ei duhovnicești și sprijinind cu statornicie opera istorică pe care o înfăptuiește poporul nostru, de a-și clădi o viață nouă, fericită, precum și de a-și aduce con-tribuția la statornicirea prieteniei, cooperării și păcii între toate popoa-rele lumii. În același timp, Biserica poartă grijă de comunitățile ortodoxe românești de peste hotare, ținînd seama de nevoile lor ; cu celelalte culte religioase din țară ea păstrează legături de prietenie și colaborare frățească, iar în cadrele Ortodoxiei ecumenice sau în marile organizații bisericești internaționale Biserica noastră desfășoară o activitate rod-nică».

Spre sfîrșitul cuvîntării Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a exprimat hotărîrea Bisericii Ortodoxe Române de a sprijini activ opera istorică pe care o înfăptuiește poporul, de zidire a României noi, a unei Români fericite, reliefînd faptul că atît clerul cît și credincioșii Bisericii noastre urmează conducerea țării în strădanile de înfăptuire a visului neamului nostru românesc de a-și crea o viață frumoasă și bună și de a trăi în pace, prietenie, colaborare și ajutor frățesc cu toate popoarele lumii. Și aceasta pentru că — așa cum remarca Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin — «oricare ar fi aspectul sub care este cercetată viața poporului nostru, un fapt este sigur : bunele raporturi ale Bisericii cu Statul au fost binefăcătoare atît Statului cît și Bisericii. De aceea ele trebuie păstrate și întărite».

În încheierea cuvîntării Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a adus calde mulțumiri conducerii statului nostru pentru largă înțelegere și sprijinul arătat Bisericii, asigurînd că atît ierarhii și clericii cît și cre-dincioșii altarelor strămoșești vor participa activ la lucrarea de înnoire și desăvîrșire a zidirii de acum a țării, aducîndu-și contribuția necon-tenit la înfăptuirea oricărui «lucru bun» pentru binele și fericirea tuturor.

Adresîndu-se personal Domnului Nicolae Ceaușescu, președintele țării noastre, Prea Fericitul Părinte Patriarh a spus : «*Pe Domnia Voas-*

tră, Domnule Președinte, ctitorul României noi, care trăiți cu toată ființa bucuriile și entuziasmul realizărilor poporului nostru ca și zbulciumul durerilor și tragediilor care uneori se abat asupra țării, Vă urmărn statornic în toate strădaniile de înfăptuire a visului poporului de a-și crea o viață fericită și de a trăi în pace, prietenie și cooperare cu toate po-poarele lumii, purtându-Vă în inimile noastre calde cu sentimente de respect, dragoste și prețuire.

Mulțumindu-Vă respectuos pentru încrederea pe care mi-ați acordat-o recunoscându-mă în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Vă fac urări de izbândă în toată activitatea Domniei Voastre, de sănătate și viață lungă».

Dl. Nicolae Ceaușescu, președintele R. S. România, l-a felicitat pe Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin cu prilejul desemnării și investirii sale în fruntea Bisericii Ortodoxe Române. Referindu-se la tradițiile bogate ale Bisericii noastre Ortodoxe, Președintele țării a arătat că, în condițiile istorice actuale, când poporul român își făurește o viață nouă, socialistă, în care fiecare cetățean își poate manifesta din plin personalitatea, poate participa la edificarea patriei libere, independente și fericite, Bisericii Ortodoxe — ca și celorlalte culte religioase — îi revine îndatorirea de a sprijini din toate puterile această operă constructivă. Evidențind libertatea de care se bucură cultele în țara noastră, în spiritul prevederilor Constituției, Domnul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea ca acestea să slujească în orice împrejurări interesele patriei, ale poporului, activitatea lor desfășurându-se în spiritul respectului deplin față de legile țării.

Exprimând convingerea că, întotdeauna, cultele își vor face datoria față de popor și față de patrie, președintele Republicii Socialiste România, a exprimat Prea Fericitului Părinte Patriarh cele mai bune urări.

Dl. Nicolae Ceaușescu s-a întreținut apoi cordial cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin și cu membrii Sinodului Permanent al Bisericii Ortodoxe Române.

*
* *
*

La orele 14, în salonul hotelului «Intercontinental», Domnul Ion Roșianu, Președintele Departamentului Cultelor, a oferit un dejun oficial cu prilejul înmînării înaltului *Decret Prezidențial* de recunoaștere a alegerii Prea Fericitului Iustin ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Din parte Conducerii superioare de Stat au luat parte Domniile lor : Emil Bobu și Ștefan Voitec, vicepreședinți ai Consiliului de Stat ; Virgil Teodorescu, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale ; Miu Dobrescu, președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste ; Eugen Jebeleanu, vicepreședinte al Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste.

Au luat parte membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și conducătorii Cultelor din Republica Socialistă România.

De asemenea, au fost prezenți funcționari superiori din Departamentul Cultelor.

Luînd cuvîntul, Domnul Ion Roșianu, Președintele Departamentului Cultelor, a felicitat călduros pe noul Întîistător al Bisericii Ortodoxe Române, adresîndu-i urări de viață îndelungată, sănătate și rodnică arhipăstorire.

La sfîrșitul dejunului a luat cuvîntul Dl. Emil Bobu, vicepreședinte al Consiliului de Stat. Felicitînd pe Prea Fericitul Patriarh Iustin pentru înalta demnitate bisericească în care a fost recunoscut, Dl. Emil Bobu a subliniat bunele raporturi dintre Biserica Ortodoxă Română și Stat și și-a exprimat convingerea că Prea Fericitul Patriarh Iustin nu numai că va continua aceste tradiționale raporturi, ci le va da un nou impuls. Domnia Sa a urat noului Patriarh multă sănătate și bogate împliniri în activitatea sa bisericească și patriotică.

În răspunsul său, Prea Fericitul Patriarh Iustin a mulțumit vorbitorilor și i-a asigurat de întreaga sa colaborare precum și de promovarea celor mai bune raporturi dintre Biserica Ortodoxă Română și Stat, spre propășirea și înflorirea Patriei noastre.

Prea Fericirea Sa a rugat pe distinșii reprezentanți ai Conducerii de Stat să transmită Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, urări de sănătate, viață lungă și noi succese în nobila și bogata sa activitate de ridicare a poporului român pe cele mai înalte trepte de civilizație, bunăstare și fericire.

Dejunul a luat sfîrșit într-un spirit de încredere reciprocă și de cordialitate.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin s-a născut la 5 martie 1910, în comuna Albești, satul Cîndești, din județul Argeș fostul județ Muscel, la circa 150 km. nord-vest de București. Tatăl său, Ioan Gh. Moiescu, învățător, a căzut pe front în războiul din 1916—1918; mama sa, Maria I. Moiescu, avea să supraviețuiască soțului pînă în 1975.

Între anii 1916—1921, copilul Iustin a urmat cursurile școlii primare din satul său natal. După absolvirea școlii primare, în toamna anului 1921 s-a înscris la liceul «Dinicu Golescu» din Cimpulung-Muscel, de unde a trecut la Seminarul teologic «Patriarhul Miron», care luase ființă în 1922, în acel oraș.

În luna iunie 1930 a absolvit cursurile acestui Seminar ca șef de promoție: în toată perioada studiilor s-a remarcat ca un element excepțional din punct de vedere intelectual, cu o mare putere de muncă, o deosebită perseverență în îndeplinirea îndatoririlor sale și o conduită exemplară.

După absolvirea Seminarului teologic, a fost trimis, ca bursier al Patriarhiei Române, să-și continue studiile în Grecia, la Facultatea de teologie a Universității din Atena (1930—1934).

Întorcându-se în țară în toamna anului 1934, teologul Iustin Moiescu este trimis din nou în străinătate, de astă dată în Franța, unde urmează timp de doi ani, ca bursier, cursurile Facultății de teologie romano-catolică din Strasbourg, aprofundînd problemele tezei sale de doctorat. În toamna anului 1936 se reîntoarce la Atena unde își pregătește și susține în iunie 1937 teza sa de doctorat, intitulată «*Evagrie din Pont, viața, scrierile și învățătura*», obținînd titlul de doctor în teologie, cu calificativul «*excepțional*».

Reîntors în țară, în toamna anului 1937, doctorul în teologie Iustin Moiescu își echivalează, la Facultatea de teologie din București, titlurile obținute la Atena, după care, în anul școlar 1937—1938, funcționează ca profesor de limba latină la Seminarul «*Nifon Mitropolitul*» din București.

În anul următor, la cererea Bisericii Ortodoxe din Polonia și a guvernului din această țară, la recomandarea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, doctorul în teologie Iustin Moiescu, este numit profesor de studiul Noului Testament la Facultatea de teologie ortodoxă de pe lângă Universitatea din Varșovia, unde funcționează pînă în toamna anului 1939, cînd, izbucnind cel de-al doilea război mondial, este nevoit să se întoarcă în țară. În anii 1939—1940 își efectuează serviciul militar la școala de ofițeri din Ploiești.

După satisfacerea serviciului militar, în toamna anului 1940, este chemat ca profesor la catedra de Exegeza Noului Testament la Facultatea de teologie din Suceava. La 1 ianuarie 1942 este titularizat la această catedră, unde își desfășoară activitatea didactică pînă la 1 decembrie 1946, cînd este numit titular al catedrei de Exegeza Noului Testament la Facultatea de teologie din București, unde funcționează pînă în 1956.

În februarie 1956, în urma decesului mitropolitului Nicolae Bălan, vrednicul arhipăstor al credincioșilor ortodocși transilvăneni, profesorul dr. Iustin Moiescu — devenit între timp călugăr — este ales mitropolit al Transilvaniei.

Păstoria I. P. S. Iustin în Transilvania a durat pînă la 10 ianuarie 1957, cînd a fost chemat să ocupe scaunul de la Iași al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, rămas vacant prin decesul mitropolitului Sebastian Rusan.

Ca mitropolit al Moldovei și Sucevei, I. P. S. Dr. Iustin Moiescu a păstorit această eparhie mai bine de douăzeci de ani, pînă la 12 iunie 1977, cînd, în urma încetării din viață a patriarhului Justinian, a fost ales în cea mai înaltă treaptă de conducere și arhipăstorie a Bisericii Ortodoxe Române — treapta de patriarh.

Personalitate complexă, înzestrat cu calități intelectuale și morale alese, dotat cu putere de muncă deosebită, cu un neclintit simț al echilibrului și al dreptății, al iubirii sincere — însă niciodată manifestată cu ostentație — față de oameni, Prea Fericitul Patriarh Iustin a desfășurat de-a lungul întregii sale vieți o bogată activitate în slujba Bisericii Ortodoxe Române, activitate ce poate fi urmărită pe mai multe planuri.

Ca profesor universitar de teologie, Prea Fericirea Sa Iustin s-a remarcat prin bogate cunoștințe de specialitate dublate de un larg orizont de cunoștințe de cultură generală, prin cunoașterea temeinică a mai multor limbi străine — clasice și moderne. Prelegerile sale, de înalt nivel academic, ținute studenților și doctoranzilor, interesau prin analiza științifică, prin interpretările și soluțiile date, prin concluziile judicioase, esența temelor tratate; interesau și captivau în egală măsură prin claritatea, concizia și eleganța stilului și manierei de prezentare. Sint, de altfel, însușirile tuturor lucrărilor sale publicate, din care amintim printre altele: *Evagrie din Pont — viața, scrierile și învățătura*, Atena, 1937, în limba greacă; *Sfânta Scriptură și interpretarea ei în opera Sfântului Ioan Hrisostom*, București, 1942; *Originalitatea parabolilor Mântuitorului*, Rm. Vilcea, 1945; *Activitatea Sfântului Apostol Pavel la Atena*, Iași, 1946; *Ierarhia bisericească*, Craiova, 1955; *Simbolica*, de Hr. Andrutsos, tradusă din limba greacă, Craiova, 1956; *În legătură cu «Mărturisirea Ortodoxă»*, articol în revista «Biserica Ortodoxă Română», nr. 5—8/1948; *Sfântul Pavel în viața celor mai de seamă comunități creștine în epoca apostolică*, în «Studii Teologice», nr. 7—8/1951; *Temeiurile lucrării Bisericii pentru apărarea păcii*, în «Studii Teologice», nr. 3—4/1953; *Biserica Ortodoxă Română în lupta pentru apărarea păcii*, în «Studii Teologice», nr. 7—8/1953 etc.

La acestea trebuie adăugate *pastoralele* adresate clerului și credincioșilor cu prilejul marilor praznice bisericești, precum și numeroasele articole, studii și însemnări de călătorie apărute în revistele noastre bisericești, în almanahurile editate de parohiile ortodoxe române de peste hotare sau în diferite reviste străine de profil ecumenist: amintim în acest câteva titluri: *Preocupări ecumeniste*, în Almanahul pe anul 1970, editat de Parohia ortodoxă română din Viena; *În slujba apropiului*, ibidem, pe anul 1971; *Puncte de înțelegere și prietenie*, în Almanahul pe 1976, editat de Capela ortodoxă română Mihail Sturdza din Baden-Baden — R. F. Germania etc.

Deși a stat puțin pe scaunul mitropolitan de la Sibiu, I. P. S. Sa a reușit să fie pentru Biserica Ortodoxă din Transilvania, unde și-a făcut «începătura apostoliei sale vlădicești», «păstorul cumpănit, prevăzător și capabil, care a știut să unifice cele ce încă mai erau deschilinite de rămășițele unei mentalități învechite», «ierarhul destoinic, în stare să călăuzească această Biserică pe căile de pace și prosperitate ale vieții celei noi», ce se făurea în patria noastră.

Ca mitropolit al Moldovei I. P. S. Iustin a avut o activitate desfășurată pe mai multe planuri, înscriind în istoria Bisericii și a vieții religioase din Moldova o epocă de aur, despre care se va vorbi totdeauna cu respect și admirație. «Prin muncă neconținută, prin hărnicie și demnitate pilduitoare, cu competență, clarviziune și dăruire înflăcărată, I. P. S. Sa Iustin a propovăduit neîncetat cuvîntul lui Dumnezeu, pretutindeni binevestind comoara de credință și luminoasele precepte morale ale Ortodoxiei în toată adîncimea ei» — așa cum reiese limpede din *pastoralele* adresate clerului și dreptcredincioșilor sau din *cuvîntările* cu

un bogat conținut de idei religios-morale, umanitare, sociale și patriotice, rostite în diferite împrejurări : fie la slujbele religioase, fie în întâlniri cu preoții, fie ca deputat în Marea Adunare Națională sau la Congresele Frontului Unității Socialiste sau ale Comitetului Național pentru apărarea Păcii.

Sub raport edilitar-gospodăresc, activitatea vrednicului arhipăstor va rămâne pentru totdeauna legată de numeroase restaurări de biserici și minăstiri-monumente istorice de pe tot cuprinsul Mitropoliei Moldovei și Sucevei, printre care minăstirile : Neamț, Moldovița, Sucevița, Voroneț, Dragomirna, Slatina, Agapia, Cetățuia, Bistrița, Secu ; bisericile : Golia, Barnovschi din Iași, Sf. Ioan din Piatra Neamț, Sf. Dumitru din Hirlău, biserica din Baia, Sala Gotică din Iași și multe altele. A înzestrat toate protopopiatele din eparhie cu sedii spațioase, dotate cu mobilierul necesar. A reconstituit complexul de clădiri administrative din Iași ; a înzestrat Seminarul teologic de la Mânăstirea Neamțu, cu o frumoasă și modernă clădire, dotată cu tot ceea ce este necesar pentru ca învățămîntul și, în genere, pregătirea elevilor seminariști să se facă «în cele mai frumoase condiții». Pe lângă acestea, s-a îngrijit de construirea de muzee în incinta minăstirilor și bisericilor-monumente istorice, unde sînt păstrate manuscrise și cărți vechi, veșminte, obiecte de cult și alte piese liturgice de valoare ; s-a îngrijit de editarea de monografii, de albume și de materiale publicistice de popularizare a acestor comori de artă.

Pe latura pastoral-duhovnicească, I. P. S. Iustin s-a îngrijit în chip deosebit de păstoriții săi, îndrumîndu-i cu înțelepciune și căldură părintească, că «menirea sfîntă a preotului este slujirea semenilor săi, slujirea binelui, sprijinirea leală a tuturor strădaniilor întregului popor pentru bunăstare și progres, pentru dreptate și pace trainică pe pămînt».

Un sector deosebit de important din multilaterală activitate a Întîistătătorului Bisericii noastre, în care activează de ani de zile, este cel din cadrul *ecumenismului contemporan*. A fost membru în Comitetul Central al Bisericilor, încă de la intrarea Bisericii Ortodoxe Române în C. E. B. și în Prezidiul Conferinței Bisericilor Europene. În contextul Ortodoxiei, a luat parte la întrunirile de la Rhodos precum și la alte întruniri, în scopul pregătirii Sfîntului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe. De asemenea, a călătorit mult în Europa, Asia, Africa, S.U.A., pentru a participa la diferite conferințe ale unor organizații bisericești. În cadrul acestor organisme bisericești internaționale, Prea Fericirea Sa s-a impus prin pregătirea sa teologică, prin cultura sa generală, prin echilibru și discernămint critic, dovedite în lucrările sale, bogate în idei valoroase și soluții practice, realiste, echitabile, în care se vede grija deosebită pentru apărarea și creșterea prestigiului Ortodoxiei în lumea creștină contemporană.

Acestea sînt pe scurt principalele date biografice și coordonatele fundamentale pe care I. P. S. Mitropolit Iustin și-a desfășurat neîntreput activitatea, o activitate pusă cu convingere în slujba Bisericii stră-

moșești, în slujba poporului și patriei noastre, în slujba vieții pașnice și a binelui obștesc, o activitate care conturează puternic o mare personalitate a lumii creștine contemporane și care este o strălucită carte de vizită pentru alegerea sa ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

*
* *
*

ÎNTRONIZAREA PREA FERICITULUI PĂRINTE IUSTIN CA PATRIARH AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Duminică, 19 iunie a.c., în Catedrala Patriarhală din București, au avut loc festivitățile întronizării Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin, ca Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

La festivități au fost prezenți :

— *Membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române* ;
— *Reprezentanții conducerii superioare de stat* : Dl. Virgil Teodorescu, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale ; Dl. Miu Dobrescu, președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste ; Dl. Eugen Jelebeanu, vicepreședintele Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste ; Dl. Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor și funcționari superiori din același departament.

— Au fost prezenți, de asemenea : Dl. Dimitrios Papadakis, ambasadorul Greciei la București ; Dl. prof. Virgil Cândea, secretarul general al Asociației «România» ; dl. prof. Stanciu Stoian și dl. prof. Dumitru Dogaru, foști conducători ai Departamentului Cultelor.

— **Conducători și reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe surori prezenți la festivități :**

1. *Patriarhia Ecumenică* a fost reprezentată de : I. P. S. Mitropolit Meliton al Calcedonului, însoțit de P. S. Episcop Apóstolos Dimelis și Constantinos Cristidis (secretar particular al I. P. S. Mitropolit Meliton) ;

2. *Patriarhia apostolică din Alexandria* a fost reprezentată de I. P. S. Mitropolit Sinesios de Nubia.

3. *Patriarhia apostolică din Antiohia* a fost reprezentată de I. P. S. Mitropolit Spiridon T. El. Khoury ; I. P. S. Mitropolit Atanasios Skaff și P. Cuv. Arhim. Nifon Saikaly.

4. *Din partea Patriarhiei apostolice a Ierusalimului* au fost prezenți : I. P. S. Mitropolit Hrisantos de Eleuteria și P. Cuv. Arhim. Irineu.

5. *Din partea Patriarhiei Moscovei și a toată Rusia* : I. P. S. Mitropolit Filaret de Kiev și Galiția, exarh patriarhal al Ucrainei ; I. P. S. Arhiepiscop Pitirim de Volokolamsk, P. S. Episcop Hrisostom de Kursk și Begorod (vicepreședinte al Relațiilor externe al Patriarhiei ruse) ;

P. C. Protodiacon Vladimir Nazarkin și Dl. Măstislav Voskresenski (interpret).

6. *Din partea Patriarhiei Serbiei* : P. S. Episcop Visarion și prof. Storian Goșevici.

7. *Din partea Bisericii Ortodoxe Bulgare* : Sanctitatea Sa Patriarhul Maxim, P. S. Episcop Dometian, secretarul general al Sfântului Sinod și P. C. Protoiereu Nicolae Goranov.

8. *Din partea Bisericii Ortodoxe a Georgiei* : I. P. S. Mitropolit Elias de Suhumi și Abhazi.

9. *Din partea Bisericii Ortodoxe a Greciei* : I. P. S. Mitropolit Alexandros de Peristeri, președintele Comitetului Sinodal pentru Relații externe ale Bisericii Ortodoxe a Greciei ; I. P. S. Mitropolit Amvrostos de Talantion, secretar șef al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe a Greciei și P. Cuv. Arhim. Meletios Kalamaras, secretar al Serviciului Relații externe ale Bisericii Ortodoxe a Greciei.

10. *Din partea Bisericii Ortodoxe din Polonia* : I. P. S. Mitropolit Vasile al Varșoviei și al întregii Polonii și P. Cuv. Ieromonah Simion.

11. *Din partea Bisericii Ortodoxe din Cehoslovacia* : I. P. S. Mitropolit Dorotei de Praga și al întregii Cehoslovacii și P. C. Pr. Dr. Jaroslav Suvarski.

12. *Din partea Bisericii Ortodoxe din Finlanda* : I. P. S. Arhiepiscop Paul de Karelia și al întregii Finlande și I. P. S. Mitropolit John de Helsinki.

13. *I. P. S. Arhiepiscop Atenagoras al Tyatirelor și Marii Britanii, exarhul Patriarhiei Ecumenice.*

— Reprezentanți de Biserici Vechi-Orientale :

1. *Din partea Bisericii Armene* : Sanctitatea Sa Vasken I, Patriarh Suprem și Catolicos al tuturor armenilor și P. S. Episcop Arsen-Petros Berberian, conducătorul Serviciului Relații Externe ale Bisericii Armene.

2. *Din partea Bisericii Ortodoxe Siriene din India* : I. P. S. Mitropolit Paul Gregorios, șeful Comitetului sinodal pentru Relații Ecumenice al Bisericii Ortodoxe Siriene din India și rectorul Seminarului teologic din Kottayam.

— Reprezentanții Bisericii Romano-Catolice :

Eminența Sa Cardinalul Jan Willebrands, Primatul Bisericii Romano-Catolice din Olanda, Președintele Secretariatului pentru unitatea creștină al Vaticanului, însoțit de Mgr. Eleuterio Fortino, Secretar al Secretariatului pentru Unitatea creștină a Vaticanului.

— *Reprezentanți al Bisericii Anglicane* : Excelența Sa Episcopul Mervyn Stockwood al Londrei de Sud și rev. Canon Michael Moore ; Excelența Sa Arhiepiscop G. F. Jackson al Bisericii Anglicane din Canada, însoțit de Rev. F. Th. Kingston.

— *Din partea Bisericii Vechi-Catolice* : Eminența Sa Arhiepiscopul Marinus Kok, Președintele Uniunii Bisericilor Vechi-Catolice de la Utrecht.

— *Din partea Bisericii Evanghelice-Luterane R. F. Germania și din partea organizației creștine «Das Diakonische Werk»* : Excelența Sa Episcopul Harms de Oldenberg.

— **Din partea unor organizații intercreștine :**

1. *Dr. Glen Garfield Williams*, Secretarul general al Conferinței Bisericilor Europene.

2. *Dr. Allan Brash*, Secretar general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, însoțit de dl. Jean Jacques Bauswein, șeful Serviciului de presă al Consiliului Ecumenic al Bisericilor și P. C. Pr. prof. Ion Bria, Secretar pentru relațiile cu ortodocșii din cadrul Comisiei «Misiune și Evanghelizare» a Consiliului Ecumenic al Bisericilor.

3. *Rev. Pastor Primarius Lars Carlzon*, Vicepreședintele Consiliului Ecumenic al Suediei.

4. *Excelența Sa Episcop Dr. Karoly Toth*, Secretarul general al Conferinței Creștine pentru Pace.

— **Conducătorii Cultelor religioase din țară :**

Ex. Sa Mgr Francisc Augustin, Conducătorul Arhiepiscopiei Romano-Catolice din București ; Ex. Sa Episcop Iuliu Nagy al Eparhiei Reformate din Cluj-Napoca ; Dl. Kovacs Ladislau, vicar, reprezentantul Bisericii Evanghelice Sinodo-Presbiteriene din Cluj-Napoca ; Em. Sa Dr. Kovacs Lajos, Episcopul Bisericii Unitariene din Cluj-Napoca ; Dl. Episcop H. Binder, vicarul Bisericii Evanghelice C.A., din Sibiu ; Ex. Sa Papp Laszlo, Episcopul Bisericii Reformate Oradea ; I. P. S. Mitropolit Ioasaf Timotei, conducătorul Bisericii Creștine de rit vechi, din Brăila ; P. S. Episcop Dyrair Mardikian, Conducătorul Bisericii Armeano-Gregoriene, din București ; Em. Sa Moses Rosen, Șef-Rabinul Cultului Mozaic din R.S.R. ; Ex. Sa Mehmet Iacob, Șeful Cultului Musulman din R.S.R., Constanța ; Dl. Cornel Mara, Președintele Cultului Baptist din R.S.R., București ; Dl. Dumitru Popa, președintele Cultului Adventist de ziua a 7-a, București ; dl. Pavel Bochian, președintele Cultului Penticostal, București ; Dl. Lazarovici Meliton, prim-delegat al Cultului creștin după Evanghelie ; P. C. Pr. Gh. Hranisavlievici, Vicariatul Bisericii Ortodoxe Sârbe, Timișoara ; P. C. Pr. Nicolae Goranov, superiorul Bisericii bulgare din București.

— *Membrii Consiliului Național Bisericesc al Bisericii Ortodoxe Române ;*

— *Membrii Consiliului Eparhial al Sfintei Arhiepiscopii a Bucureștilor ;*

— *Delegația Sfintei Arhiepiscopii a Iașilor ;*

— *Directori, consilieri și funcționari superiori din Administrația Patriarhală și de la Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor ;*

— *Reprezentanți și delegați ai unor comunități ortodoxe române de peste hotare, precum și alți invitați ;*

— *Reporteri ai Televiziunii și Radiodifuziunii Române etc.*

Deși întronizarea a avut loc în ziua de 19 iunie 1977, festivitățile propriu-zise au debutat în ziua de 17 iunie, când au început să sosească delegațiile de peste hotare, și s-au terminat în ziua de 21 iunie, când o parte din aceste delegații au părăsit țara. Ele au fost organizate din timp și după un program minuțios. Delegațiile Bisericilor și Organizațiilor intercreștine de peste hotare au fost primite de Prea Fericitul Patriarh Iustin, la palatul patriarhal, în tot cursul zilei de 17 iunie și în ziua de 18 iunie după-amiaza.

Cu ocazia acestor primiri, conducătorii și delegații Bisericilor au prezentat calde felicitări și cele mai bune urări noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. La rîndul său, Prea Fericitul Patriarh Iustin a mulțumit tuturor acestor soli ai dragostei și frățietății creștine pentru sentimentele exprimate și i-a încredințat că Biserica Ortodoxă Română va merge mai departe pe drumul apropierii și colaborării între toate Bisericile și organizațiile creștine, pe drumul statornicirii unor relații de cooperare frățească, atît pentru refacerea unității Bisericii creștine, cît și pentru buna-înțelegere, pacea și prietenia între toți oamenii și toate popoarele, slujind astfel mesajului și testamentului evanghelic lăsat nouă de Mîntuitorul Iisus Hristos.

Încă din ajun, sîmbătă, 18 iunie, a.c., la orele 17, în Catedrala Patriarhală s-a săvîrșit slujba vecerniei celei mari și a litiei de către un sobor de preoți și diaconi, avînd în frunte pe P. S. Episcop Adrian Botoșăneanul, vicarul Sfintei Arhiepiscopii a Iașilor, la care au luat parte numeroși invitați, clerici și credincioși ai Bisericii Ortodoxe Române.

Duminică, 19 iunie, dis-de-dimineață clopotele catedralei patriarhale anunțau marele eveniment al întronizării Prea Fericitului Părinte Iustin Moiescu ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

La orele 9 a început slujba Sfintei liturghii, săvîrșită de I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, I. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului și Dunării de Jos, I. P. S. Arhiepiscop Teofil de Cluj-Napoca și P. S. Episcop-vicar Adrian Botoșăneanul, înconjurați de un mare sobor format din arhimandriți, stareți de mînăstiri și ajutați de arhidiaconii și diaconii Catedralei patriarhale din București și ai Catedralelor mitropolitane din Moldova și Oltenia. Răspunsurile la slujba divină au fost date de corala Patriarhiei române dirijată de prof. Nicolae Lungu și P. C. Pr. Iulian Cârstoiu.

Plecînd din Palatul patriarhal, într-un mare și impresionant cortegiu, la orele 10,30 au intrat în Catedrala patriarhală delegațiile de peste

hotare, reprezentanții autorităților de stat, ierarhii Bisericii noastre, îmbrăcați în odăjdii în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin, vicari, consilieri și reprezentanți ai sectoarelor administrative bisericesti, preoți și credincioși.

La orele 11 a început slujba propriu-zisă a întronizării celui de al IV-lea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Dr. Iustin Moisescu, săvârșită după rînduiala tipiconală de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei și I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

Înainte de începerea ei P. S. Antonie Ploieșteanul, vicar-patriarhal, secretarul Sfîntului Sinod a citit următoarea **GRAMATA SINODALĂ**

PREA IUBITULUI CLER ȘI POPOR CREDINCIOS DIN DE DUMNEZEU-PĂZITA
ARHIEPISCOPIE A BUCUREȘTILOR ȘI MITROPOLIE A UNGROVLAHIEI, CÎT ȘI
CELOR DIN CUPRINSUL ÎNTREGII PATRIARHII A BISERICII ORTODOXE ROMĂNE
TUTUROR ASCULTĂTORILOR ȘI CITITORILOR ACESTEI GRAMATE SINODALE,
HAR ȘI PACE DE LA DUMNEZEU, PĂRINTELE NOSTRU DIN CERURI IAR DE LA
NOI BINECUVÎNTARE ARHIEREASCĂ.

Domnul și Mintuitorul nostru Iisus Hristos, a așezat în Sfînta Sa Biserică scaune și vrednicii mici și mari și prin trimiterea din ceruri în chipul limbilor de foc a Prea Sfîntului și de viață făcătorului Duh peste sfinții Săi ucenici și apostoli, i-a întărit întru propovăduirea cuvîntului Evangheliei Sale, iar prin punerea mîinilor, într-o neîntreruptă înlănțuire de la sfinții apostoli și pînă astăzi, toți slujitorii bisericii lui Dumnezeu și păstorii turmei lui Hristos, se fac vrednici de a fi părtași acelorși daruri și haruri.

Ca smeriți urmași ai lor, facem arătare tuturor, că prin trecerea la cele veșnice în ziua de 26 martie 1977 a Fericitului întru pomenire Patriarhul Justinian Marina, a rămas vacant scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Pe temeiul art. 130 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, prin adresa Consiliului Național Bisericesc nr. 7253/1977, a fost convocat Colegiul Electoral Bisericesc pentru alegerea de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române în ziua de 12 iunie 1977, ora 9 dimineața, la Palatul Patriarhal din București.

După terminarea slujbei, săvârșită în Catedrala Sfintei Patriarhii, la ora 11,30, Colegiul Electoral Bisericesc a trecut în sala de ședințe din Palatul Patriarhal, unde, după rînduielile bisericesti, a ales în scaunul vacant pe I. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, care s-a arătat vrednic prin statornicia sa în dreapta credință a sfintei noastre Biserici Ortodoxe de Răsărit prin lucrarea sa fără preget ca Ierarh cărturar, printr-o muncă rodnică de aducere a locașurilor de cult monumente istorice la strălucirea lor dintru început, prin slujirea deopotrivă a Bisericii și poporului dreptcredincios, prin blîndețe și înțelepciune părintească, dînd întru îndeplinirea tuturor însărcinărilor și vredniciilor la

care a fost chemat dovezi de ascultare față de Sfântul Sinod și de supunere desăvârșită față de legile țării.

Iar Noi, membrii Sfântului Sinod, potrivit art. 131 din Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române am procedat la examinarea și cercetarea canonică a acestei alegeri, în ședința noastră din 13 iunie 1977 și găsind că alegerea s-a îndeplinit cu păzirea tuturor formelor și rînduieiilor legale, am aprobat alegea Înalt Prea Sfințitului Iustin Moisescu în scaunul vacant de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Președinte al Sfântului nostru Sinod.

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, Domnia Sa Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, a binevoit să confirme această alegere, prin Decretul Prezidențial nr. 165 din 18 iunie 1977, care i-a fost înmînat în ziua de 18 iunie 1977 de către Dl. Ștefan Voitec, vicepreședinte al Consiliului de Stat, de față fiind membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Astăzi, duminică 19 iunie 1977, după oficierea Sfintei Liturghii în Catedrala Patriarhală, în prezența membrilor Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a reprezentanților autorităților de stat și ai Departamentului Cultelor, a delegațiilor Bisericilor Ortodoxe, și celorlalte Biserici și ai organizațiilor creștine mondiale, de față fiind clerici și credincioși din Arhiepiscopia Bucureștilor și întreaga Biserică Ortodoxă Română.

Noi, Nicolae, Mitropolitul Ardealului, Teoctist, Mitropolitul Olteniei și Nicolae, Mitropolitul Banatului, înmîmăm în numele Sfântului Sinod, după rînduiala tradițională, însemnele patriarhale și cîrja patriarhală Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Iustin, ales în scaunul de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Așadar, Noi, membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, pe temeiul celor arătate mai sus, emitem și dăm Prea Fericitului Părinte Patriarh Dr. Iustin Moisescu această Gramata Sinodală drept mărturie că Prea Fericirea Sa are jurisdicție ca Arhiepiscop al Bucureștilor și Mitropolit al Ungrovlahiei, cu dregătoria înaltă și prerogativele de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Președinte al Sfântului Sinod, pe temeiul suborniceștilor canoane, al legilor și regulamentelor noastre bisericești, cu dreptul de a face toate cîte i se cuvin ca Ierarh și Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, spre zidirea sufletească a poporului dreptcredincios și paza dreptei credințe.

Sîntem incredințați că Prea Fericirea Sa va fi și mai departe pildă de dragoste frățească de neobosită lucrare, de bună-înțelegere și înțelepciune părintească, spre a ne fi tuturor cîlăuză și îndemn întru întărirea, paza, ținerea și cinstirea tuturor tradițiilor bisericești, în duhul ecumenicității apostolice, al iubirii evanghelice și al păcii între neamuri și popoare.

Prea Fericitul Părinte Justin în scaunul patriarhal din Catedrală

P. S. Antonie Ploieșteanul, Vicar patriarhal, citește Gramata de întronizare a roului Patriarh al Bisericii

<https://biblioteca.digitala.ro/> <https://bibsinod.ro>

Ortodoxe Române

Reprezentanți ai Bisericilor Ortodoxe și neortodoxe asistă la ceremonia întronizării

Prea Fericitul Iustin prietenul insemnat de patriarh

Tuturor celor din cinul preoțesc și călugăresc, precum și tuturor dreptcredincioșilor creștini din de Dumnezeu-păzita Arhiepiscopie a Bucureștilor, Mitropolie a Ungrovlahiei și Patriarhie a Bisericii Ortodoxe Române, le recomandăm cu toată căldura și dragostea pe Prea Fericitul Patriarh Iustin, îndemnând pe toți să-l respecte și să-l asculte cu toată supunerea, ca pe Chiriarhul legiuit al lor și de înțistătător al nostru, ca patriarh și Președinte al Sfântului Sinod, înțelegînd și Noi să ne plecăm, cu toată voia, arătîndu-i în toate împrejurările cinstire și ascultare, ca frați întru Domnul, urîndu-i să păstorească cu spor în adevăr, blîndețe, dreptate și iubire de popor, stăruind în răbdare și cumpăt în lupta cea nebiruită a propovăduirii păcii și cuvîntului Dumnezeiesc și privind neconținut la dreptarul și plinitorul credinței noastre, Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos. căruia se cuvine toată mărirea, cinstirea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin.

Dată astăzi, 19 iunie, anul mîntuirii una mie nouă sute șaptezeci și șapte.

*Membrii Sfîntului Sinod al
Bisericii Ortodoxe Române*

Gramata a fost semnată de toți membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

În continuare, a urmat slujba propriu-zisă a înscăunării. Plină de piozitate creștină a fost rugăciunea de înscăunare și emoționante clipele, cînd cei trei mitropoliți slujitori, au înmînat Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin însemnele patriarhale : crucea, engolpioanele, camilafca albă și apoi cîrja patriarhală, rostindu-se formula : «În numele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, primește toiagul acesta ca să păstorești turma lui Hristos cea încredințată ție !».

Corală Patriarhiei și întreaga asistență au intonat în limbile română și greacă : «Vrednic este», apoi Imnul patriarhal și «Mulți ani trăiască» pentru noul ales.

Într-o atmosferă de mare bucurie duhovnicească s-a încheiat slujba întronizării, după care au urmat cuvîntările în cinstea Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin.

Seria cuvîntărilor a fost deschisă de I. P. S. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, care, vorbind în numele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a spus :

*Prea Fericite Patriarh Iustin,
Înalți reprezentanți ai Înalțelor autorități de Stat,
Înalt Prea Sfințiile Voastre, Prea Sfințiile Voastre,
Stimați oaspeți de peste hotare,
Stimați reprezentanți ai Cultelor din țara noastră,
Onorată asistență,*

Ne-am întrunit aici pentru a da glas sentimentelor de bucurie ce au pus stăpînire pe sufletele noastre ale tuturor, ierarhi, clerici și credin-

cioși, ca să prăznuim cum se cuvine, după datinile strămoșești pe noul ales la cîrma Bisericii Ortodoxe Române, pe Întîistătătorul ei, Patriarhul Iustin.

Biserica noastră, identificată în trecut cu idealurile poporului, alături pururea de suferințele lui, a avut în fruntea ei de-a lungul secolelor luminoase figuri de ierarhi, care și-au pus amprenta asupra epocii lor, contribuind la propagarea culturii în rîndurile largi ale poporului, pe care l-au încurajat și l-au ajutat pe parcursul zbuciumatei sale istorii, să treacă demn și viteaz peste toate greutățile, îndemnîndu-l să privească cu încredere, optimism și speranță spre țelurile înalte, spre năzuințele de libertate ale viitorului. Din lungul șir de ierarhi, făuritori de limbă și cultură românească, vom aminti pe Simion Ștefan, care se adresează tuturor românilor, contribuind la formarea unei limbi unitare, pe Varlaam, Dosoftei, precum și pe Veniamin Costachi, care a dominat timp de patru decenii viața bisericească din Moldova. Eforturile tuturor scriitorilor bisericești încununată cu apariția Bibliei de la București — operă de proporții monumentale, care prin largă răspîndire pune bazele limbii literare românești, sînt continuate de o altă figură de ostensor în fruntea Bisericii, Antim Ivireanul. Integrată pe deplin în viața poporului, identificată cu năzuințele lui, Biserica noastră a fost binecuvîntată de Dumnezeu cu întîistătători vrednici de misiunea ce li s-a încredințat, a ținut nestinsă și pururea vie flacăra credinței strămoșești. Sub asuprirea jugului habsburgic, ca și sub năvala puhoiului otoman, ca o mamă bună n-a uitat să amintească fiilor ei că sînt de aici, aici s-au născut moșii și strămoșii lor, nu numai prin daci și romani — acum două mii de ani —, ci mai mult, de la început, de cînd pe aceste meleaguri stăpînea marea semînție a tracilor, «cel mai mare neam al antichității după indieni», după cum ne spune istoricul grec Herodot.

Figuri luminoase, atît pentru istoria Bisericii cît și pentru istoria neamului românesc, acești fii vlăstăriți din vînjosul, din falnicul copac daco-roman, au știut să lupte cu armele vremii lor pentru propășirea credincioșilor. Aceștia să Vă fie, Prea Fericite Părinte, un model de urmat, un îndemn de a fi Patriarhul Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, om al zilelor noastre, al epocii noi care se făurește azi în țara noastră. Timpul nu stă pe loc, istoria merge înainte, Prea Fericirea Voastră sînteți fiul acestei epoci, cel care merge în pas cu vremea, în pas cu epoca sa. Sînt convins că veți fi Patriarhul vremilor noi, Patriarhul gata la chemarea Patriei, la chemarea Bisericii noastre strămoșești, Patriarhul păstrător al tezaurului de cultură românească, fiul ales din sînul Bisericii, ca să-i conducă destinele în această măreață epocă de înfăptuiri nu mai puțin mărețe.

Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,

Ați fost ales în fruntea, la cîrma Bisericii Ortodoxe Române după ce ați păstorit două decenii pe credincioșii fii ai Bisericii din frumoasa Moldovă. Descindeți aici din Moldova marelui Ștefan și așa cum Ștefan a fost cea mai luminoasă figură dintre toți domnitorii Moldovei, Mitro-

politul Iustin al Moldovei rămîne cea mai mare figură de ierarh al vremurilor noi, care a ocupat scaunul vlădicesc al Moldovei... Prea Fericirea Voastră sînteți întîmpinat în capitala țării, de ierarhii, clerul și credincioșii Bisericii noastre care vă cunosc și vă cinstesc și vă iubesc. Înainte de a urca în scaunul Mitropoliei Moldovei și Sucevei ați cinstit scaunul Mitropoliei Ardealului. Transilvania, cu trecutul atît de zbuciumat al cărei ierarh ați fost cu douăzeci de ani în urmă, vine să vă amintească prin mine de rodnicele realizări ale arhipăstoririi Prea Fericirii Voastre pe scaunul de la Sibiu, și vă roagă să nu uitați de ierarhii, preoții și credincioșii ei. De aici, de la cîrma Bisericii Ortodoxe Române să nu uitați de gloriosul trecut de luptă al fraților de pe celălalt versant al Carpaților, al celor ce v-au arătat odinioară toată dragostea, spijinindu-vă în toate acțiunile și ascultîndu-vă.

Biserica nu se poate mărgini numai la activitatea duhovnicească, nu se poate închide în cercul ei de preocupări și să fie străină de frămîntările vremii, ci ea trebuie să sprijine în duhul iubirii creștine și la strădaniile societății pentru o viață mai bună și mai fericită. Acesta este duhul Ortodoxiei românești, care își are izvoarele în credința drep măritoare, veche și totuși mefeu nouă și în legătura cu poporul, cu istoria lui de rapide transformări; Biserica noastră a găsit în tezaurul vechi de gîndire și viață ortodoxă românească energii divine prin care ea s-a înnoit și reinnoiește mereu, a adus și aduce mereu partea sa de contribuție la binele obștesc.

Pe planul gîndirii teologice, teologia românească s-a manifestat cu o vitalitate deosebită, remarcîndu-se nu numai prin legătura ei cu Evanghelia Domnului și cu tradiția Sfinților Părinți și a teologiei ortodoxe, ci și prin ancorarea ei în actualitate, în problemele ridicate de viața Bisericii, de viața Ortodoxiei, și a creștinătății întregi, de viața epocii noastre. Avem astfel, o teologie vie după pilda Sfinților Părinți, pentru care a teologhisi nu e numai a gîndi sau a vorbi despre Dumnezeu, ci e viața în Dumnezeu, e gîndire trăită și trăire gîndită, e o floare răsărită din solul realității divine și umane, de aceea și izvor de viață și orientare în actualitate. De aici accentul teologic în toată activitatea internă și externă a Bisericii noastre, care își fundamentează teologic toate atitudinile și acțiunile și fructifică gîndirea teologică în noile realități ale vremii noastre.

Pe planul acțiunii -- care constituie mereu o unitate cu planul gîndirii teologice -- înnoirea cuprinde toate sferele vieții bisericesti, atît viața internă a Bisericii noastre, cît și în relațiile ei cu celelalte Biserici Ortodoxe, cu alte Biserici creștine, cu năzuințele vremii, în spiritul frățietății ecumenice, a luptei comune pentru pace și înfrățire între popoare. Temelia vieții celei noi este unitatea deplină dintre ierarhi, cler și credincioși, -- unitate prin care toate mădularele Bisericii, pătrunse de duhul lui Hristos-sînt împreună-lucrătoare pentru propășirea ei și împlinirea misiunii ei în lume.

La această solemnă sărbătoare, mă gândesc cît de fericiți sînt azi fiii Bisericii Ortodoxe Române, pentru că au ajuns, «această măreață și sfîntă zi» de a avea la cîrmă un om care are un îndelungat trecut de muncă și realizări, un teolog de seamă, un ierarh înțelept, care timp de douăzeci de ani a dat strălucire nu numai Mitropoliei Moldovei și Sucevei, ci întregii Biserici Ortodoxe Române, prin activitatea desfășurată în țară, cît și în sfera granițelor ei. Energia și voința, înțelepciunea și spiritul de dreptate ce Vă caracterizează, valorificate la maximum sînt aureola ce încoronează activitatea Prea Fericirii Voastre, ele izvorăsc din străfunduri de istorie, de la strămoșii noștri, sînt caracteristice neamului românesc și fac parte din însăși ființa poporului român, se identifică cu sufletul fiecărui fiu al acestui popor.

Aceste calități, îmbinate armonios cu un suflet ales, cu un gînditor profund, cu un teolog distins, sînt trăsăturile esențiale ale personalității noului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Sîntem încredințați că veți conduce destinele Bisericii Ortodoxe Române cu multă pricepere, înțelepciune și dreptate, ca astfel, popor dreptcredincios și ierarhi să se bucure din plin de măreția zilelor pe care le trăim. Și precum oarecînd Senatul roman din dorința ca noul Împărat să întrunească toate calitățile, făcea urarea «să fii mai fericit decît August și mai bun decît Traian» — tot așa zicem și noi, ierarhii preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, cu marele Apostol Pavel: «Tu însă fii treaz întru toate... fă lucrul evanghelistului, slujba ta fă-o deplin» (II Tim. IV, 5), ca să binemeritați de la Biserica noastră și de la Patria noastră scumpă România Socialistă.

Întru mulți și fericiți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin !

La sfîrșitul cuvîntării cei doi ierarhi s-au îmbrățișat frățește, iar Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin mulțumește sincer vorbitorului pentru minunatele cuvinte spuse la adresa Prea Fericirii Sale.

În numele Departamentului Cultelor a vorbit Dl. Președinte Ion Roșianu, care a spus :

*Prea Fericite Părinte Patriarh,
Distinși Membri ai Sinodului,
Onorați Conducători ai Cultelor,
Stimați oaspeți de peste hotare,*

Îngăduiți-mi să-mi exprim bucuria și satisfacția de a participa la această festivitate de instalare a patriarhului Bisericii Ortodoxe Române și să adresez Prea Fericitului Iustin Moiescu sincere și calde felicitări pentru noua demnitate în care a fost ales de Colegiul Electoral Bisericesc. Această alegere a fost consfințită prin decret semnat de Președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu și înmînat ieri într-un cadru solemn.

Cel de al patrulea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române Dr. Iustin Moiescu, este un erudit teolog, cu strălucite studii făcute în țară și străinătate, distins profesor de teologie, un înzestrat ierarh care aduce

cu sine o bogată experiență acumulată în două decenii de rodnică arhi-păstorire în Transilvania și apoi în Moldova, unde s-a remarcat ca un fidel slujitor al Bisericii și al Patriei. Activitatea bogată desfășurată pe tărîmul relațiilor internaționale bisericești îl definește și ca pe un reprezentant strălucit al Bisericii Ortodoxe Române, animat de nobilele idealuri ale păcii și înțelegerii între Biserici și popoare, iubitor al armoniei și apărător al neatinării și suveranității României socialiste.

La înscăunarea sa ca mitropolit al Moldovei, patriarhul de azi spunea : «... am venit aici cu sufletul stăpînit de cea mai curată dragoste : dragostea de Biserică și de credința strămoșească, dragostea de patrie și de popor». Anii care s-au scurs de atunci, au atestat această dragoste a Patriarhului Iustin Moisescu și sînt cheazășie că în noua sa demnitate va continua va îmbogăți aceste simțăminte nobile și împreună cu membrii Sinodului va ridica pe noi trepte, valoroasa tradiție a Bisericii Ortodoxe Române de a fi statornic alături de popor, slujindu-l cu devotament.

Răposatul patriarh Justinian a fost o pildă vie a ospitalității și omeniei românești în relațiile cu celelalte culte. Avem profunda convingere că Patriarhul Dr. Iustin Moisescu va menține și dezvolta climatul de înțelegere și respect reciproc între toate cultele ca o expresie a conviețuirii frățești între toți fiii acestui pămînt, indiferent de apartenența lor națională sau religioasă.

Conducerea statului nostru prețuiește aportul tuturor cultelor la opera de zidire a României socialiste, asigurînd deplină libertate religioasă și practica nestingherită a cultului în condițiile respectării constituției și a legilor țării.

Viața a demonstrat convingător în ultimele trei decenii justetea politicii s'atuii nostru față de culte. Conducătorii cultelor și clerul au pășit împreună cu întregul popor pe drumul însoțit al făuririi României noi, socialiste, încrezători în politica internă și externă a țării noastre, elaborată cu clarviziune și înțelepciune de mult stimatul nostru președinte Nicolae Ceaușescu.

Așa cum spunea Președinele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, «nu există îndatorire mai înaltă decît aceea de a sluji neabătut interesele poporului, de a face ca România socialistă să devină mai prosperă, mai puternică, cu drepturi egale și suverane în rîndul națiunilor lumii». Urmînd acest îndemn, toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de naționalitate sau de credință religioasă, muncesc cu însuflețită dăruire pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economică și culturală a țării, pentru ridicarea neîncetată a nivelului de trai material și spiritual, urcînd spre noi trepte de civilizație și progres.

Este o mare satisfacție pentru noi să constatăm că Biserica Ortodoxă Română, ca de altfel și celelalte culte, este profund atașată vieții noi socialiste care asigură afirmarea deplină a principiilor umanismului, echității și dreptății sociale, participării active a tuturor cetățenilor țării la exercitarea puterii de stat, la conducerea economiei, culturii și științei.

Așa cum este bine cunoscut, Conducerea Statului nostru dă o înaltă apreciere contribuției cultelor din țara noastră la promovarea principiilor politicii externe a României, puse în slujba intereselor supreme ale patriei, de apărare a suveranității și independenței, de respingere a oricărui amestec în treburile interne, de slujire a cauzei păcii, egalității și colaborării reciproc avantajoase între toate națiunile lumii.

Sărbătoarea instalării Patriarhului Iustin Moisescu ne oferă plăcerea de a vedea în mijlocul nostru străluciți reprezentanți ai Bisericilor ortodoxe, ai altor Biserici și organizații religioase de peste hotare, cărora le adresăm un călduros salut, exprimându-ne convingerea că participarea lor la acest eveniment va sluji dezvoltării continue a bunelor relații de colaborare pe tărîmul cauzei păcii și prieteniei între popoare. Aprecieri prezente oaspeților de peste hotare la solemnitatea de azi ca o expresie a simpatiei și prestigiului de care se bucură Biserica Ortodoxă Română și Patriarhul Iustin Moisescu în viața religioasă internațională.

Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,

Sîntem siguri că încrederea ce v-a fost arătată de cei care prin votul lor v-au chemat în scaunul patriarhal reprezintă în același timp angajamentul Sinodului Bisericii Ortodoxe Române și clerului său de a fi permanent alături de Dumneavoastră, în realizarea unei armonii depline între activitatea bisericească și cea social-obștească străbătută de nobilele sentimente patriotice care vă animă.

Vă asigurăm că pe acest drum veți întîlni căldura sprijinului nostru neprecupețit în a sluji cu devotament poporul român și interesele sale fundamentale.

Dorindu-vă multă sănătate, fericire și depline satisfacții în împlinirea cerințelor noii demnități pe care ați preluat-o ca întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, vă adresez din toată inima tradiționala urare :
«La mulți și fericiți ani !»

Prea Fericitul Patriarh Iustin i-a mulțumit călduros D-lui Președinte al Departamentului Cultelor, Ion Roșianu, și l-a asigurat de toată colaborarea și de tot lucrul bun în folosul Bisericii strămoșești și al patriei noastre scumpe, România.

Prea Sfîntitul Episcop Antonie Ploieșteanul, secretarul Sfîntului Sinod, a comunicat conducătorilor și delegaților de Biserici și organizații de peste hotare că pot lua cuvîntul.

Primul care a vorbit a fost Prea Fericirea Sa Părintele Maxim, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare :

Prea Fericirea Voastră

Distinși reprezentanți ai Conducerii de Stat a României,

Stimați oaspeți și iubiți credincioși,

Am venit la Dvs. cu bucurie ca soli ai Sfintei Biserici Ortodoxe Bulgare, ai episcopatului, clerului și binecredincioșilor săi, pentru a lua partea și a împărtăși bucuria noastră cu prilejul solemnității de astăzi — întronizării Prea Fericirii Voastre — vrednic ales și iubit întru Dom-

nul confrate al nostru Patriarhul Iustin adresându-vă cu acest fericit prilej, cele mai calde urări ale noastre.

Prin acest sfânt act se deschide o nouă pagină în letopisețul secular al Bisericii Ortodoxe Române — scumpă nouă. «Bucurați-vă cu cei ce se bucură» (Rom. XII, 15), ne îndemna Sfântul Apostol Pavel. Dacă aceasta se referea la toți martorii lui Hristos din toate marginile pământului, cu atât mai mult la noi, vecini buni, legați de veacurile printr-un destin istoric apropiat, împărtășind laolaltă și bucuriile și necazurile noastre ca popoare vecine.

Bucuria zilei de astăzi are o deosebită însemnătate întrucît, după fericita adormire a vrednicului de pomenire patriarh Justinian, în înaltul scaun patriarhal al Sfintei Biserici Ortodoxe Române, a fost ales cu toată vrednicia, un ierarh de seamă, remarcabil teolog, ecumenist activ, mare patriot, militant statornic pentru pace în persoana Prea Fericirii Voastre.

Vă exprim în mod special bucuria noastră deoarece între bisericile și popoarele noastre au existat și există bune sentimente reciproce, înțărîte prin fapte luminoase de prietenie și bună vecinătate. Bisericile noastre sînt legate de același destin, de reciprocitate, de colaborare. Ne aflăm în ajunul Centenarului războiului de eliberare a Bulgariei din 1877—1878. În România frățească numeroși fii ai poporului bulgar au găsit caldă ospitalitate în timpul asupririi otomane. Iată de ce aceste locuri sînt scumpe pentru poporul bulgar care nutrește sentimente de sinceră recunoștință față de poporul frate român. Pe cîmpul de luptă strîns uniți cu frații ruși, vitejii ostașii români, și-au vărsat sîngele la Grivița și Plevna pentru eliberarea patriei noastre.

Înțeleptul Solomon ne îndeamnă : «Pe prietenul tău și pe prietenul tatălui tău nu-l părăsi» (Pilde XXVII, 10).

Ne aflăm într-o vreme cînd popoarele noastre trăiesc în prietenie frățească și construindu-și în pace viitorul fericit liber și independent. În aceste momente de mare răspundere, bisericile noastre ortodoxe surori îndeplinesc misiunea lor mîntuitoare pentru binele omenirii propovăduind pacea (Efes. VI, 15), așa cum este scris : «Dumnezeu ne-a chemat spre pace» (I Cor. VII, 15).

Prea Fericirea Voastră,

Felicîtîndu-Vă cu prilejul alegerii și întronizării ca Întîistătător al Sfintei Biserici Ortodoxe Române din adîncul inimii rugăm pe Atotbunul Dumnezeu să încununeze cu binecuvîntarea Sa cerească pașii Prea Fericirii Voastre în slujba înaltelor idealuri să Vă învrednicească cu deplină sănătate, cu puteri sporite de muncă și înțelepciune pentru a putea conduce corabia Bisericii Ortodoxe Române pe calea înaintașilor voștri, destoinici, cu multe succese și ani cît mai îndelungați, să realizeze fapte luminoase și roade bogate pe ogorul bisericii pentru creșterea spirituală a poporului român binecredincios și pentru înflorirea Patriei Dvs. iubite pe calea păcii și bunăstării, a colaborării active și a relațiilor prietenești dintre Bisericile noastre surori și popoarele noastre vecine frățești bulgar

și român, pentru întărirea unității Ortodoxiei și pentru mărirea lui Dumnezeu.

Întru mulți ani Prea Fericirea Voastră !

A urmat la cuvînt I. P. S. Meliton de Calcedon, reprezentantul Patriarhiei Ecumenice, care adresîndu-se noului Patriarh, ales, membrilor Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și întregii asistențe a spus :

«Din dispoziția Sanctității Sale Patriarhul Ecumenic Demetrios I și a Sfîntului Sinod care-l înconjură, am cîntea să reprezint împreună cu delegația patriarhală, sfîntitul tron ecumenic, apostolic și patriarhal de Constantinopol, în acest moment binecuvîntat din istoria sfintei Biserici din România.

Trebuie să adaug, de la început, că eu am privilegiul deosebit de a reprezenta mai mult decît un tron, chiar dacă acest tron este primul în Ortodoxie ; am privilegiul, zic, de a reprezenta Patriarhia Ecumenică de Constantinopol, care, asemenea unei surori mai mare este mîndră de prezența — (o prezență esențială și edificatoare, universal recunoscută) — a Bisericii Ortodoxe Române în lumea religioasă interortodoxă și intercreștină, dar, de asemenea, în mod mai general, în lumea culturală europeană și mai mult încă : în lumea umanității.

Această umanitate trebuie să-și asume de aici înainte înalta misiune a înțelegerii și reconcilierii oamenilor de toate rasele, de toate religiile și de toate ideologiile — filozofice, sociale și politice — căci este vorba, țîn să spun — de a promova unitatea creștinilor, coperarea cu celelalte idealuri (care nu mai sînt simple idealuri, ci o necesitate esențială a planetei noastre) — idealurile păcii în dreptate, a dreptului tuturor popoarelor la autodeterminare și la independență și în același timp a garanțiilor internaționale oferite cultelor religioase, împrăștiate în lumea întreață din cauza unei moșteniri istorice, al cărei destin este încredințat sensibilității omului contemporan.

Spunînd aceasta, nu mă simt în nici un fel constrîns să semnalez sau să subliniez importanța prezenței și funcționării sfintei Biserici Ortodoxe Române în această țară. Doresc să spun totodată că sînt sigur că Statul român îi acordă de asemenea locul care i se cuvine, Stat care constituie — după recunoașterea și părerea generală pe care noi, ca Patriarhie Ecumenică, o împărtășim — o putere excepțional de importantă în Balcani, în Europa și, în mod mai general, în contextul drumurilor care conduc la biruința principiilor de autodeterminare, de independență a popoarelor și de dreptate, cu scopul final de a salvagarda personalitatea umană prin asigurarea respectului drepturilor omului pe pămînt.

Prea Fericirea Voastră,

Mă tem că aceste cîteva cuvinte pe care le-am spus acum să nu poată fi socotite fără legătură cu evenimentul prezent al întronizării Voastre la conducerea Patriarhiei din România și nici cu înalta Voastră personalitate.

Sfântul Iustin Martirul, și Filosoful al cărui nume îl purtați, a fost în același timp un apologet din secolul al doilea al creștinismului și ca atare el s-a ilustrat în viața și în istoria Bisericii.

Urmînd exemplul său, îmi fac și eu apologia mea.

Nimic din ce-am spus mai sus nu este fără legătură cu Biserica Ortodoxă din România și personal cu Prea Fericirea Voastră.

În calitatea mea de reprezentant al Patriarhiei Ecumenice îmi este ușor să mărturisesc înaintea tuturor că Prea Fericirea Voastră ați fost, în 1961 — dată la care am avut privilegiul să Vă cunosc și să colaborez cu Prea Fericirea Voastră — și pînă azi, marele dascăl în slujba tuturor idealurilor pe care le-am expus de la începutul cuvîntului meu. Ați fost ucenicul fidel al lui Iustin filosoful, martirul și apologetul.

În această triplă calitate și urmînd cu vrednicie Sfântului Patron al Prea Fericirii Voastre, ați fost, Prea Fericirea Voastră, un înțelept ierarh pe pămîntul României și, în chip mai general, în cadrul relațiilor inter-ortodoxe și intercreștine. Eu sînt fericit că sînt martorul personal al acestor fapte.

Prea Fericirea Voastră,

Doresc să termin cuvîntul meu într-un spirit cordial, frățesc mai curînd decît oficial. Contactul meu personal și colaborarea mea cu Prea Fericirea Voastră, cum am menționat deja, datează din anul 1961, din timpul primei Conferințe panortodoxe de la Rodos. De atunci noi ne-am întîlnit și am lucrat împreună în Conferințele panortodoxe, în cadrul Cosiliului Ecumenic al Bisericilor, și, în chip mai general, în misiunea importantă a promovării unității creștine și a păcii în lume. Prea Fericirea Voastră în calitate de purtător al nobilului spirit al Bisericii Ortodoxe Române și eu, smeritul Prea Fericirii Voastre frate, purtător al spiritului Patriarhiei Ecumenice, ne-am întîlnit întotdeauna pe singurul și același drum al Ortodoxiei, exprimînd dorința ei de a sluji, prin propia ei unitate, misiunea esențială a promovării unității creștine, a cooperării — în același spirit și cu același gînd —, cu toți oamenii în situațiile lor cele mai diferite, fără discriminare ideologică-filosofică, socială sau politică — în slujba omului contemporan — și numai a lui — pentru a putea aduce mărturia și învățătura că omul este o creatură a lui Dumnezeu și că noi toți — potrivit cu starea noastră bisericească, avem datoria supremă — dacă ne gîndim — să mărturisim că dialogul lui Dumnezeu cu credinciosul continuă mereu, ca și dialogul omului cu omul.

Prea Fericirea Voastră,

Pătruns de astfel de gînduri, care provin din experiența noastră comună bisericească și duhovnicească, din contemplarea lumii care se înfățișează înaintea noastră, în dorința noastră de a sluji ca Biserică poporul lui Dumnezeu, de a-l sluji în cel mai bun chip, în condițiile date în fiecare țară —, noi salutăm ridicarea Prea Fericirii Voastre pe scaunul Patriarhial al Bisericii Ortodoxe Române, ca un semn de bun augur, un semn edificator pentru credincioșii ortodocși din România, pentru Bise-

rica Ortodoxă întreagă, pentru creștinătate și pentru Mișcarea ecumenică și, într-un chip mai general, pentru marele plan al păcii în lume.

Iată, acestea sînt cele despre care aș vrea să vă asigur cu ocazia sărbătoririi întronizării Prea Fericirii Voastre în fruntea Patriarhiei din România.

Las Prea Fericirii Voastre grija de a aprecia smeritele mele gânduri, de a găsi în această apreciere propria valoare a lucrurilor și de a trasa linia directoare a patriarhului său, pentru binele României, al Ortodoxiei, al Creștinătății și al omenirii întregi.

Întru mulți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh !

În numele Bisericii Armene a luat cuvîntul Sanctitatea Sa Vasken I, patriarh suprem și catolicosul tuturor armenilor, rostind următoarele :

*Prea Fericirea Voastră,
Domnilor reprezentanți ai Statului și Guvernului român,
Distinsă asistență,*

Mulțumim bunului Dumnezeu că ne-a învrednicit să pășim din nou pe pămîntul românesc, mult drag nouă, de astă dată pentru a aduce noului patriarh ales al sfintei Biserici Ortodoxe Române, salutul de dragoste și omagiul Bisericii Apostolice Armene și al nostru personal.

Providența divină ne-a hărăzit fericitul destin de a ne fi născut în această frumoasă și generoasă țară și a ne fi hrănit sufletește cu marile valori ale spiritualității românești. Această stare sufletească a noastră însă, a căpătat în conștiința noastră o mai adîncă dimensiune prin contactele și frățeștile legături ale noastre cu Biserica Ortodoxă Română, care întotdeauna a fost și a rămas deținătoarea tezaurului de autentice valori morale și spirituale ale neamului.

Cu inima plină de aceste gânduri și trăiri, venim acum din îndepărtata țară a biblicului Ararat, din Armenia, să vă aducem Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin, calde felicitări, împreună cu mărturia simțămîntelor noastre frățești de dragoste și aleasă prețuire. Fie ca Domnul să vă copleșească cu toate darurile Sale și să vă fie mereu împreună-lucrător și împreună-luptător, întru mai departe mărire și înflorire a Sfintei Biserici Ortodoxe.

În acest an de mărețe aduceri aminte, cînd România pășește pe pragul celui de al doilea secol de deplină independență și suveranitate națională, Prea Fericirea Voastră vă urcați pe scaunul patriarhicesc, chemat fiind că cîrmuiți și să ridicați pe noi culmi de ortodoxă strălucire Sfînta Biserică, atît în sînul poporului credincios cît și pe plan ecumenic mondial, cu conștiința și rîvna de a contribui totodată la propășirea în pace a Patriei românești, care în ale noastre zile de istorice realizări, se îndreaptă cu un avînt nemaivăzut în trecut, spre îndeplinirea unui nou destin din ce în ce mai luminos.

Înaltele daruri duhovnicești, nețărmurita dragoste de țară și marea putere de muncă, caracteristice ale personalității Sanctității Voastre, sînt cheazășile sigure ale rodnicelor înfăptuiri ce Vă stau în față, pe dru-

mul deschis de fericitul întru pomenire patriarh Justinian, al cărui vajnic împreună-truditor, ați fost decenii de-a rîndul.

Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,

În acest ceas de Dumnezeu-binecuvîntat, cu negrăită bucurie vă rugăm să primiți îmbrățișarea noastră frățească și urarea fierbinte de mulți ani de arhipăstorie în deplină sănătate, spor și pace.

«Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa» !

*

În numele Bisericii Apostolice din Alexandria a luat cuvîntul I. P. S. Sinessios de Nubia, care a spus :

Prea Fericirea Voastră,

Prea Fericite Părinte Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române,

În acest moment sînt cuprins de o mare emoție dar și de o mare bucurie, pentru că mi s-a dat mie cinstea deosebită să reprezint Patriarhia noastră în acest mare moment, de istorică importanță, care este întronizarea Prea Fericirii Voastre, vechi prieten al Patriarhiei noastre, în scaunul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române.

Aduc Prea Fericirii Voastre binecuvîntarea Întîistătătorului Bisericii Alexandrine, a Sfîntului Apostol și Evanghelist Marcu, precum și urările frățești, dragostea și felicitările Întîistătătorului Bisericii Alexandrine, ale Papei și Patriarhului Alexandriei și al întregii Africi, Nicolae VI, și ale Sfîntului nostru Sinod.

Felicităm Biserica Ortodoxă Română soră pentru că a chemat la cîrma ei un bărbat vrednic și încercat în persoana Prea Fericirii Voastre.

Vă urăm Prea Fericirea Voastră, sănătate deplină, zile multe, conducere patriarhală rodnică și Domnul nostru Iisus Hristos să vă ajute în noile și înalte obligații care astăzi vi se încredințează în mod oficial, spre slava Bisericii Ortodoxe.

Cu această ocazie, ofer Prea Fericirii Voastre un dar simbolic, mic, e drept, dar care exprimă dragostea noastră mare față de persoana Prea Fericirii Voastre și față de Biserica Ortodoxă Română.

De altfel, niciodată nu este posibil ca lucrurile materiale să echivaleze și să înlocuiască iubirea, oricît de bogate ar fi acestea.

R u g ă m pe Dumnezeu să vă întărească și să vă protejeze cu harul său cel bogat.

•

În numele Sanctității Sale Benedict, Patriarhul Ierusalimului a vorbit I. P. S. Mitropolit Hrisantos de Eleutheria, care s-a adresat, zicînd :

Prea Fericite Părinte Patriarh,

Iubiți frați arhieriei români,

Distinsă asistență,

De pe acest amvon, transmit binecuvîntarea de pe pămîntul sfînt, pe unde a călcat Mîntuitorul Hristos, de la Sanctitatea Sa Benedict, Patriarhul Sfintei Cetăți a Ierusalimului.

Biserica Ierusalimului s-a bucurat de alegerea Prea Fericirii Voastre, așa cum se bucură mama când își vede fiul pe cea mai înaltă treaptă. Mama cea adevărată a tuturor Bisericilor, Patriarhia Ierusalimului, a dorit totdeauna numai bine acestei Biserici binecuvîntată a românilor, fiindcă aici, în această țară și pe acest amvon, nenumărați patriarhi ai Ierusalimului au slujit și au binecuvîntat în mai multe rînduri pe credincioșii ortodocși români.

Biserica Ierusalimului dorea aici un adevărat și destoinic conducător, un Întîistătător bun, drept și înțelept pentru a conduce turma cea cuvîntătoare pe calea mîntuirii.

Prea Fericirea Voastră,

Patriarhia Ierusalimului, biserica Sfîntului Mormînt și toate bisericile de sub conducerea Sanctității Sale Patriarhului Benedict, aduc prin mine smeritul, călduroase felicitări și urări de bine și sănătate.

Biserica Ierusalimului este strîns-legată de Biserica României. În decursul istoriei, Biserica Ortodoxă Română a ajutat nespus și neprețuit de mult bisericile din Cetatea Sfîntă. Stau mărturie și astăzi darurile domnitorilor și ierarhilor români.

De aceea venim la Prea Fericirea Voastră, aducîndu-vă binecuvîntarea Cetății Sfinte, înmîinîndu-vă un dar simbolic din partea Sanctității Sale Benedict, patriarhul Ierusalimului.

Ne rugăm pentru sănătatea Prea Fericirii Voastre și sănătatea întregului popor credincios român, Dumnezeu să vă ferească de toată primejdia și necazul, iar Prea Fericirea Voastră să trăiască în liniște și pace, să-i lumineze Duhul calea pentru tot lucrul bun și folositor spre liman luminos.

Poporul român, recunoscut pentru credința statornică, pentru destoinicie, pentru patriotism și eroism, are un patriarh pe măsura meritelor lui. Ceea ce am văzut cu ochii mei și am auzit cu urechile mele despre Biserica Ortodoxă Română, aceea voi vesti.

Primiți, Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin, un dar cu felicitări și urări de sănătate. Întru mulți și fericiți ani.

*

În numele Sanctității Sale Pimen, Patriarhul Moscovei și a toată Rusia, a luat cuvîntul I. P. S. Filaret, mitropolitul Kievului și Galiției, exarh al Ucrainei, care a citit următorul mesaj :

Prea Fericirea Voastră,

Prea iubite în Domnul Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,

Dragă confrate în Hristos și coslujitor al smereniei noastre,

Avem deosebita plăcere în numele Bisericii Ortodoxe Ruse, a ierarhiei, clerului și credincioșilor ei, să vă felicităm călduros pe Sanctitatea Voastră cu ocazia alegerii și întronizării în scaunul de Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române soră.

Ne exprimăm adinca și sincera noastră satisfacție că prin binecuvîntarea lui Dumnezeu și prin alegerea de către plînatatea Bisericii Ortodoxe Române prin Sinodul ei, Vi se înmîinează Prea Fericirii Voastre

cirja de conducere ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și credem, că prin ajutorul harului Sfântului Duh lucrarea Prea Fericirii Voastre va fi încununată de succes.

Noi nădăjduim că bazele solide ale frățietății de nezdruccinat a celor două Biserici ale noastre, care au existat din timpurile îndepărtate și care au primit noi aspecte în anii conducerii neuitatului patriarh Justinian, nădăjduim repet, că sub conducerea înțeleaptă a Prea Fericirii Voastre, aceste relații vor primi o dezvoltare mai largă și în conclucraea comună pentru întărirea și îmbogățirea unității ortodoxe și în alte forme de adâncire a relațiilor frățești de colaborare între Biserica Ortodoxă Română și între Biserica Ortodoxă Rusă.

Bisericile noastre sînt unite de fidelitatea urmării Domnului nostru Iisus Hristos, unitatea și devotamentul față de cele moștenite de vechea biserică nedespărțită și de asemenea unitatea de vederi în înțelegerea datoriilor ce revin bisericilor și creștinilor pentru slujirea omenirii contemporane și a păcii. Prietenia și colaborarea caracterizează relațiile dintre popoarele noastre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică și această prietenie cordială a poporului român și a popoarelor patriei noastre este puternică și de nezdruccinat.

Știind Biserica Ortodoxă Română ca pe o adevărată păstrătoare a Sfintei Ortodoxii, noi ne rugăm Domnului, ca nava bisericească sub înțeleapta conducere a Prea Fericirii Voastre, să-și săvîrșească călătoria în duhul buneii-înțelegeri, al slujirii umanității și a păcii.

Tendința creștinilor din lumea întreagă spre unitatea de credință și de viață ne îndeamnă să dorim Bisericii Ortodoxe Române și Prea Fericirii Voastre, ca Întîistătător al ei o colaborare fructuoasă în mișcarea ecumenică pentru îndeplinirea rugăciunii arhieresti a Domnului și Mîntuitorului nostru : «Ca toți să fie una» (Ioan XVII, 21). Biserica lui Hristos își săvîrșește lucrarea sa în lume, care nu este de ură, neînțelegere și războaie. Aceasta ne obligă pe noi pe toți ca prin toate mijloacele să ajutăm omenirea în învingerea acestor rele prin participarea noastră la lupta pentru pace, securitate și colaborare.

Sîntem convinși că sfintele biserici locale vor colaborare cu succes în cadrul Mișcării ecumenice și că vor sluji cu osîrdie singurului nostru părinte-păstor Iisus Hristos, punind în practică porunca Sa sfîntă despre pace.

Salutîndu-vă pe Prea Fericirea Voastră cu ocazia alegerii pe Scaunul Întîistătătorilor Bisericii Ortodoxe Române, regretăm foarte mult că starea sănătății nu ne-a permis să luăm parte la fesivitățile întronizării Voastre.

Vrem să vă încredințăm, Prea Fericirea Voastră, că în această mare și neuitată zi, noi cu gîndul sîntem alături de Dvs. și înălțăm rugăciunile noastre Domnului nostru Iisus Hristos.

Vă rugăm să primiți mărturia simțămintelor și adîncea iubire frățească față de Prea Fericirea Voastră, Ne rugăm cu osîrdie dătătorului tuturor bunătăților, Domnului, prea milostiv ca să reverse din belșug asupra

Voastră harul Sfântului Duh ca în sănătate și lungime de zile, cu succes, să vă săvârșiți slujirea dvs. înaltă și plină de răspundere față de Sfânta Biserică a lui Hristos, ducînd pe calea mîntuirii turma voastră binecredincioasă.

Solicitînd sfintele rugăciuni ale Prea Fericirii Voastre, rămînem în devotată dragoste a lui Hristos,

† Pimen
Patriarhul Moscovei și a toată Rusia

În numele Prea Fericitului Părinte Gherman, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Sîrbe, a vorbit P. S. Episcop Visarion de Vîrșeț, spunînd :

Prea Fericite Părinte Patriarh,

Cu nespūsă bucurie și satisfacție deosebită participăm, ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Sîrbe la această magnifică sărbătoare a Bisericii Române surori vecine, care în persoana Prea Fericirii Voastre primește un nou ocîrmuitor pentru a continua lucrarea Bisericii lui Dumnezeu, în care s-a distins marele Vostru înaintaș, regretatul patriarh Justinian. Acesta, timp de 29 de ani, ca întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române a slujit cu credință și rîvnă lui Dumnezeu și poporului său, iar decesul lui a întristat adînc clerul și credincioșii din întreaga Ortodoxie și lume creștină.

Prea Fericirea Voastră,

Înălțarea Voastră de astăzi în această superioară treaptă cu noi obligații de mare cinste, dar și de mai mari răspunderi în fața lui Dumnezeu și a oamenilor va umple de nespūsă bucurie atît pe credincioșii Bisericii Române cit și pe cei ai lumii creștine în general. Această bucurie este absolut firească, căci în această vreme de mari prefaceri prin care trece omenirea, cîrma corăbiei Bisericii Ortodoxe Române este încredințată în mîinile sigure și rîvnitoare ale slujitorului încercat și consacrat al Celui Prea Înalt, slujitor care posedă calități rare și experiență bogată pentru această chemare și care în activitatea sa bisericească de pînă acum și-a găsit resursele spirituale și morale în poporul său și în resursele seculare vadite mai ales în monumentele istorice prezente în întreaga Dumneavoastră țară.

În speranța că și Prea Fericirea Voastră, ca și înaintașul vostru, va insista ca legăturile Bisericii Ortodoxe Române cu Bisericile Ortodoxe surori să fie mereu pline de conținut și umplute de duhul iubirii evanghelice și înțelegerii frățești, păstrînd ca sfîntă «unirea în Duh și lucrarea păcii» (Efeseni IV, 3), ne unim cu toți în rugăciune sfîntă, la această festivitate care reprezintă expresia unității de obște a Bisericii, care formează «una, sfîntă, sobornicească și apostolească Biserică», trupul lui Hristos.

Vă dorim viață îndelungată și activitatea rodnică, spre slava lui Dumnezeu, pentru binele și folosul Bisericii Ortodoxe Române și al întregii Ortodoxii. Întru mulți ani, Prea Fericirea Voastră !

*

În numele Prea Fericitului Serafim, Arhiepiscopul Atenei și a toată Grecia, a continuat seria cuvântărilor I. P. S. Mitropolit Alexandros de Peristeri, rostind următoarele :

Prea Fericite Părinte Întâistătător al Sfintei Biserici Ortodoxe Române, Iustin,

Biserica Greciei a încredințat smereniei mele misiunea de a o reprezenta aici.

Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Serafim al Atenei și al întregii Grecii a dorit mult să participe la aceste manifestări și hotărîrea Sfîntului Sinod fusese luată, în acest sens, însă în ultimul moment a fost împiedicat să-și împlinească acest gînd, și a fost lipsit de această bucurie.

Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,

Urările făcute de mine, nu de mult în numele ierarhiei grecești ca Biserica Ortodoxă Română să aibă parte de un urmaș demn al patriarhului Justinian s-au împlinit, pentru că în persoana Prea Fericirii Voastre, Biserica Ortodoxă Română are un conducător destoinic. De mult Providența a pregătit pe conducătorul spiritual pentru a-i încredința păstorirea binecuvîntatului popor drept credincios, atît de iubit și de poporul nostru.

Vrednicia Prea Fericirii Voastre, a adunat aici, de la marginile lumii pe reprezentanții Ortodoxiei, și ai celorlalte Biserici și Confesiuni. S-au adunat pentru a serba împreună cu credincioșii ortodocși români ziua cea mare și binecuvîntată a întronizării Prea Fericirii Voastre.

Îndreptățite sînt manifestările și bucuria turmei, pentru că în persoana Prea Fericirii Voastre, a fostului Mitropolit al Moldovei, Iustin Moisescu, are un strălucit conducător. Această bucurie o împărtășește și Biserica noastră.

Opera Prea Fericirii Voastre, bogată în roade, în via Domnului, este cunoscută de întreaga lume ortodoxă. În consiliile panortodoxe și intercreștine ați arătat calități deosebite, ca perspicacitate, flexibilitate și solidă formație bisericească și teologică. Toate acestea sînt și o garanție că alegerea Prea Fericirii Voastre este reușită că este spre binele întregii Ortodoxii.

Nouă, Bisericii grecești, ne este prea iubită personalitatea Prea Fericirii Voastre încă din timpul studiilor pe care le-ați făcut în Atena. Sîntem siguri, avînd în vedere ceea ce ați realizat pînă acum, că Biserica Ortodoxă Română și Ortodoxia în general vor avea de cîștigat de la Prea Fericirea Voastră.

Veți deschide noi drumuri, noi orizonturi, pentru că sînteți un om luminat, cunoașteți gîndirea ortodoxă, în toate dimensiunile ei și înțelegeți neliniștile zilelor noastre.

Prea Fericite,

Ortodoxia se bucură pentru că Biserica Ortodoxă Română a ridicat încă un mare Patriarh. Această alegere nu este întîmplătoare. A așteptat, o simțea dinainte întreaga Ortodoxie și celelalte Biserici. De aceea, ierarhia acestei Biserici pe drept a cîntărit și a ales ca Întâistătător între cei buni pe cel mai bun.

Bucură-te și te veselește, Biserica Ortodoxă Română — «căci din tine a ieșit conducătorul care va păstori poporul lui Dumnezeu» (Matei II, 6), «cu înțelepciune și toiaș puternic».

Prea Fericite Părinte Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, locțiitor al scaunului din Cezareea Capadociei, mitropolit al Ungrovlahiei și arhiepiscop al Bucureștilor Iustin, întru mulți și fericiți ani !

*

Biserica Gruziei a fost reprezentată la festivitățile de întronizare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin de către I. P. S. Mitropolit Elia de Suhumi și Abhazi, care vorbind și în numele Sanctității Sale David al V-lea, Patriarh și Catolicos al Gruziei, a spus printre altele :

«Sînt foarte bucuros că sînt de față la această sărbătoare a întronizării Prea Fericirii Voastre și sînt foarte bucuros să mărturisesc despre acest jubileu și să relatez despre clerul și poporul român credincioșilor și clerului nostru.

Fiind ridicat la treapta de patriarh, aveți îndatorirea de a continua faptele mărețe pe care le-au început în ogorul lui Hristos Prea Fericții Părinți Patriarhi : Miron, Nicodim și Justinian.

Acum Prea Fericirii Voastre Vă este încredințată greua misiune și răspundere de a păstra și îmbogăți moștenirea pe care o aveți de la acești înaintași. Și noi credem cu tărie că, cu ajutorul lui Dumnezeu, Prea Fericirea Voastră veți păstra pînă la sfîrșit acest duh al celor moștenite, spre slava lui Dumnezeu, iar Dumnezeu să vă fie spre ajutor în munca Prea Fericirii Voastre, dăruindu-vă multă înțelepciune, îndelungată arhipăstorie peste binecredinciosul cler și popor.

Prea Fericirea Voastră,

Biserica Ortodoxă Gruzină a primit cu bucurie vestea ridicării Înalt Prea Sfinției Voastre la treapta de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române mai ales că nouă ne este cunoscut rolul pe care l-ați avut în apropierea dintre creștini, ca membru al Consiliului Mondial al Bisericilor, precum și eforturile depuse la Conferințele Europene ale Bisericilor cu importante probleme dezbătute de I. P. S. Voastră ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române.

Împreună cu călduroasele felicitări ale Sanctității Sale, Catolicosului David al V-lea, patriarh al întregii Gruzii, precum și ale Sfîntului Sinod al Bisericii noastre, aducem Prea Fericirii Voastre un modest dar din partea sfintei noastre Patriarhii, acest engolpion care să vă amintească de prietenia și dragostea noastră, — prietenie din vechi timpuri, începînd cu Antim Ivireanul, fostul mitropolit al Ungrovlahiei, un mare ierarh cărturar al Bisericii Ortodoxe Române.

Din inimă rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos să binecuvînteze pe Întîisătătorul Bisericii Ortodoxe Române, dăruindu-i harul înțelepciunii, iar îngerul Domnului să-l păzească, spre slava Bisericii Ortodoxe Române și al dreptcredincioșilor români, pentru prietenia și buna-înțelegere între oameni și popoare.

A luat cuvîntul I. P. S. Vasile, Mitropolit al Varșoviei și a toată Polonia, care, vădit emoționat de solemnitatea momentului, remarca :

«Providența divină, a rînduit ca astăzi, pe tronul patriarhilor Sfintei Biserici Ortodoxe Române să stea un luminat fiu al poporului român și credincios slujitor al lui Hristos.

Stînd înaintea Prea Fericirii Voastre în această zi atît de solemnă și aducătoare de bucurii, mă întorc cu gîndul înapoi cu 40 de ani, cînd ca student, am avut fericirea să fiu elevul Prea Fericirii Voastre. La Varșovia Prea Fericirea Voastră v-ați arătat ca un teolog eminent, un om luminat și un pedagog profund credincios în Hristos. Noi am iubit pe învățătorul și profesorul nostru. Glasul interior ne-a prevestit că avem de-a face cu un om deosebit și eminent pentru știința teologică și viața bisericilor noastre.

Cu teamă am trăit cu toții cel de al doilea război mondial. Prea Fericirea Voastră ați rămas în inima mea și v-a întovărășit umila mea rugăciune sacerdotală. Am crezut că Dumnezeu veghează asupra scumpului nostru profesor și că-l vom revedea la Varșovia.

Dar planurile lui Dumnezeu sînt necunoscute și neînțelese de mintea omenească. Și iată în această zi atît de solemnă și plină de bucurii pentru sfînta și marea Biserică Ortodoxă Română, pentru marea noastră familie ortodoxă și a celorlalte Biserici creștine, aci reprezentate, în de Dumnezeu-păzitul București și în prea frumoasa Românie a cărei ospitalitate este vestită — stau din nou ca odinioară, dar deja în fața patriarhului Sfintei Biserici, ilustru teolog, militant permanent pentru pace, mare ecumenist și intelectual de frunte, credincios ortodox și smerit fiu al scumpei sale Patrii.

Am simțit în inimă și am sperat că Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române va fi desigur Prea Fericirea Voastră, fratele nostru întru Hristos, ilustrul profesor Iustin. De aceea, bucuria umple inima mea și pentru aceasta mulțumesc lui Dumnezeu.

În numele Bisericii Ortodoxe Polone felicit cordial pe Prea Fericirea Voastră și adresez cele mai călduroase urări pentru Sfînta Biserică Ortodoxă Română, pentru progresul ei pe mai departe pentru slava lui Dumnezeu și pentru binele sfintelor lui Dumnezeu Biserici, cit și pentru fericirea poporului român. Întru mulți ani Prea Fericirea Voastră !

*

În numele Bisericii Ortodoxe din Cehoslovacia a vorbit apoi I. P. S. Mitropolit Dorotei de Praga și a toată Cehoslovacia, spunînd :

*Prea Fericirea Voastră,
Prea iubite în Domnul Prea Fericite Părinte,*

Noi, ca reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe din Cehoslovacia avem o deosebită satisfacție să luăm parte la prezentele festivități ale Bisericii Ortodoxe Române. În mod sincer noi am împărțit și durerea ei luîndu-ne rămas bun de la răposatul în Domnul fostul ei Întîistătător. Îmi aduc aminte de cuvintele psalmistului : «Seara se lasă plîngere, iar di-

mineața bucurie» (Ps. XXIX, 6), — bucurie din care și noi ne împărtășim împreună cu Biserica Ortodoxă Română în aceste momente solemne. Duhul Sfânt care există în Biserica lui Hristos, revărsînd darurile sale harice, lucrează prin mijlocirea arhiepiscopilor și preoților Bisericii și în alegerea Prea Fericirii Voastre prin hotărîrea Sinodului de arhieriei care exprimă voința Tatălui ceresc și vă înalță pe scaunul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române. Toate cele premergătoare alegerii Prea Fericirii Voastre mărturisesc că providența divină pregătea să vă înmîneze cîrma Bisericii. Prea Fericirea Voastră sinteți cunoscut lumii ortodoxe ca un proeminent teolog care aduce un prețios aport în pregătirea sfințului și marelui Sinod, precum și în mișcarea pentru pace, unde pe Prea Fericirea Voastră de la bun început această organizație V-a avut în rîndurile sale ca pe unul din eminenții ei slujitori.

Prea Fericirea Voastră cu succes ați activat și în Mișcarea ecumenică. Glasul autoritar al Prea Fericirii Voastre în discursurile constructive netezeau calea pentru apropierea creștină.

Din anii tinereții Prea Fericirea Voastră v-ați consacrat puterile pentru slujirea Bisericii lui Hristos. La început prin învățarea tainelor împărăției lui Dumnezeu apoi prin slujirea în treptele ierarhiei bisericești, iar acum urcați pe scaunul patriarhal luminător și întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române.

Noi, participanții la acest istoric eveniment bisericesc împărtășim triumful și bucuria comună a turmei păzite de Dumnezeu a Bisericii Ortodoxe Române cînd pe scaunul patriarhal din nou strălucește luminătorul Bisericii.

Vorbînd metaforic — dar nu mai puțin și bisericește — în încăperea sfință intră întîi întîistătătorul și Tatăl spiritual al copiilor. Se cuvine și nouă ca participanți la această luminată solemnitate să repetăm cuvintele proorocului Isaia : «Bucură-te Sioane sfinte care nu-ți vei mai aminti de văduva ta...», pentru că prin providența divină și prin alegerea făcută de Sinodul arhieriei te-a așezat pe tine bunule întîistătător plin de înțelepciune, experiență și de harul Sfîntului Duh care va feri păstoria încredințată ție în adevăr după exemplul înțeleptului predecesor al tău. Si Biserica noastră ortodoxă din Cehoslovacia împărtășește această bucurie. Noi sîntem încredințați că sub înțeleapta conducere a Prea Fericirii Voastre, Biserica Ortodoxă Română soră va merge pe același drum glorios pe care a pășit, bucurîndu-se de largi drepturi democratice din partea statului liber.

Permiteți-mi din tot sufletul să vă felicit pe Prea Fericirea Voastră în numele Sfîntului Sinod al Bisericii noastre, al delegației noastre, al clerului și credincioșilor noștri cu ocazia alegerii și întronizării ca patriarh împreună cu Sfîntul Sinod și cu toată Biserica Ortodoxă Română ; ne unim rugăciunile noastre către Dumnezeu să vă dăruiască Prea Fericirii Voastre, alesul lui Hristos, putere deplină pentru a săvîrși înalta slujire în Sfînta Biserică. Duhul lui Dumnezeu care s-a odihnit în predecesorul Prea Fericirii Voastre prin excelență, să se odihnească îndoit

și în Prea Fericirea Voastră. Dumnezeu să încoroneze cu deplin succes activitatea Prea Fericirii Voastre și să Vă dea o fericită arhipăstorire în scaunul patriarhal.

Înfrumusețați Prea Fericite Stăpîne ani mulți Biserica Ortodoxă Română prin patriarhatul vostru, în deplină pace, sănătate și tot binele. Pronia cerească să vă ajute să se realizeze cu succes deplin activitățile și faptele duhovnicești ale Prea Fericirii Voastre completînd slăvitele pagini ale Bisericii Ortodoxe Române.

Întru mulți ani, Prea Fericite Părinte !

*

Dintre reprezentanții Bisericilor Ortodoxe surori ultimul a vorbit I. P. S. Paavali, Arhiepiscopul Careliei și a toată Finlanda, care, exprîmîndu-și bucuria de a participa la această măreață sărbătoare a credincioșilor ortodocși români, a spus printre altele :

«Este o deosebită plăcere să transmit Prea Fericirii Voastre în numele Bisericii Ortodoxe din Finlanda, cu ocazia acestei sărbători sincere felicitări și să implorăm de la Dumnezeu binecuvîntările sale cele bogate penfrum mulți ani de slujire fructuoasă pe scaunul patriarhal.

Nădăjduim că sub oblăduirea Prea Fericirii Voastre, Biserica Ortodoxă Română va continua importanta sa activitate în sprijinul cooperării între Bisericile Ortodoxe locale și va activa pentru reușita viitorului Sfînt și Mare Sinod care va da ortodocșilor posibilitatea de a aduce o mărturie comună și unanimă în lumea contemporană.

Acum două săptămîni Biserica Ortodoxă finlandeză a sărbătorit 800 de ani de la înființarea mînăstirii Valamo, cu care ocazie am sfințit noua biserică a acestei mînăstiri. Festivitățile au cuprins și sărbătorirea a 800 de ani de la pătrunderea și organizarea credincioșilor ortodocși în Karelia și în toată Finlanda.

Înmînăm Prea Fericirii Voastre medalia de aniversare a Mînăstirii Valamo ca amintire a sărbătorii Bisericii noastre.

Sfînții noștri Părinți Serghie și Herman de la Valamo se roagă împreună în ceruri pentru Prea Fericirea Voastră și pentru Sfînta Biserică Ortodoxă din România.

La mulți ani !».

*

Șirul cuvîntărilor din Catedrala Patriarhală a fost continuat de delegații celorlalte Biserici creștine, participanți la festivitățile de întronizare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin.

Primul dintre aceștia a vorbit Eminentă sa cardinalul Jean Willebrands, Arhiepiscop al Bisericilor Romano-Catolice din Olanda și președintele Secretariatului pentru unitate a creștinilor de la Vatican, reprezentînd aici pe Sanctitatea Sa, Papa Paul al VI-lea.

Eminența Sa a spus :

Prea Fericite Părinte Patriarh,

«Harul și pacea să vină, cu îmbelșugare, peste voi de la Dumnezeu cel Atotputernic, prin Iisus Hristos».

Această urare pe care o adresa Clement al Romei Bisericii lui Dumnezeu care era în Corint, am plăcerea și cinstea să o adresez astăzi, în această împrejurare festivă, Prea Fericirii Voastre și Bisericii Ortodoxe Române, în numele Bisericii Romei.

Ea vrea să fie o urare de comuniune în bucurie și în rugăciune. Sfântul Pavel ne spune că dacă un membru al trupului se bucură, «toate mădularele sînt părtașe la bucuria lui» (I Cor. XII, 26).

Comuniunea de credință aproape totală care există între Biserica Romano-Catolică și Biserica Ortodoxă ne face reciproc solidari. Bunăstarea unei Biserici, prosperitatea și sporirea ei în trăirea creștină trebuie să fie motiv de adîncă bucurie pentru noi toți care «am fost chemați într-o singură nădejde a chemării noastre» (Efes. IV, 4).

Ne bucurăm, deci, împreună cu Dvs., frați din Biserica Ortodoxă Română, pentru că astăzi vi s-a dat un nou păstor, chemat să vă conducă pe căile Domnului. Și pe bună dreptate vă bucurați, pentru că Biserica, pentru a putea trăi în rinduiala care-i este proprie, pentru a putea propăși în înțelegerea Evangheliei, pentru a putea să se conformeze tot mai mult și tot mai bine lui Hristos, Biserica, spun, are nevoie de această slujire cu care Domnul a însărcinat pe apostoli și care în chip tainic se transmite succesorilor lor. În acest ogor care este Biserica, «cel care face să crească este Dumnezeu» (I Cor. III, 7), dar sînt necesari și cei care sădesc și cei care udă. Sfântul Pavel scria creștinilor din Corint : «Noi sîntem împreună-lucrători cu Dumnezeu ; și voi sînteți ogorul pe care-l cultivă Dumnezeu, casa pe care o construiește El» (I Cor. III, 9). Dvs. vă veseliți pentru că Bisericii Dvs. i s-a dat un conducător, «un împreună-lucrător cu Dumnezeu».

Noi ne alăturăm cu ardoare rugăciunilor fierbinți care se înalță în aceste zile, în toate bisericile Dvs. — atît în cele de la orașe cît și în cele de la sate — către Domnul, unica temelie (I Cor. III, 11) și cap al Bisericii, spre a-i aduce mulțumiri pentru ajutorul permanent și neclintit pe care ni-l dă și pentru a-L ruga împreună cu Dvs., ca El să adincească în Biserica Dvs., între ierarhi, preoți, mireni comuniunea de credință trăită și lucrătoare în vederea unei mărturii pe deplin unanime.

Fie ca Duhul lui Dumnezeu care însuflețește Biserica să ridice printre Dvs. — cum dorește Sfântul Pavel — apostoli, profeti, învățători (cf. I Cor. XII, 28), care în diversitatea slujirilor și a condițiilor de viață sacerdotală, monahală sau laică să fie toți expresii ale acestei sfințenii care vine de la Dumnezeu și conduce către Dumnezeu.

Stăpîniți de aceste sentimente de credință comună, ne alăturăm și participăm și noi la bucuria Dvs. și la rugăciunea Dvs.

Ne bucurăm de asemenea mult că a fost posibilă prezența noastră aici. Aceasta constituie semnul unui adevărat progres în raporturile dintre Bisericile noastre. Domnul ne-a dat să vedem cu o mai mare lu-

ciditate că despărțirea noastră este de-a dreptul contrară planului său ; El lucrează spre a ne face să devenim conștienți că avem o credință comună ; El pune în noi puterea necesară pentru căutarea deplină unității. Credem că această lucrare vine de la Dumnezeu și tocmai de aceea noi simțim datori să ne consacram cu cel mai mare zel acestui scop, purificând tot mai mult intențiile noastre și cugetele inimii noastre.

Domnul să ne dea înțelepciune în efortul nostru pentru a cerceta toate căile care duc la unitate, pentru a depăși vechile divergențe care au existat între catolici și ortodocși de-a lungul secolelor. Soluționarea acestor greutăți ne va îngădui să ne grăbim pașii spre țelul unei unități desăvârșite, în libertate deplină și credincioșie.

Acest efort, greu dar necesar, trebuie să fie îndeplinit cu îndrăzneala celor care cred că nu există decît «un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care stăpînește peste toți, care lucrează prin toți și rămîne în toți» (Efes. IV, 6).

Pentru ca unitatea pe care o căutăm să fie în mod temeinic satornicită, avem datoria să rezolvăm toate dificultățile existente. Simțim gata să le discutăm pe toate, fie cu organisme panortodoxe, competente, fie — pentru cele specifice — cu fiecare Biserică, într-un spirit de colaborare sinceră și loială.

Epoca pe care o trăim cere de la noi să răspundem de nădejdea care este în noi ; să mărturisim credința noastră în deplin acord și cu dorința de a contribui la stabilirea unei mai bune înțelegeri între popoare. Biserica a primit de la Domnul o misiune de pace ; ea este chemată să slujească omului și societății care asigură pacea și dreptatea, cele dintîi roade ale Împărăției lui Dumnezeu.

Prea Fericirea Voastră,

Înainte de a încheia, să-mi fie îngăduit să vă exprim sincera mea grațitudine pentru faptul că am fost invitat să particip la această sărbătoare. Sînt fericit de asemenea că mă găsesc pentru a doua oară în țara Dvs., România, cu care Roma este unită prin legături așa de adînci, țesute de istorie, printr-o civilizație comună, prin idealuri comune atît umane cît și creștine.

În această zi festivă și importantă pentru Biserica Ortodoxă Română și pentru Prea Fericirea Voastră, în numele Bisericii Romano-Catolice vă prezint felicitările mele cele mai cordiale și vă încredințez de rugăciunea mea pentru Prea Fericirea Voastră, pentru clerul și pentru întreg poporul credincios al Bisericii Ortodoxe Române.

Harul și pacea Domnului să fie cu îmbelșugare asupra Prea Fericirii Voastre și Domnul să Vă dea, Prea Fericite, putere și lumină în îndeplinirea slujirii Prea Fericirii Voastre.

Întru mulți și fericiți ani !».

*

Din partea Bisericii Siriene din Malabar și în numele Întîistătătorului acestei Biserici, Sanctitatea Sa Mar Mathews, a vorbit I. P. S. Paul Gregorios de Delhi :

*Prea Fericirea Voastră,
Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,
Înalt Prea Sfințiiile Voastre,
Iubiți credincioși,*

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, vă aduc salutările noastre în numele unei Biserici mici din îndepărtatul Orient.

În numele Sanctității Sale Catolicosul Răsăritului, în numele Sfințului Sinod al Bisericii Siriene din Malabar, vă adresăm calde felicitări.

După cum știți sînteți unul dintre pionierii care au stabilit relații între Biserica noastră și Biserica Ortodoxă Română, încă din 1961, cînd ați vizitat India.

Vasta experiență a Prea Fericirii Voastre vă va ajuta în misiunea de mare răspundere ce revine astăzi Bisericii creștine. Sînt sigur, veți juca un foarte important rol în întărirea unității Ortodoxiei, pentru că dacă Ortodoxia nu este unită atunci măririsirea Ortodoxiei în lume este compromisă. Sigur că veți juca un mare rol în a face Ortodoxia cunoscută în întreaga lume.

Pentru anii cei mulți de prietenie dintre noi, eu personal mă bucur din adîncul inimii de acest mare eveniment de astăzi. Sînt sigur că veți contribui foarte mult pentru apropierea dintre cele două familii ale Bisericii Ortodoxe.

Vă aduc salutările Sanctității Sale Catolicosul Indiei și ale tuturor credincioșilor din India.

Întru mulți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh !».

*

Din partea Bisericii Vechi-Catolice a vorbit I. P. S. Marinus Kok, Arhiepiscop de Utrecht, președintele Uniunii episcopilor vechi-catolici :

Prea Fericirea Voastră, Prea Fericite Părinte Patriarh,

«Este o mare bucurie și onoare pentru mine, ca președinte al Conferinței Episcopale Internaționale a Vechilor Catolici a Uniunii din Utrecht, să transmit aici, cu ocazia acestei zile festive, felicitările și salutarile tuturor Bisericilor Vechi-Catolice din întreaga lume și a tuturor episcopilor vechi-catolici.

Relațiile dintre Bisericile Ortodoxe și Bisericile Vechi-Catolice sînt foarte strînse, și sperăm ca în viitor să se realizeze o deplină uniune a Bisericilor noastre, după cum este voia Domnului nostru Iisus Hristos, de a fi o singură turmă și un singur păstor.

A fost o bucurie pentru mine că am putut, ca o dovadă a strînselor noastre relații să ofer săptămîna trecută, Prea Fericirii Voastre, o donație a credincioșilor olandezi și ai Bisericii Vechi-Catolice din Utrecht, pentru reconstruirea Seminarului Dvs., teologic, de aici, din București.

Felicităm pe Prea Fericirea Voastră cu ocazia acestei zile nu numai pentru faptul de a fi conducătorul Bisericii Ortodoxe din România, ci și pentru faptul că Prea Fericirea Voastră este un mare prieten al Bisericii

noastre Vechi-Catolice, un Întiiistătător bisericesc cu o mare experiență ecumenică.

Fie ca Domnul să binecuvînteze pe Prea Fericirea Voastră, ca și pe toți credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, întregul popor român.

Prea Fericirea Voastră, Vă urez : «ad multos annos».

*

În numele Grației Sale Dr. Donald Coggan, Arhiepiscop de Canterbury, Primat a toată Anglia și Mitropolit, a luat cuvîntul Excelența Sa Marvyn Stockwood, Episcop al Londrei de sud :

*Prea Fericirea Voastră,
Prea Fericite Părinte Patriarh,*

Acum citva timp am participat împreună la durerea suferită prin decesul Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și la durerea pricinuită de catastrofalul cutremur.

Astăzi, venim ca să ne bucurăm în aceste festivități mărețe.

În numele Arhiepiscopiei de Canterbury, dorim să vă asigurăm de două lucruri : întii, doririle noastre de bine.

Ieri, cînd m-am prezentat la Prea Fericirea Voastră, din partea Arhiepiscopului de Canterbury v-am dăruit și două pahare, pentru că în Anglia vorbim mai întii de un pahar al bucuriei, al veseliei și noi sperăm foarte mult că Prea Fericirea Voastră și Biserica voastră vor avea multe bucurii împreună. Pe acele pahare erau emblema Majestății Sale Regina Elisabeta a II-a a Angliei. Deci, cînd ridicăm acele două pahare o facem nu numai în numele Bisericii ci și în numele celor două popoare. Așa dar, noi trebuie să nădăjduim și să lucrăm pentru realizarea păcii, și pentru dreptatea socială.

În al doilea rînd, de asemenea aș vrea să vă încredințăm de rugăciunile întregii Comuniuni Anglicane.

În prima zi de Paști, doi ucenici au mers de la Ierusalim în drumul spre Emaus și deodată ei au constatat că Mîntuitorul Iisus Hristos a stat în mijlocul lor. Păreră mea este că așa se întîmplă cu noi astăzi : mergem pe două drumuri diferite înspre țările noastre ; Iisus cel înviat va merge cu noi, iar Bisericile noastre să arate pe Hristos cel viu în mijlocul nostru.

Prea Fericirea Voastră vă încredințăm de bunele noastre urări și rugăciuni.

Întru mulți ani !.

*

În numele Bisericii Anglicane din Canada a vorbit Excelența Sa Arhiepiscopul G. F. Jackson :

*Prea Fericirea Voastră,
Prea Fericite Părinte Patriarh,*

În numele primatului Episcopilor și credincioșilor Bisericii Anglicane, din Canada, vă aduc sincere salutări.

În Canada noi avem un respect deosebit pentru Biserica Ortodoxă Română, pentru că în țara noastră există mulți români ortodocși care trăiesc acolo și sînt organizați în multe biserici ortodoxe.

Rugăciunea noastră este ca bunul Dumnezeu să vă dăruiască pace, sănătate și ani mulți îndelungați pentru ca să puteți sluji în toată deplinătatea.

Darul pe care am vrut să-l prezentăm Prea Fericirii Voastre nu îl avem cu noi, întrucît trebuia să vină de undeva de la eschimoșii care-l lucrează, căci în dioceza mea sînt foarte mulți eschimoși. Îl vom trimite ulterior.

Vă mulțumesc Prea Fericirea Voastră pentru ocazia de a Vă prezenta salutările credincioșilor noștri din Canada.

Întru mulți ani !

*

În continuare a luat cuvîntul Excelența Sa Episcopul evanghelic H. H. Harms de Oldenburg (R. F. Germania) reprezentant și al organizației «Das Diakonische Werk», care aducînd salutul frățesc al Bisericii sale a spus :

Prea Fericirea Voastră, Prea Fericite Părinte Patriarh,

Am cinstea și deosebita bucurie de a vă transmite astăzi sincerele urări ale Bisericii Evanghelice din R. F. Germania (E.K.D.) și ale instituției «Das Diakonisches Werk», și mai ales urările de binecuvîntare ale Consiliului E.K.D. și ale președintelui ei, Episcopul Helmut Class, și ale președintelui Op. Diac. Dr. Schöber, care se află astăzi în Dar-es-Salam, pentru a lua parte la sesiunea plenară a Federației Luterane Mondiale.

Faptul că tocmai eu am prilejul să Vă transmit aceste urări de binecuvîntare, înseamnă pentru mine o mare bucurie personală, deoarece noi ne întîlnim de aproape 20 de ani în activitatea Consiliului Ecumenic al Bisericilor și a Conferinței Bisericilor Europene.

Cuvintele scripturistice alese pentru fiecare zi a anului de Comunitatea Fraților din Herrnhut, care se citesc în Bisericile noastre și de către mulți creștini, sînt pentru astăzi cele ale Ps. XCIX, 2 și din Rom. XIV, 8 : «Slujiți Domnului cu bucurie» ; și «De trăim, pentru Domnul trăim, iar de murim, pentru Domnul murim, așa încît fie de trăim, fie de murim, ai Domnului sîntem».

Prea Fericirea Voastră veți înțelege înalta Dvs. chemare ca pe o slujire și mai mare și mai plină de renunțări, deoarece ați devenit slujitorul cel dintîi, diaconul cel dintîi al Bisericii Ortodoxe Române.

Eu urez Prea Fericirii Voastre să puteți face această slujire întotdeauna, într-adevăr cu bucurie. Toată fapta Prea Fericirii Voastre poate fi desigur, slujire pentru Domnul nostru comun. Și apoi Prea Fericirea Voastră sînteți în tot timpul în mîna Sa, sub ocrotirea Sa și sub călăuzirea Duhului Sfînt.

Îngăduiți-mi să-mi exprim și o altă speranță. În convorbirile purtate de reprezentanții E.K.D. și ai defunctului înaintaș al Prea Fericirii Voastre,

patirarhul Justinian, s-a convenit începerea unui dialog teologic între Biserica Ortodoxă Română și noi. Sper foarte mult că se va ajunge la astfel de convorbiri, la care să poată lua eventual parte și reprezentanții Bisericii Luterane și Reformate din țara Dvs.

Aș socoti ca un lucru deosebit de util pentru ambele noastre Biserici dacă nu se va rămîne numai la un dialog pur teologic. Viața Bisericii este, desigur, mult mai extinsă și mai adîncă, decît se poate ea exprima prin teologie. Pentru ambele noastre Biserici eu aș dori să se poată include și viața comunităților, evlavia, slujbele și operele bisericesti precum și minăstirile, respectiv comunitățile creștine ale fiecăreia dintre cele două Biserici, pentru a se ajunge la o cît mai cuprinzătoare cunoaștere și la o cît mai adîncă înțelegere între Bisericile noastre.

În acest fel, relațiile dintre Bisericile noastre, care s-au reluat în ultimii ani, să devină tot mai intense și mai adînci.

Pentru înfăptuirea acestui lucru, noi sperăm în ajutorul Prea Fericirii Voastre. Ar fi un semn promițător pentru comuniunea ecumenică dintre noi dacă și acest lucru va sta sub auspiciile cuvîntului scripturistic al zilei de astăzi.

Ad multos annos !.

*

A luat cuvîntul apoi și cunoscutul teolog ecumenist I. P. S. Mitropolit Athenagoras al Marii Britanii, zicînd :

*Prea Fericirea Voastră,
Prea Fericite Părinte Patriarh,*

Eu sînt printre ultimii vorbitori și sîntem nerăbdători să auzim pe acela pentru care am venit și de la care așteptăm binecuvîntări.

Vatra românească de la Londra, va auzi de la mine personal ce s-a întîmplat astăzi în această minunată catedrală. Eu sînt ultimul dintre vorbitorii ortodocși și am prilejul de a Vă prezenta pe Prea Fericirea Voastră, Prea Fericitul Patriarh Iustin, ca un mare ecumenist și teolog încercat. Întrucît noi sîntem legați de același legămint al Domnului nostru Iisus Hristos, noi ne bucurăm împreună cu Biserica Dvs., pentru marele eveniment și la alegerea Prea Fericirii Voastre. Vă mulțumim deosebit Prea Fericirii Voastre pentru activitatea ce ați depus la Consiliul Ecumenic al Bisericilor din 1961, cînd Biserica Ortodoxă Română a devenit membră a acestui Consiliu.

Asigurăm pe Prea Fericirea Voastră de tot sprijinul în anii care vor urma.

Întru mulți și fericiți ani !

*

În numele Excelenței Sale Dr. Philipp Potter, Secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, a luat cuvîntul Dr. Allan Brash, asistent al Secretarului general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor :

*Prea Fericite Părinte Patriarh Iustin,
Distinși reprezentanți ai Statului român,
Iubiți frați întru Hristos,*

Să-mi permiteți să vă adresez sincere felicitări și urări de sănătate și prosperare cu ocazia alegerii Prea Fericirii Voastre în cel mai înalt scaun al ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

După cum știți, tot eu am fost delegat al Consiliului Ecumenic al Bisericilor la funeraliile patriarhului Justinian și v-am spus că toată creștinătatea era în doliu și meditație, iar astăzi Vă asigur că toți membrii Consiliului Ecumenic al Bisericilor se bucură și se roagă pentru Prea Fericitul Părinte Iustin, noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Biserica Ortodoxă Română se bucură de un prestigiu meritat, iar astăzi este condusă de o personalitate deosebită, teolog distins, om de cultură, ecumenist încercat, Dr. Iustin Moiescu.

De aceea, în numele Dr. Philip Potter, secretarul general al Consiliului Ecumenic al Bisericilor și al meu personal felicităm alegerea Prea Fericirii Voastre în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Întru mulți ani !.

*

Tuturor vorbitorilor, care — în numele lor personal, sau al bisericilor pe care le-au reprezentat — au ținut să exprime sentimente de aleasă prețuire, respect, dragoste și prietenie sinceră față de Biserica noastră Ortodoxă în frunte cu Întăistătorul ei, nou ales, și față de poporul român, le-a răspuns Prea Fericitul Părinte Patriarh Dr. Iustin Moiescu, rostind următoarele :

*Sanctitățile Voastre,
Domnilor reprezentanți ai Conducerii de Stat,
Domnule Președinte al Departamentului Cultelor,
Onorată asistență și iubiți credincioși,*

Din bunăvoirea Tatălui, în numele Domnului nostru Iisus Hristos și cu puterea Sfântului Duh, smerenia mea a urcat astăzi treptele scaunului patriarhal. Reflectind la acest mare eveniment, prin fața ochilor minții mele au trecut chipurile marilor ierarhi care au stat la cîrma Arhi-episcopiei Bucureștilor, a Mitropoliei Ungrovlahiei și a Patriarhiei Ortodoxe Române, veghind la păstrarea dreptei credințe și la viețuirea părinților, moșilor și strămoșilor noștri, întru cuvioșie, curăție sufletească și dragoste frățească. Totodată, aruncîndu-se în valurile vieții poporului nostru, ei s-au dovedit nu rareori martiri. Neamul nostru a înscris în cartea vieții sale nume de eroi care au intrat de multă vreme în legendă, iar Biserica Ortodoxă Română a lăsat în conștiință și în cinstirea credincioșilor ei, pe sfinții săi, români neaoși sau iubitori de neamul nostru.

O străveche tradiție, păstrată pînă în zilele noastre, mărturisește că Sfântul Apostol Andrei a vestit Cuvîntul Evangheliei în părțile de răsărit ale țării noastre, îndeosebi pe malurile Mării Negre. Sîntem, așadar, o

Biserică apostolică în cel mai aütentic înțeles al cuvîntului. Pînă tîrziu, în secolul al VI-lea, se mai vorbea încă de episcopiile înființate de Apostolul Andrei în ținuturile noastre.

Cu toate că știrile istorice se întrerup din vreme în vreme, cunoaștem astăzi din descoperirile arheologice și din tradițiile consemnate în scris, mai tîrziu, că șirul marilor ierarhi ai Bisericii noastre vechi începe chiar în secolul al III-lea. Se cunosc acum nume de mari ierarhi la Tomis, teologi învățați, scriitori iscușiți, apărători ai Ortodoxiei și organizatori ai vieții monahale.

Astfel, Veltranion a fost mare apărător al dreptei credințe, Gherontie era numit oficial «îndreptar de credință», Theotim s-a distins ca scriitor bisericesc, iar Ioan Casian și Dionisie cel Mic au plecat de pe meleagurile noastre pentru a ajunge la Roma mari bărbați ai Bisericii.

În secolul al IX-lea, rezumînd oarecum știrile despre viața creștină de pe malurile Pontului Euxin — cum mai era încă numită Marea Neagră —, Patriarhul Fotie spune într-una din scrisorile sale următoarele: «Pontul Scitic era axinos — neprimitor de străini. Era o înghițitoare, de care se înfricoșau cînd auzeau de ea chiar cei mai iscușiți navigatori străini. Miletienii, prin iubire de oameni și viețuire liniștită... l-au schimbat în Pont Euxin — bine primitor de străini. Acum... nu numai primitor de străini este, dar și evlavios, el este și așa se numește».

Aceeași viață religioasă activă s-a păstrat și în secolele următoare, dezvoltîndu-se în atît de mare măsură, încît năzuințele de autocefalie, care existau încă din secolul al V-lea, s-au manifestat cu tărie la reorganizarea Bisericii din Țara Românească, la fel ca în Moldova, în noile condiții de viață ale statelor feudale.

Din secolul al XIV-lea înainte, știrile despre marii noștri ierarhi sînt mai bogate. În șirul lung al mitropolițiilor Ungrovlahiei — cum se numea atunci de către cancelariile domnești sau bisericesti Țara Românească, adică Muntenia și Dobrogea —, se disting ierarhii care, odată cu strădaniile lor de propovăduire a dreptei credințe, au ajutat poporul să-și mențină libertatea și independența sa, să-și păstreze limba și sufletul românesc, să-și făurească o cultură a sa, pe scurt, să-și dăltuiască viața sa proprie.

Alături de voievodul Nicolae Alexandru Basarab, care lupta pentru libertatea țării, mitropolitul Iachint, care venise de la Vicina la Argeș, se străduia să apere autonomia Bisericii. Ca și Iachint, Mitropolitul Hariton sprijinea legăturile noastre cu muntele Athos. Împreună cu Vlăicu Vodă, el s-a făcut ctitor al Mînăstirii Cutlumuș, numită deseori după aceea «Lavra Țării Românești». Mitropolitul Macarie, spre sfîrșitul secolului al XV-lea, stăruia pentru bune legături între Țara Românească și Ardeal, iar Maxim, cîteva decenii mai tîrziu, izbutește să oprească vîrsarea de sînge între frați, împăcînd pe Radu cel Mare cu Bogdan Vodă, cărora le-a arătat că sînt «creștini și o seminție» moldovenii și muntenii. Un alt Macarie, care a trăit pe vremea lui Neagoe Basarab, — dacă în adevăr este una și aceeași persoană cu ieromonahul Macarie, tipograful

—, trebuie ținut la loc de mare cinste în istoria culturii românești. Mitropolitul Eftimie a fost multă vreme bun sfetnic și sol al lui Mihai Viteazul la străini. Un mare rol politic a jucat Mitropolitul Grigorie, pe vremea lui Matei Basarab. După Teofil, și-a agonisit mari merite Mitropolitul Ștefan, în mișcarea culturală a vremii — ca și Teodosie, Antim Ivireanul, Ștefan, Neofit și alții. Dionisie Lupu a sprijinit o vreme mișcarea lui Tudor Vladimirescu, Grigorie Dascălul a purtat grijă de cler s-a ocupat de școli și de mănăstiri, ca și Nifon, unul din cei mai vrednici ierarhi ai Țării Românești. Pe vremea lui Calinic Miclescu (1875—1886) a luat ființă Facultatea de teologie din București, iar tipografia a cunoscut o rodnică activitate. Prin grija lui Ghenadie Petrescu au fost construite sau înnoite 380 de biserici. El a stăruit pentru restaurarea clitoriei lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeș.

Un loc cu totul aparte în viața Bisericii și a poporului român au avut cei dintii patriarhi ai noștri : Miron Cristea, Nicodim Munteanu și Justinian Marina.

*

Trecînd munții spre țara-mamă, episcopul de Caransebeș Miron Cristea, venea în fruntea unei solii ca să aducă «actul de unire» a Transilvaniei cu România. El luase parte la alcătuirea lui la Alba Iulia în ziua de 1 decembrie 1918. Totodată, el aducea cu sine nu numai întreg trecutul de luptă al românilor din Transilvania pentru libertate și viață omenească, dar și prestigiul său personal patriotic și arhieresc.

Noua organizare a statului, de care Biserica totdeauna ține seamă, potrivit cu rînduielile sale tradiționale, impunea după primul război mondial schimbări de structură administrativă și în organizarea Bisericii.

Cea dintii mare realizare în acest domeniu a fost ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la treapta de patriarhie, în anul 1925.

Patriarhul Miron dorea însă ca Biserica să se înnoiască și în activitatea ei. El cerea preoților o mai activă muncă de ajutorare a săracilor, a văduvelor și orfanilor. Voia ca «Biserica să iasă cît mai des cu corabia sa în largul lumii, în valurile frămîntărilor sociale, contribuind astfel la salvarea poporului din nevoile și mizeriile zilnice, nu numai cu cuvîntul, ci și cu fapta».

Înaltele demnități politice pe care le-a deținut vreme de cîtțiva ani, îi vor fi adus și unele satisfacții de moment. Dar acestea au fost copleșite de multe neazuri. Astfel, plin de amărăciune și ros de o necruțătoare boală, patriarhul Miron a închis ochii pentru totdeauna la 6 martie 1939, departe de țara pe care a iubit-o și a slujit-o.

Cel de-al doilea patriarh, Nicodim Munteanu, și-a început arhipăstoria sa în anul 1939, și a murit în anul 1948. El a apucat vârtejul politic al anilor premergători războiului, apoi războiul și în urmă greutățile prin care a trecut țara ani de-a rîndul.

Robust la chip și la gîndire, bărbat crescut în vatra mănăstirilor și la umbra codrilor seculari de la Neamț, el a fost ucenic al călugărilor dim-

prejur. Apoi, ca mitropolit al Moldovei a sorbit din izvorul înfăptuirilor marilor săi înaintași. De la Iosif Mușat va fi luat el rîvna pentru păstrarea autocefaliei bisericești; Grigorie Roșca și Anastasie Crimca i-au ascuțit spiritul artistic, iar de la Dosoftei, stihuitorul psalmilor în limba română, a luat îndemn să scrie în frumosul grai al țărănilor moldoveni în mijlocul cărora și-a petrecut anii copilăriei. Pentru folosul preoților și al credincioșilor, patriarhul Nicodim a întocmit sau a tradus din alte limbi numeroase scrieri teologice. În tiparnița nemțeană deșteptată la viață prin osîrdia lui, el a tipărit, în tîlmăcirea sa, Noul Testament și Psaltirea, precum și alte scrieri ale sale.

Cu toate că principala latură a activității sale rămîne strădania cărturărească a unui păstor luminat, patriarhul Nicodim n-a fost străin de viața vremii sale. Îndeosebi, el a depus străduințe pentru a ajuta poporul să-și vindece rănilor pricinuite de război.

În amintirea celor care l-au cunoscut, el se înfățișează nu numai ca «stareț al munților», cum era numit din pricina trudei de a da mînăstirilor din munții Neamț, o viață nouă, ci și ca un adevărat patriarh biblic.

Odată cu moartea patriarhului Nicodim, s-a încheiat o etapă din istoria Bisericii noastre. Cu urcarea Mitropolitului Moldovei și Sucevei, Justinian Marina, pe scaunul patriarhal, a început o viață nouă de împliniri trainice în Biserică. Patriarhul Justinian a intrat în istorie ca Patriarh al reîntregirii și consolidării unității Bisericii din Transilvania. O nouă legislație a tuturor sectoarelor de activitate a Bisericii a fost alcătuită pe vremea lui. Instituțiile de învățămînt teologic și mînăstirile au fost reorganizate. O nouă orientare a fost dată preoților pentru desfășurarea activității lor în duhul unui apostolat social nou. Biserica își înțelege acum rostul ei de slujitoare a poporului, în înțelesul cel mai înalt al activității creștine.

Patriarhul Justinian a iubit țara și Biserica cu toată ardoarea sufletului său mare. El a închinat păstrării dreptei credințe și sprijinirii strădaniilor depuse de popor pentru un trai mai bun, întreaga sa viață. Îndeosebi el s-a manifestat ca slujitor statornic al unității neamului și al unității Bisericii noastre strămoșești.

Cu celelalte Biserici a stabilit legături trainice; comunitățile noastre ortodoxe de peste hotare le-a sprijinit și întărit; pentru apărarea păcii în lume și el și-a adus o imporantă contribuție.

Om al faptelor, la încetarea sa din viață, fericitul întru adormire Patriarh Justinian a lăsat Biserica noastră: unificată, consolidată și pregătită pentru a-și împlini misiunea ei în sinul poporului nostru, în vremea de acum.

Mergînd acum pe lăgașul slujirii poporului nostru, Biserica de astăzi, sorbind cu nesaț din izvorul curat al tradițiilor ei românești, din moștenirea lăsată de marii ei părinți și din învățătura Sfintei Scripturi, își îndeplinește rostul său binefăcător în viața poporului nostru românesc.

Ca și alte Biserici creștine, Biserica noastră, împletindu-și destinele ei cu ale poporului nostru, și-a făurit un chip propriu, potrivit cu chipul

neamului nostru. Poporul român n-a putut niciodată să suporte pe grumazul său un jug străin ; el este puternic îndrăgostit de libertate. Se voiește independent, suveran. Și așa și este. Această trăsătură adîncă a caracterului credincioșilor români a determinat desigur și întărirea autonomiei bisericești. Luptele duse de poporul nostru, veac după veac, pentru a-și apăra ființa sa națională, unitatea sa, nu puteau, deopotrivă să nu se răsfrîngă și în viața religioasă a credincioșilor noștri. Ei se știu că sînt și voiesc să trăiască cu toții ca adevărați frați uniți între ei. Apoi legăturile dintre Stat și Biserică n-au constituit niciodată o adevărată problemă pentru noi. De cînd ne știm, noi simțim că sîntem români și ortodocși. Conștiința ortodoxiei noastre este contopită cu conștiința noastră națională. De aceea, sîntem slujitori convinși ai Patriei noastre, atît de scumpă pentru noi, după cum sîntem slujitori convinși ai Bisericii noastre ortodoxe, de la sînul căreia nu ne vom dezlipi niciodată.

În slujirea noastră ca Întîistătător al Bisericii Ortodoxe Române, purtînd în suflet lungul șir al marilor noștri înaintași, care s-au dăruit cu trup și suflet Bisericii și neamului românesc, din rîvna lor sfîntă, sfîntă rîvnă vom lua pentru slujirea Bisericii întru sfințenie, iar din dragostea lor jertfelnică, jertfelnică dragoste de poporul nostru vom lua pentru a-l sluji cu dragoste. De legea necruțătoare a uitării nu ne vom lăsa stăpîniți. Sorbind îndemn și putere din izvorul de cleștar al faptelor mari ale înaintașilor noștri, pe cei care întru cîinste au slujit Biserica și neamul, întru cîinste îi vom ține pururea în inima noastră și pilde vom lua din faptele lor.

Cu privirile statornic ațintite spre poporul nostru, care ostenește să zidească o viață fericită pentru el și urmașii săi, ne vom strădui să dovedim, cu fapta, că Biserica noastră aduce o contribuție din zi în zi tot mai mare la opera istorică pe care o înfăptuiește poporul nostru acum.

Împreună cu întreaga noastră ierarhie bisericească, potrivit cu porunca Sfîntului Apostol Pavel, cu timp și fără timp vom îndemna clerul și credincioșii noștri «să se supună cîrmuirilor și stăpînirilor și să fie gata spre tot lucrul bun» (Tit III, 1). Dorința noastră este ca fiecare cleric sau credincios să-și aducă propria sa contribuție la săvîrșirea binelui obștesc, la zidirea României noi, României fericite.

Întru prețuire și cinstire vom ține întreaga cîrmuire a Patriei noastre, vădindu-ne sentimentele noastre bune prin lucrarea de sprijinire a tuturor înfăptuirilor la care năzuiește, cu devotament față de popor, să le dea viață. Iar pe ctitorul României noi, Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii noastre Socialiste, care trăiește cu toată ființa sa bucuriile și entuziasmul realizărilor poporului nostru, ca și zbuciumul durerilor și tragediilor, care uneori se abat asupra țării, îl urmăm statornic în toate strădaniile de înfăptuire a visului poporului de a-și crea o viață fericită și de a trăi în pace, prietenie și cooperare cu toate popoarele lumii, purtîndu-l în inimile noastre calde cu sentimente de respect, dragoste și recunoștință.

Slujirea unui popor de către o Biserică nu împiedică nicidecum participarea sau cooperarea ei la slujirea altor popoare sau a lumii întregi.

Ca slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române și ai neamului nostru românesc, noi avem în pază — așa cum ne învață Sfinții Apostoli — turma credincioșilor lui Dumnezeu încredințată nouă, Bisericii Ortodoxe Române, spre mîntuire. Dar, fiind părtași ai Bisericii de pretutindeni și de totdeauna, noi sîntem împreună-lucrători cu Dumnezeu la mîntuirea tuturor oamenilor. Sîntem deci datori atît față de cei de aproape, cît și față de cei de departe.

De aceea, lucrarea noastră, bisericească, săvîrșindu-se în Biserica de totdeauna și de pretutindeni, își împletește firele ei cu firele lucrării altor Biserici. Împreună cu ele ne rugăm pentru toți oamenii, împreună cu ele cercetăm chestiuni teologice, împreună cu ele ne străduim să aducem partea noastră de contribuție la soluționarea tuturor problemelor care frămîntă astăzi omenirea.

Intrucît această cooperare între Biserici este latura cea mai folosită și cea mai frumoasă a activității Bisericii, în vremurile noastre, ne vom strădui să o intensificăm și să o lărgim.

În marile organizații creștine actuale (Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Conferința Bisericilor Europene, Conferința Creștină pentru Pace), în întrunirile interortodoxe, în dialogurile cu celelalte Biserici, în contactele și consfăturile bisericești bilaterale, Biserica noastră va aduce în viitor o contribuție sporită, în spiritul idealurilor pe care le slujește ea.

În mod cu totul deosebit, vom spori eforturile noastre pentru apărarea păcii, întrucît pacea se află plasată în însuși centrul misiunii noastre religioase. Împăcarea omului cu Dumnezeu, pacea în sufletul omului și viețuirea oamenilor în pace desăvîrșită, unii cu alții, constituie țelul cel mare al religiei noastre. De aceea, în slujba păcii, noi punem adevărurile noastre de credință, căldura dragostei și zelul nostru statornic de înfăptuire a ei.

Distinși oaspeți,

Primindu-vă cu dragoste frățească în mijlocul nostru, vă exprim calde mulțumiri pentru osteneala luată de a participa la ceremonia ridicării mele în scaunul patriarhal, rugîndu-vă să transmiteți Bisericilor pe care le reprezentați aici frățească salutare din partea Bisericii Ortodoxe Române și urări de prosperitate pentru credincioșii și țările Dvs.

Prin glasul meu, Biserica Ortodoxă Română vă asigură de prețuirea pe care o acordă Bisericilor Dvs. și de cooperare strînsă în toate domeniile care intră în sfera îndatoririlor noastre comune.

Un cuvînt cald de frățească mulțumire adresez acum I. P. S. Nicolae, Mitropolitul Ardealului, care a pus în fața mea gîndurile și speranțele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în arhipăstoria mea. Făgăduiesc tuturor că mă voi sili, cu timp și fără timp, să nu dezamăgesc pe nimeni, străduindu-mă să-mi fac în adevăr slujba mea deplin, potrivit cu îndemnul Sfîntului Apostol Pavel.

Îndreptîndu-mi acum privirea către Dl. Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor, reprezentantul Autorității de Stat, îi mulțu-

mesec din inimă pentru cuvîntul său și-l rog să transmită înaltei cîrmuirii a Statului întreaga mea recunoștință și cinstire adîncă, asigurînd-o de întreg devotamentul față de țară și Biserica strămoșească.

Rotindu-mi acum privirile către toți cei adunați astăzi aici, vă îmbrățișez pe toți cu părintească dragoste, dîndu-vă patriarhicească binecuvîntare.

Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu-Tatăl și împărtășirea Sfîntului Duh, să fie cu voi cu toți, totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin !

*

Terminînd cuvîntarea Prea Fericitul Patriarh Iustin a dat binecuvîntarea patriarhală tuturor celor prezenți.

Într-o atmosferă cu adevărat sărbătorească, întreaga asistență părăsește catedrala îndreptîndu-se spre Palatul patriarhal, în timp ce corul cîntă *Imnul patriarhal și Mulți ani trăiască !*

La ieșirea din Catedrală credincioșii prezenți în număr impresionant la această minunată sărbătoare a Bisericii Ortodoxe Române au făcut o entuziastă primire Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin.

*

La orele 14, Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române a oferit, în saloanele restaurantului Athenée Palace din București, o recepție oficială, la care au luat parte invitați și participanți la festivitatea întronizării Prea Fericiului Părinte Patriarh Iustin.

Din partea autorităților de stat erau prezenți : domnii Emil Bobu și Ștefan Voitec, vicepreședinți ai Consiliului de stat ; dl. Virgil Teodorescu, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale ; dl. Miu Dobrescu, președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste ; dl. Eugen Jebeleanu, vicepreședintele Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste ; dl. Ion Roșianu, președintele Departamentului Cultelor. Au participat, de asemenea, domnii Ion Lungeanu, Eugen Munteanu, Iulian Sorin și alți funcționari din același Departament.

Recepția s-a desfășurat într-o atmosferă plăcută, sărbătorească, în care s-au rostit toasturi. P. S. Episcop-vicar Antonie Plofeșteanu, secretar al Sfîntului Sinod, a rostit următoarele :

«Să-mi fie îngăduit a adresa cîteva cuvînte în numele Administrației Patriarhale.

Ați urcat azi pe un scaun ilustrat în trecut de mari ierarhi — de la Iacint de Vicina la Antim Ivireanu, Grigore Dascălul și mulți alții, pînă la ultimii trei patriarhi.

Sînteți al 62-lea mitropolit al Munteniei. Dacă îi numărăm pe toți pentru acest scaun și pe cei de la Tomis și Vicina, sînteți al 77-lea și al 4-lea Patriarh. Dar sînteți primul Iustin din istoria acestui scaun. Istoria vă va menționa deci ca pe Iustin întîiul.

Să-mi îngăduiți să vă fac cîteva urări și vă vă dau cîteva asigurări. Aveți înaintași mari — vă urăm să fiți mai mare ca ei.

Înaintășii și-au slujit Biserica cu pricepere, cu jertfelnicie ca niște adevărați Părinți, punînd în slujba ei tot darul ce-l aveau de sus și toată agoniseala lor de pe pămînt, culturală, spirituală și materială. Fiindcă sînteți dăruit din plin, și mai mult ca ei, cu toată înțelepciunea și harul, vă urăm să slujiți Biserica și mai mult decît ei !

Aveți înaintași ctitori de limbă și cultură românească, ce și-au iubit limba, poporul și țara cu neconținută ardoare de tot a inimii și a minții.

Știm că la fel ca ei iubiți poporul și patria și pe conducătorii ei de azi.

Prea Fericirea Voastră ați spus ieri că Domnul Nicolae Ceaușescu este ctitorul României moderne. Tot așa și Prea Fericirea Voastră sînteți de mult exemplul nostru al tuturor și vă asigurăm că și noi, cu osîrdie mereu sporită, cu respect și cu iubire adevărată ne vom strădui să vă ascultăm și să vă urmăm pilda.

Întru mulți ani Prea Fericite Părinte Iustin !

În continuare, în numele Bisericii Evanghelice-Luterane din Suedia, a vorbit Pastor Primarius Lars Carlzon care a spus :

Prea Fericirea Voastră,

În primul program am văzut că străinii trebuiau să vorbească la biserică, iar românii aici.

Eu mă simt onorat de a pulea să vorbesc aici... «ca român naturalizat !».

Biserica Luterană Suedeză are cu Biserica Ortodoxă Română vechi și adînci relații de prietenie, a căror semnificație a crescut nu puțin în anii din urmă, prin înfloritoarea lucrare a Bisericii Ortodoxe Române din Suedia, care s-a dezvoltat într-un șir întreg de orașe suedeze și înseamnă foarte mult nu numai pentru românii ce s-au stabilit acolo, ci și pentru climatul ecumenic general din Suedia.

Biserica Ortodoxă Română și a noastră au, în multe privințe, o situație identică. Amîndouă sînt biserici cu cel mai mare număr de credincioși în țările respective și amîndouă sînt profund legate de țară și popor. Ele sînt biserici naționale, cu speciale răspunderi și mijloace de acțiune nu numai în timpurile de pace și în aceeași măsură și în timpurile de restriște din viața poporului.

Realitatea aceasta impune mari obligații pentru conducătorii Bisericii.

Astăzi, în această zi măreață, Biserica Suedeză și Primatul ei, Arhiepiscopul Olof Sundby, se roagă fierbinte ca binecuvîntarea Sfîntului Duh să se coboare peste Biserica Ortodoxă Română și peste noul ei Patriarh, Prea Fericitul Părinte Iustin, căruia îi adresăm cuvintele Cărții Sfinte : «Păstrează ce ai, astfel ca nimeni să nu-ți ia ție cununa !» (Apoc. III, 11). Întru mulți ani !

În numele Conferinței Bisericilor Europene a vorbit Dr. G. G. Williams care a spus :

*Prea Fericirea Voastră,
Excelențele și Eminențele Voastre,
Stimați oaspeți,*

Îmi permiteți să felicit cu sinceritate în numele Conferinței Bisericilor Europene și al meu personal pe Prea Fericirea Voastră.

Acum citeva luni m-am aflat aici pentru a fi alături de Dvs. în marea durere prin care a trecut poporul român și la marea pierdere pe care a avut-o Biserica Ortodoxă Română prin trecerea la cele veșnice a Patriarhului Justinian.

Avînd în vedere ceea ce spune Apostolul Pavel că «dacă un mădular suferă tot corpul suferă împreună cu el și dacă un mădular este sănătos și se bucură toate mădulele se bucură împreună» și noi care sintem o unitate de cuget ne bucurăm cu toții și participăm la deosebitul eveniment de astăzi al întronizării Prea Fericirii Voastre.

Se știe bine că timp de 13 ani ați fost distinsul nostru colaborator și fondator al organizației noastre : Conferința Bisericilor Europene. Ați fost un îndrumător și în același timp un împăciuitoar, inspirînd și aducînd împăcarea în mijlocul nostru. Ne vom aminti permanent că Prea Fericirea Voastră ați interpretat permanent ortodoxia pentru cei ce nu sint ortodocși. Sînteți exemplu în ceea ce privește și faptul că ați interpretat Biserica într-o societate socialistă, și ați arătat care este rolul Bisericii în această societate.

În toate tensiunile și neînțelegerile ați adus înțelegerea și rezolvarea ; de aceea, ziua de astăzi reprezintă un ales eveniment și o aleasă bucurie pentru toți membrii și credincioșii Conferinței Bisericilor Europene. În trecutul nu prea îndepărtat, această conferință a dat profesori străluciți, episcopi și arhieriei distinși, iar astăzi, pentru prima dată în istoria ei, dă și un patriarh.

Fie ca Dumnezeu să binecuvinteze păstoria Prea Fericirii Voastre și să păzească Biserica și pe toți credincioșii români, toată minunata dumneavoastră conducere de stat. Fie ca Biserica Ortodoxă Română și poporul român să aibă pace și prosperitate și să trăiască și să se dezvolte în deplină libertate.

Si acum voi vorbi într-o limbă sfîntă și cunoscută Dvs. tuturor. Trăiască noul nostru patriarh Iustin.

Trăiască întreg poporul român credincios (Aceste cuvinte au fost rostite în limba română).

*
•

În numele Conferinței Creștine pentru Pace și în numele președintelui ei, I. P. S. Mitropolit Nicodim de Leningrad și Novgorod a vorbit Dl. Karoly Toth, Secretarul general al acestei Conferințe, spunînd :

*Prea Fericirea Voastră,
Scumpi frați și surori în Iisus Hristos,*

La acest solemn eveniment, am privilegiul, cinstea și bucuria de a aduce călduroase saluturi frățești : pe de o parte salutul Conferinței

Creștine pentru Pace, pe de altă parte salutul Bisericii mele, Biserica Reformată din Ungaria.

În aceste clipe — sînt sigur — mulți creștini din întreaga lume se îndreaptă cu rugăciunile și cu binecuvîntările lor spre Biserica Ortodoxă din România. Membrii Conferinței Creștine pentru Pace poartă în rugăciunile lor pe omul care a fost chemat de Dumnezeu să fie căpetenia acestei Biserici, pe Prea Fericirea Sa Patriarhul Iustin. Vreau să mărturisesc aici, că persoana Prea Fericitului Patriarh Iustin este cunoscută, iubită și mult respectată de credincioșii, de bisericile și de membrii Conferinței noastre creștine pentru Pace, în Europa, în Asia, în Africa și în America.

Noi privim și socotim pe Prea Fericirea Sa Patriarhul Iustin ca pe o personalitate care ne aparține, cu care noi sîntem uniți prin strînse și puternice legături de credință.

Biserica Ortodoxă Română, ca una din fondatoarele mișcării noastre a adus o contribuție specială eforturilor creștinilor pentru pace, amintind fără încetare că strădaniile creștine pentru pace nu pot fi motivate decît prin Evanghelie, vestea cea bună a lui Iisus Hristos. Cea mai bună veste pe care milioane și milioane de oameni simpli ai planetei noastre pot să o primească este vestea păcii. Oameni de pretutindeni, de pe toate continentele — dincolo de convingerile lor politice, de sistemul social, sînt sensibili la orice efort care are drept scop pacea lumii. De aceea, Bisericile creștine prin credința și prin forța lor morală, trebuie să contribuie la aceasta.

Biserica Ortodoxă Română este și rămîne mereu o Biserică a păcii. Prin prezența acestei Biserici în Conferința Creștină pentru Pace ne aducem neîncetat aminte că datoria noastră este de a sluji popoarele. În acest sens, Biserica Ortodoxă Română ne-a dat întotdeauna încurajări.

Cu profundă grațitudine pentru aceste contribuții, vă doresc să aveți bogate binecuvîntări ale lui Dumnezeu asupra vieții și mîntuirii acestei Biserici, în fruntea căreia Mîntuitorul nostru a chemat pe Prea Fericitul Patriarh Iustin. N-aș putea să exprim mai bine binecuvîntările pe care le purtăm în inimile noastre față de Patriarhul și Biserica sa decît prin cuvintele psalmistului : «Cei ce Te iubesc să se bucure de odihnă. Pacea să fie între zidurile tale și liniște în palatele tale. Pentru frații mei și pentru vecinii mei grăiam despre tine, pace. Pentru casa Domnului Dumnezeului nostru am dorit cele bune ție» (Ps. 121).

*

Biserica Ortodoxă Catholică din Franța a adus omagiul ei, la această mare sărbătoare prin glasul Prea Sfințitului Episcop Germain de St. Denis care a spus :

Dacă îmi permit să vorbesc la acest moment solemn, o fac din dorința de a spune cîteva cuvinte în numele ortodocșilor francezi. Și aceasta pentru că astăzi în Franța se găsesc 30 de biserici ortodoxe care au cîntat «mulți ani trăiască» pentru noul nostru patriarh.

Tocmai am ascultat — cu ocazia vizitei mele în Moldova, din aceste zile — ceea ce se spune despre Prea Fericirea Voastră, și anume că sînteți un om energic. Am văzut pretutindeni în Moldova, realizările minunate ale acestei energii a Prea Fericirii Voastre.

Fie ca această energie să se reverse din plin în Biserica Ortodoxă Română.

Fie ca în Prea Fericirea Voastră să se bucure Biserica și credincioșii ei și să aveți cît mai multe realizări așa cum totdeauna ați avut pînă acum.

Și pentru că sînteți și patriarhul nostru, credincioșii ortodocși francezi se roagă lui Dumnezeu, ca Sfîntul Duh să reverse harul său peste Biserica pe care o conduceți, pentru ca ea să crească și să se dezvolte dînd tuturor credincioșilor ei darurile sale nepieritoare și netrecătoare.

Întru mulți ani, Părinte Patriarh !

*

Comunitățile ortodoxe române de peste hotare au transmis urările lor de bine, fericire și sănătate noului patriarh ales, prin P. S. Lucian Făgărășanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală și Occidentală, care i-a reprezentat :

Prea Fericite Părinte Patriarh,

La acest popas înălțător, cînd fiilor Bisericii străbune le este hărăzit să cinstească înscăunarea Prea Fericirii Voastre ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală și Occidentală, prin clerul și credincioșii ei, Vă prezintă cu grațitudine, urarea de îndelungată arhipăstorie, cu înțeleaptă și rodnică activitate în via și ogorul duhovnicesc al neamului nostru.

Mergînd la istorisirea Faptelor Apostolilor, vedem că Iisus Hristos, mai înainte de înălțarea sa la cer, a încredințat pe ucenicii săi că «vor primi o putere, cînd Duhul Sfînt se va coborî peste ei și vor fi martori (despre faptele sale), în Ierusalim și în toată Iudeea, în Samaria și pînă la marginile pămîntului» (I, 8).

Împlinitor al aceluiași îndemn dumnezeiesc, Prea Fericirea Voastră ați fost permanent în aria activității duhovnicești.

În timpul numeroaselor întruniri teologice și interbisericești ați desfășurat, neobosit, lucrarea de trimis al Bisericii noastre pe care ați prezentat-o ca stîlp și temelie a adevărului (I Tim. III, 15).

Așa cum s-a zis, la Conferințele panortodoxe și interconfesionale ați fost coordonatorul delegațiilor Bisericii Ortodoxe Române și chiar conciliator între Bisericile Ortodoxe surori. După douăzeci de ani de activitate interbisericească, se va simți lipsa Prea Fericirii Voastre de la reuniunile teologice unde ați fost stimat, iubit și apreciat de colegi și de prieteni.

La întrunirile teologice, intercreștine și interbisericești ați vegheat continuu, cu răbdare și pricepere de dascăl al ortodoxiei, la unitatea Bisericii și la respectarea normelor ei, pentru care n-ați îngăduit îndoieli

sau ezitări. Totdeauna ați fost conștient că purtați mesajul teologiei și al Bisericii noastre pe care ați slujit-o neabătut cu consecvență și fidelitate.

De aceea reînnoim rugăciunea noastră către Marele Arhiepiscop Iisus Hristos ca să vă dăruiască puteri depline pentru a ilustra cu vrednicie și demnitatea de patriarh, pe care El v-a încredințat-o spre propășirea Bisericii străbune și bunăstarea duhovnicească a fiilor ei.

La mulți și fericiți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh !

*

Consiliul Asociației «România» a exprimat sentimente de aleasă prețuire pentru Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin prin prof. Virgil Cândea, secretarul general al acestei organizații care a spus :

Prea Fericite Părinte Patriarh,

Îngăduiți-mi ca în numele Consiliului Asociației «România» care se bucură de înalta cinste de a vă avea între membrii săi fondatori, și în Biroul său de conducere, și deopotrivă în numele meu personal, să vă fac la începutul păstoririi întregii Biserici Ortodoxe Române, urări de viață îndelungată, sănătate și mari împliniri în nobila operă spirituală culturală și patriotică a Prea Fericirii Voastre.

O alegere de patriarh, înseamnă eveniment de seamă, nu numai pentru Biserică, dar și pentru orice așezămînt obștesc care militează în cîmpul culturii, pentru păstrarea și punerea în valoare a patrimoniului creației noastre spirituale, la care prin atîția cărturari, artiști, arhitecți și scriitori, Biserica a adus contribuții însemnate. Este cazul Asociației «România», așezămînt întemeiat pentru promovarea legăturilor cu țara a compatrioților noștri stabiliți în alte părți ale lumii, pentru cultivarea în rîndurile lor a limbii, tradițiilor, scrisului și istoriei românești. Este o operă de menținere a unității românilor de pretutindeni, pe fondul de aur al limbii, al conștiinței de neam și al valorilor noastre culturale, operă în care, de la înființarea sa, așezămîntul nostru a avut cooperarea și sprijinul atît al Bisericii Ortodoxe Române, cît și al celorlalte culte din țară. Înalta personalitate a Prea Fericirii Voastre, cărturar patriot, ctitor de cultură, om de știință și neobosit ostenitor pentru pace și cooperare între popoare, este pentru noi nu numai prilej de îndreptățită mîndrie de a vă avea în conducerea asociației «România», dar și garanția atenției luminate și a înaltului sprijin pe care și în viitor le veți acorda programului nostru. În acest sens, am fost fericit să ascult cuvintele de grijă pentru comunitățile ortodoxe române de peste hotare, pe care le-ați rostit la 12 iunie 1977.

Întru mulți ani, Prea Fericirea Voastră !

*

Biserica Romano-Catolică din țara noastră a fost reprezentată la festivitatea întronizării Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin de către

mgr. Francisc Augustin, conducătorul Arhiepiscopiei Romano-Catolice din București. Luînd cuvîntul, în numele credincioșilor și a Bisericii pe care o reprezintă excelența sa a rostit :

*Prea Fericirea Voastră,
Prea Fericite Părinte Patriarh,*

Solemnitatea alegerii și întronizării noului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în persoana Prea Fericirii Voastre este un eveniment deosebit.

Acest eveniment nu este sărbătorit numai de credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, ci se extinde departe peste hotarele țării noastre.

Ea a întrunit la București mulți reprezentanți ai diferitelor Biserici, iar noi romano-catolicii sîntem fericiți că Sanctitatea Sa Papa Paul VI este de asemenea reprezentat aici prin veneratul Cardinal Willebrands.

Această frățească unire în jurul Prea Fericirii Voastre grăiește ea însăși pentru mărirea și caracterul solemn al serbărilor din aceste zile.

În calitatea mea de Conducător al Arhiepiscopiei Romano-Catolice din București îmi permit să vă exprim sentimentele noastre de deosebită venerație pe care noi le acordăm Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române, cu care ne simțim legați prin același tezaur comun al Crezului nostru creștin, a Sfintei Trezimi, comune nouă tuturor și al Sfințelor Taine, ai căror administratori sîntem, pentru sfințirea poporului lui Dumnezeu.

Ne mai leagă un sublim sentiment de gingașă venerare — de asemenea comună cultelor noastre — și anume cinstirea Prea Fericitei Născătoare de Dumnezeu, care în sensul adevărat al Cuvîntului, este mama noastră spirituală.

Toate aceste afinități, adînc ancorate în istoria Bisericilor noastre surori ne îndeamnă ca din toată inima și cu toată sinceritatea să vă exprimăm Prea Fericite Părinte Patriarh, cele mai bune urări de lungă și rodnică păstorie, de continuă activitate pe tărîmul social al Patriei noastre, la care ne asociem cu toată hotărîrea, precum și adîncirea începuturilor atît de fericite ale unui ecumenism local nu numai între confesiuni, ci mai ales între frați.

Întru mulți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh !

*

A vorbit apoi dr. Moses Rosen, șef-rabinul Cultului mozaic din România, spunînd :

Prea Fericirea Voastră,

Fie-mi îngăduit ca la această impresionantă revărsare de omagii către Prea Fericirea Voastră, venită de la Bisericile din întreaga lume, la simfonia dragostei și respectului de care vă bucurați în mod unanim să încerc să adaug puținele mele cuvinte. Aceasta, spre a da înfățișare sentimentelor de aleasă prețuire și caldelor urări de bine pe care vi le prezintă Federația Comunităților evreiești, clerul și credincioșii cultului mozaic din această țară, în această zi solemnă a întronizării Voastre ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Vreau să încerc ca în cadrul minimumului de timp ce se cuvine pentru un toast, să sintetizez momentul ce-l trăim, făcând o constatare și adresându-vă o urare :

O constatare. Privesc în jurul meu la această masă și zăresc un caleidoscop unic în felul său. Reprezentanți a numeroase culte creștine și necreștine, personalități proeminente ale Statului nostru, cu o concepție materialistă asupra vieții, stăm cu toții laolaltă, găsim limbaj comun, exprimăm gândiri și idealuri ce ne unesc. Respectăm fiecare opiniile celuilalt, găsim ceea ce ne unește, și evităm ceea ce ne desparte, împlinim ecumenismul, care înseamnă dreptul fiecăruia la viață, la gândire proprie. Coexistența pașnică pune capăt unor metode după care numai cei mari, cei mulți, cei puternici au prioritate, iar cei mici, cei puțini, cei slabi trebuie să lupte pentru cele mai elementare drepturi.

La această masă festivă ne cinstesc cu prezența lor întiiistătători și exponenți ai mai tuturor Bisericilor lumii și ei nu se mai miră că în România socialistă este posibilă o astfel de reuniune care cu greu se poate concepe în altă parte a lumii.

Spre a face posibilă această atmosferă de frățietate, de toleranță, de înțelegere reciprocă, Prea Fericirea Voastră a lucrat cu osîrdie decenii de-a rîndul.

Spre a face ca lumea să înțeleagă schimbarea fundamentală ce s-a produs în România, în ultimele trei decenii, Prea Fericirea Voastră, prin strălucite intervenții în fața a numeroase foruri internaționale ecumenice, ați adus o importantă contribuție.

Iată pentru ce vi se cuvine omagiul nostru, recunoștința noastră, venerația noastră.

Umanismul înalt, luminata concepție ecumenică, toate minunatele realizări ale Prea Fericirii Voastre, ale noastre, ale tuturor, n-ar fi fost posibile dacă nu v-ați fi găsit, dacă nu ne-am fi găsit cu toții aceștia aici, în România, în România Socialistă, care a pus capăt în mod definitiv tuturor discriminărilor rasiale, naționale sau religioase, din trecutul în care «dreapta» și nu «stînga» cîrmuia această țară.

O urare. Unde să-mi caut izvor de inspirație pentru a da glas urărilor noastre, dacă nu în «best seller»-ul eternității, în Cartea cărților, comună nouă tuturor, și pentru care — iertată să-mi fie lipsa de modestie — reprezintă pe cei ce i-au fost întii purtători în lume, cărora pe drept cuvînt li se cuvine numele de Am Hasefer, popor al cărții.

Deschizînd Biblia la capitolul cunoscutului vis al celui de al treilea dintre patriarhi, Iacov, părintele nostru, găsim această scară minunată care unește cerul cu pămîntul.

Ați urcat astăzi, Prea Fericirea Voastră, pe cea mai înaltă treaptă a scării ierarhiei bisericești. Să vă binecuvînteze Atotputernicul și să vă dăruiască, în continuare, puteri sporite și nesecate izvoare de energie, spre a uni cerul credinței în Dumnezeu nostru, al tuturor, cu pămîntul realităților noastre din această țară.

Această realitate se exprimă în numele pe care sînteți cel dintîi dintre întîistătătorii Bisericii Ortodoxe Române a-l purta. Sînteți cel dintîi Iustin, iar cuvîntul acesta exprimă sfînta, nobila acțiune de dreptate, temelie a orînduirii celei noi pe pămîntul României.

Să trăiți întru mulți ani !»

*

În numele Bisericii Reformate din Oradea a vorbit Excelența sa Episcopul Laszlo Papp, rostind următoarele :

*Prea Fericirea Voastră,
Domnilor reprezentanți ai Autorității de stat,
Domnule Președinte al Departamentului Cultelor,
Onorați comeseni,*

Să-mi fie permis ca în numele Sinodului Bisericii Reformate din Republica Socialistă România și al meu personal să mulțumesc din inimă pentru invitația ce ne-a fost adresată din partea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la festivitățile care au loc cu ocazia întronizării noului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române. Această invitație, precum și participarea noastră la aceste ocazii solemne sînt dovada elocventă a acelor legături frățești care au existat întotdeauna între Bisericile noastre, care însă s-au și adîncit, s-au întărit și s-au îmbogățit mai cu seamă după eliberare, în climatul minunat al ecumenismului nostru local.

Totodată, să-mi fie îngăduit ca în numele Bisericii pe care o reprezint aici și al meu personal să exprim urările noastre cele mai bune atît Sfîntului Sinod, cît și Prea Fericirii Sale, Prea Fericitului Părinte Dr. Iustin Moisescu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul acestor festivități de neuitat. Sfîntului Sinod, și prin el, Bisericii Ortodoxe Române dorim ani binecuvîntați sub cîrmuirea noului Întîistătător. Iar Prea Fericirii Sale îi dorim o slujire bogată în roade, care să aibă — ca și pînă acum — o strălucire binemeritată și dincolo de granițele țării.

Prea Fericirea Voastră,

Acest cuvînt «patriarh» are mai multe înțelesuri. Dar e incontestabil că prima parte a cuvîntului se referă la una din vocațiile celei mai scumpe, cea a părintelui, a tatălui. Noi, reformații din România, vom fi foarte fericiți, dacă din grija părintească cu care veți conduce zi de zi treburile multiple ale Bisericii Ortodoxe Române, vom simți — ca și pînă acum — căldura inimii nobile a unui părinte adevărat.

Eu personal am avut ocazii pentru ca să simt această căldură, în special, la conferințele bisericesti internaționale din străinătate, unde omul deseori are senzația copleșitoare a singurătății. Prima dată la Uppsala, în 1968, cînd m-ați recomandat pe mine cu aceste cuvinte ca să fiu ales într-o comisie a Consiliului Mondial al Bisericilor : «E un episcop bun»... Nu mă refer la alte conferințe, numai la cea de la Nairobi, în

Prea Fericitul Patriarh Iustin cuvîntează după primirea însemnelor patriarhale și mulțumește celor care au vorbit
cu prilejul mîncării

<https://biblioteca.digit.ro/> <http://www.zf.ro/> <http://www.ortodoxia.ro/> <http://www.ortodoxia.ro/>

Prea Fericitul Patriarh Iustin vorbește la masa oficială oferită în cinstea înalților oaspeți

Mulțime de credincioși cer binecuvîntarea Prea Fericitului Iustin, noul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Prea Fericitul Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Domnul Ion Roșianu, Președintele Departamentului Cultelor și înalții oaspeți la Concertul festiv dat de Corala Catedralei patriarhale la Ateneul Român, cu prilejul întronizării noului patriarh

<https://biblioteca-digitala.ro> / <https://bibsi.ro>

1975, Am mai relatat odată, dar trebuie s-o repet și acum : mulțumindu-vă pentru sprijinul acordat mie în aceste zile cu adevărat «calde» ați răspuns foarte laconic : «E firesc».

Prea Fericirea Voastră,

Permiteți-mi să închei cu dorința, ca toate strădaniile noastre, care tind la realizarea obiectivelor mărețe în interesul Bisericilor noastre, al familiei frățești a cultelor din țară și nu în ultimul rând în interesul înfloririi Patriei noastre scumpe, accentuez : toate strădaniile noastre să stea totdeauna sub semnul acestei constatări dragi pentru noi și demnă de urmat pretutindeni : E firesc ! Nu e formal, nu e întâmplător, nici nu e forțat ; e firesc !

La mulți ani Prea Fericite Părinte Patriarh !

*

Un călduros omagiu în cinstea noului Patriarh ales a adus, de asemenea, și prof. dr. Herman Binder, Episcop-vicar al Bisericii Evanghelice C. A. Sibiu, prin următoarele cuvinte :

Prea Fericite și Mult respectate Părinte Patriarh Iustin,

În numele Bisericii Evanghelice C. A. din Republica Socialistă România, transmit nou alesului Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitului Iustin, cele mai cordiale felicitări și urări de binecuvântare.

Sîntem convinși că Dumnezeu cîrmuiește totul, chiar și cele ce se întîmplă conform voinței omenești. Cu atît mai mult credem că dacă Sfîntul Sinod își dă votul, această alegere se întemeiază pe rînduirea Domnului și că plăcerea lui Dumnezeu va însoți și de acum înainte drumul și opera Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Române.

Apostolul Pavel spune : «Acel, care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi pînă în ziua lui Iisus Hristos».

Mi-a fost dat mie, celui care în lipsa episcopului reprezintă astăzi Biserica noastră, ca într-o oarecare măsură să fiu alături de Prea Fericirea Sa, timp de peste 20 de ani. Prima dată ne-am întîlnit în Ministerul Cultelor, apoi la instalarea P. S. Sale ca Mitropolit al Ardealului, am făcut o primă călătorie comună în străinătate, în 1961, la Praga, la prima adunare pancreștină pentru pace, am reprezentat cele două Biserici ale noastre, totodată și patria noastră în New Delhi și Uppsala, în comitetul central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor în diferite ședințe.

În anul 1970, cînd țara noastră a fost bîntuită de înspăimîntătoarele inundații, Prea Fericitul a binevoit să mă aleagă ca însoțitor într-o lungă călătorie ce s-a întins pe jumătatea globului, pentru a lua unele legături cu Biserici dar și cu importante autorități civile. Cu acestea am adus un serviciu prețios patriei noastre. Ne-am întîlnit la Marea Adunare Națională și la manifestații bisericesti festive. Sînt bucuros de aceste drumuri comune și cred că deslușesc din atitudinea Prea Fericitului față de mine, că uneori tovărășia mea i-a fost binevenită.

Dar ceea ce înainte de toate vreau să spun este că Iustin Moiescu are o vastă experiență ecumenică și a fost și este o personalitate ecumenică. Constatând acestea, nu ne-o putem închipui altfel, decît că climatul interbisericesc în patria noastră din timpul Prea Fericitului Patriarh Iustin, va fi cald și prosper.

Noi, protestanții, ne permitem, tocmai pentru că ne știm legați de Biblie, să fim deschiși la noi posibilități de traducerea ei, pe lângă cea tradițională, ca să putem pătrunde mai adînc, în mărturia ei.

Astfel, am convingerea că Cuvîntul pe care l-am citat mai înainte, din Scrisoarea către Filipeni, științific trebuie tradus astfel : «Acela care a făcut începutul între voi, va duce la capăt un lucru bun pînă în ziua lui Iisus Hristos», ceea ce vrea să însemne că binele stă tocmai în viitor. Asupra tuturor urărilor de viitor pe care le rostim astăzi, stă dumnezeiasca făgăduință că se va isprăvi o faptă bună.

Dumnezeu lucrează spre binele Prea Fericirii Voastre, spre binele și în relațiile reciproce dintre bisericile noastre întru prețuirea personală a tuturor aceluia care aparțin acestor biserici sau le cîrmuiesc.

Întru mulți ani Prea Fericite Patriarh Iustin !

*

În continuare, în numele Eminenței sale Paul Szedressy, episcopul Bisericii Evanghelice sinodo-prezbiteriene din Cluj-Napoca, pastorul Kovacs Ladislau a dat citire următorului mesaj :

«Prea Fericite Părinte Patriarh,

Din partea Bisericii Evanghelice Luterane Sinodo-prezbiteriană de Confesiune Augustană, ca locțiitor al Eminenței Sale Dl. Episcop Szedressy Paul, din Cluj-Napoca, care lipsește din țară, exprim cele mai calde și sincere felicitări cu ocazia acestui eveniment solemn și deosebită importanță în viața Bisericii Ortodoxe Române. Prea Fericirea Voastră ați primit, astăzi, funcția supremă de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, într-un moment istoric, cînd poporul nostru, stăpîn pe destinul lui, luptă cu însuflețire pentru a-și făuri o viață mai bună și fericită.

Sînt încă proaspete suferințele și rănilile pricinuite de catastrofalul cutremur din 4 martie, care în afara de marile pagube materiale pricinuite, a îndoliat multe suflete. Ele au nevoie de mîngîiere și îmbărbătare.

Desigur, Prea Fericite Părinte Patriarh, veți putea face foarte mult pentru vindecarea acestor răni fiind acum în fruntea Bisericii Ortodoxe Române, care caută să slujească după pilda Domnului Iisus Hristos.

Urmînd această cale, se va realiza desigur din ce în ce mai mare măsură și cealaltă năzuință a Bisericii noastre de astăzi, ecumenismul. Noi slujitorii cultului evanghelic luteran și cred că și ai celorlalte culte, știm foarte bine, ce importanță și rodnică activitate ați depus în privința aceasta, nu numai în țara noastră și în Europa, ci chiar pe plan mondial.

Conducătorii cultului nostru, atît eminența Sa Episcopul Szedressy Paul, cît și regretatul și bine cunoscutul său predecesor, dr. Argay

Gheorghe au mărturisit în fața clerului nostru dragostea frățească plină de încredere și înțelegere cu care ați fost primiți întotdeauna atât de predecesorul Prea Fericirii Voastre, de Dvs. cât și de ceilalți înalți Ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

Biserica noastră este mică, una dintre cele mai mici din țară, dar și pe noi ne frământă aceleași probleme ca și pe marea Biserică Ortodoxă Română. Dorim să fim și noi o biserică slujitoare spre folosul poporului și țării noastre, și dorim să realizăm în cât mai mare măsură țelurile ecumenismului. Dorim ca aceste țeluri să se înfăptuiască și pe plan local între parohiile diferitelor culte care coexistă în orașele, comunele și satele din țara noastră.

Prea Fericite Părinte Patriarh, în numele acestei Biserici, asigurându-vă de cele mai înalte prețuiri, vă rog să primiți cele mai calde urări de sănătate, viață lungă, succes și roade bogate în înalta funcție în care ați fost astăzi întronizat.

*

În numele Corpului didactic al învățămîntului teologic al Bisericii Ortodoxe Române, a luat cuvîntul rectorul Institutului teologic din București, P. C. Pr. prof. Mircea Chialda, care a spus :

*Prea Fericite Părinte Patriarh,
Onorată asistență,*

Înveșmîntată în aleasă haină de sărbătoare, Biserica noastră strămoșească trăiește astăzi sentimente de profundă bucurie prilejuite de întronizarea celui pe care pronia divină l-a hărăzit ca Întîistătător și cîrmuitor al ei. La bucuria pe care o trăiește în aceste clipe întregul nostru popor dreptcredincios, se adaugă și bucuria pe care o împărtășește învățămîntul teologic sporită cu atât mai mult, cu cât unul dintre cei mai distinși și erudiți dascăli de teologie și vrednic cărturar a urcat pe cea mai înaltă treaptă a ierarhiei pentru a conduce cu deosebită vrednicie destinele Bisericii Ortodoxe Române și ale învățămîntului teologic.

Prea Fericirea Voastră veniți astăzi pe tronul patriarhal, atât cu bogăția harului arhieresc, cât și cu un tezaur de înaltă cultură teologică, pe care ați agonisit-o prin studii îndelungat și rivnă stăruitoare, la universități din țară și de peste hotare. Prin remarcabila activitate didactică desfășurată la Facultățile de teologie din Varșovia, Suceava și București ; ca și prin valoroasele lucrări teologice publicate, ați format numeroase generații de teologie, ați îmbogățit cu noi valori tezaurul gîndirii ortodoxe și al teologiei românești, aducînd totodată și o prețioasă contribuție la promovarea ecumenismului contemporan.

Marcantă personalitate teologică, avînd o aleasă pregătire și o te-meinică orientare în toate problemele pe care le ridică lumea contemporană, ați reprezentat cu cinste și competență Biserica noastră la numeroase și diferite întruniri interortodoxe și intercreștine, militînd constant pentru apropierea și înfrățirea dintre Bisericile creștine, ducînd astfel faima Bisericii și a teologiei românești peste hotare.

De aceea, vedem în Prea Fericirea Voastră astăzi, cu prilejul întronizării ca Întâistătător chezășia continuării unei tradiții de evlavie și de înaltă cultură teologică ortodoxă, ca și nădejdea înfăptuirii de noi realizări care să ducă pe cele mai înalte culmi Teologia românească și învățămîntul teologic, de care Biserica Ortodoxă Română să fie mîndră, căci are un Întâistătător și cirmuitor luminat și înțelept păzitor al dreptei credințe, îndrumător pe calea vrednicilor celățenești, păstor neobosit care își închină întreaga sa slujire binelui ce asigură deopotrivă cîștigarea mîntuirii veșnice și fericirea scumpei noastre patrii, năzuințe după care însetează sufletul oricărui dreptcredincios al Bisericii noastre.

După cum ați onorat cu aleasă erudiție teologică catedra universitară și cu bogate înfăptuiri și ctitorii scaunele vlădicești de la Sibiu și Iași, rugăm pe bunul și milostivul Dumnezeu să vă dăruiască îndelungată arhipăstorie și puteri sporite de muncă pentru a împodobi cu importante realizări și scaunul de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, de ocrotitor și îndrumător al învățămîntului teologic.

În aceste clipe solemne, Vă asigurăm că vom fi alături de Prea Fericirea Voastră și vom urma toate îndemnurile chiriarhale. Nădăjduim să ne fiți nu numai un îndrumător și sfătuitor, ci un adevărat părinte care cu îndemnul și fapta să ne ajutați și să ne călăuziți pașii spre tot lucrul cel bun în munca de străduitori neobosiți pentru formarea duhovnicească, teologică și patriotică a viitorilor slujitori ai Bisericii străbune și ai neamului nostru românesc, în eforturile lui pentru edificarea vieții celei noi.

În numele corpului profesoral al învățămîntului superior și mediu al Bisericii Ortodoxe Române, vă dorim cu toată dragostea și din inima : «Întru mulți și fericiți ani Prea Fericite Părinte Patriarh !»

*

Din partea cultelor neoprotestante din România a luat cuvîntul dl. Corneliu Mara, președintele Cultului Baptist, spunînd :

*Prea Fericirea Voastră,
Stimați oaspeți,*

În numele Cultului creștin baptist, Cultului creștin după Evanghelie și Penticostal, vreau să exprim bucuria și să spun că sintem alături de bucuria credincioșilor la această mare sărbătoare a Bisericii Ortodoxe Române .

Credincioșii noștri sînt împrăștiați pe meleagurile scumpei noastre patrii și alături de ceilalți credincioși din celelalte culte se străduiesc să lucreze permanent la progresul și înflorirea Patriei noastre. Aș vrea să citez pe profetul Daniel care spune : «cei înțelepți vor străluci și cei ce vor învăța pe alții neprihănirea vor străluci ca strălucirea cerului».

Prea Fericirea Voastră, în numele acestor credincioși dorim ca să străluciți în fruntea Bisericii Ortodoxe Române mai mult ca toți înaintașii. Dumnezeu să vă binecuvînteze în această».

*

În entuziasmul unanim al sărbătorii și la îndemnul mai multor delegați de peste hotare, a luat cuvîntul Înalt Prea Sfințitul Meliton de Calcedon, reprezentantul Patriarhiei Ecumenice de Constantinopol, care a făcut o sinteză asupra acestui moment sărbătoresc din viața Bisericii Ortodoxe Române.

*

La sfîrșitul popasului festiv de la Athenée Palace, tuturor vorbito-rilor le-a răspuns Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin, printr-o amplă și profundă cuvîntare.

Plecînd de la dogma întrupării Mintuitorului Hristos care a venit în lume «pentru ca lumea viață să aibă și mai mult să aibă», Prea Fericirea Sa a făcut o prezentare a felului în care Biserica Ortodoxă în general și Biserica Ortodoxă Română în special, au știut să actualizeze, de-a lungul veacurilor, în viața de toate zilele, mesajul divin al Evangheliei Domnului, slujind lui Dumnezeu și oamenilor. «Din dogma întrupării Mintuitorului — a spus Prea Fericirea Sa — decurge și obligația noastră de a ne întrupa în societate pentru a ridica societatea la fericire, la împlinirea idealurilor ei. Pe acest temei se întemeiază activitatea, viața ortodoxă în societatea omenească. Doctrina aceasta este sfîntă în Bisericile Ortodoxe. Ea este cunoscută și de Bisericile neortodoxe, dar ea nu este trăită așa cum este trăită la noi. De aceea noi simțem foarte bucuroși cînd ortodocșii vin în mijlocul nostru să vadă cum trăim noi, cum ne desfășurăm noi activitatea în viața Bisericii și în viața statului, care sînt idealurile pe care noi le slujim.

Din cele mai vechi timpuri ale Bisericii, eu zic de pe vremea Sfințitului Apostol Andrei care este apostolul nostru, pînă astăzi, Biserica noastră s-a arătat o instituție în slujba neamului, în slujba poporului, în slujba națiunii noastre.

Evident, așa cum am spus și astăzi, slujirea pe care o facem noi în folosul patriei nu ne împiedică să ne extindem această activitate a noastră dincolo de hotarele Bisericii sau ale patriei noastre românești.

Este într-adevăr o Biserică locală, dar nu simțem o parte a Bisericii fiindcă Hristos, care este Biserica nu-și împarte trupul Său.

Noi facem parte din Biserica universală, din Biserica universală de totdeauna și de pretutindeni, noi simțem părtași ai acestei activități spirituale care se desfășoară și pe plan spiritual și pe plan vertical și pe plan orizontal, pe partea Bisericii Ecumenice și avem părășie la viața întregii Ortodoxii. De aceea viața noastră se desfășoară aici în țara noastră România, în numele lui Hristos și în numele Bisericii de pretutindeni.

Noi vrem să avem și această părășie a celorlalte Biserici care au vrut să fie prezente astăzi în acest moment în România. Vedem că Bisericile din aproape întreaga lume au ținut să fie prezente astăzi aici pentru a-și manifesta această trăire a lor în Biserica de pretutindeni».

Spre sfârșitul cuvîntării, în numele Bisericii Ortodoxe, Prea Fericitul Părinte Iustin a mulțumit tuturor delegațiilor Bisericilor de peste hotare, pentru frumoasele urări ce i-au fost adresate, asigurîndu-i pe toți că în activitatea viitoare a Prea Fericirii Sale se va strădui să aducă, pe toate planurile și sub toate aspectele, o contribuție din ce în ce mai mare pentru unitatea creștină, pentru soluționarea problemelor care frămîntă contemporaneitatea astăzi și pentru fericirea omului de pretutindeni și de totdeauna.

A mulțumit, de asemenea, reprezentanților cultelor din țara noastră care, prin prezența lor, și-au arătat prețuirea și respectul față de Prea Fericirea Sa și Biserica Ortodoxă Română.

Mulțumiri pline de recunoștință au fost adresate reprezentanților autorităților noastre de stat, prezenți la dejun, pe care i-a rugat să transmită celui mai iubit fiu al poporului nostru, d-lui Nicolae Ceaușescu, președintele R. S. România, asigurarea că Biserica Ortodoxă Română, ierarhia, clerul și credincioșii ei își vor aduce sprijinul la tot ceea ce este bun, frumos și vrednic de dorit pentru întreaga viață a țării noastre, pentru prosperitatea, progresul și fericirea poporului român.

La orele 17, dejunul oferit de Patriarhia Ortodoxă Română cu prilejul întronizării Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin a luat sfârșit, într-o atmosferă sărbătorească, constituind o adevărată masă frățească a dragostei, a prețuirii și a respectului reciproc, trăsături specifice ospitalității noastre românești.

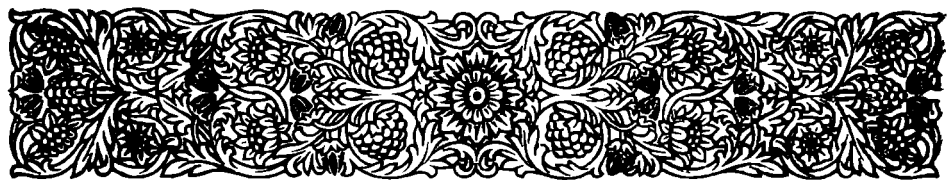
*

Momentele înălțătoare, prilejuite de întronizarea Prea Fericitului Părinte Iustin ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Ungrovlahiei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române s-au încheiat în seara aceleiași zile, între orele 19—21, cînd în sala Ateneului Român a avut loc un concert festiv susținut de corala Patriarhiei Române, dirijat de dl. prof. Nicolae Lungu, director, și P. C. Pr. Iulian Cârstoiu, director adjunct.

Concertul, alcătuit din două părți, partea I-a — cîntări religioase — și partea a II-a — cîntece populare și patriotice — s-a bucurat de unanime aprecieri din partea auditorului.

Cu această ocazie, oaspeții de peste hotare au avut posibilitatea să ia contact direct cu minunatele și melodioasele cîntări psaltice ale tezaurului nostru liturgic și ortodox, precum și cu frumusețea caracteristică artei noastre muzicale populare, în care dragostea de neam și de glia strămoșească constituie teme mereu actuale, pline de sensibilitate și nemuritoare.

Diac. GH. BOGDAPROSTE

DIN ACTIVITATEA P. F. PATRIARH IUSTIN CA REPREZENTANT AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE PESTE HOTARE

Într-o lume în care ne simțim tot mai mult «vecini unii pentru alții», în care aproapele meu, alături de omul de lângă mine, și de neamul meu, este potrivit Sf. Evangheliei, orice om și orice neam de oriunde, creștinii văd în acesta un semn proniator și se simt chemați să-și aducă contribuția lor la o asemenea apropiere, înțelegere și comuniune, între Biserici și popoare. Personalitatea reprezentativă a Ortodoxiei românești, care în ultimele două decenii a promovat cu viziune clară, înțelepciune și vigoare în relațiile intercreștine acest mesaj, este Patriarhul de astăzi al Bisericii Ortodoxe Române, P. F. Părintele nostru Iustin.

Îndeosebi în calitatea de Mitropolit al Moldovei și Sucevei, intrucit la Sibiu a păstorit doar un an, și de președinte al Comisiiei pentru relațiile externe din cadrul Sf. Sinod, P. F. Sa a îndeplinit înalte misiuni și sarcini bisericești pe atâtea meridiane ale globului, în : Europa, America, Asia, Africa, participind la Conferințe, Congrese, sau mari Adunări Ecumenice. A fost conducătorul delegațiilor Bisericii Ortodoxe Române la toate reuniunile Comisiilor pan-ortodoxe ținute la Rodos și Geneva pentru pregătirea Sinodului întregii Ortodoxii. Este membru al Comitetului Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor încă de la aderarea Bisericii Ortodoxe Române în C.E.B. (1961) și unul din președinții Conferinței Bisericilor Europene.

I-a fost hărăzit să-și cultive vocația de dialog în contextul larg al ecumenicității creștine încă din tinerețe. — După absolvirea Seminarului teologic, ca element cu excepționale însușiri intelectuale, cu pasiune pentru adevăr și conduită exemplară, Patriarhia Română l-a trimis ca bursier să-și desăvârșească studiile teologice la Facultatea de Teologie a Universității din Atena (1930—1934), la Strasbourg (1934—1936) și iar la Atena (1936—1937), unde își va susține, în iunie 1937, și teza de doctorat : «Evagrie din Pont, viața, scrierile și învățătura», redactată în limba greacă, încununată cu calificativul excepțional și premiată de Academia ateniană.

Și debutul universitar (1938) și-l face tot peste hotare, ca profesor de Noul Testament la Facultatea de Teologie Ortodoxă de pe lângă Uni-

versitatea din Varșovia, răspunzînd cererii Bisericii Ortodoxe din Polonia și guvernului acestei țări, la recomandarea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Misiunea i-a fost întreruptă însă aici în 1939, din cauza izbucnirii celui de al doilea război mondial. Totuși va lăsa urme adînci. Nu putem trece peste emoționanta întîlnire a Părintelui Patriarh Iustin, din ziua întronizării, cu unul din foștii săi studenți de la Varșovia, devenit în prezent el însuși Mitropolit al Bisericii Ortodoxe din Polonia. Momentul era evocat cu sensibilitate și duioșie de fostul uceinic, și prin frumusețea și semnificația lor, reproducem o bună parte din cuvintele rostite: «Stînd înaintea P. F. Voastre, în această zi atît de solemnă și aducătoare de bucurii, rostea I. P. S. Vasile, Mitropolit al Varșoviei și a toată Polonia, mă întorc cu gîndul înapoi cu patruzeci de ani, cînd, ca student, am avut fericirea să fiu elevul P. F. Voastre. La Varșovia, P. F. Voastră v-ați arătat ca un teolog eminent, un om luminat și un pedagog profund credincios în Hristos. Noi am iubit pe profesorul și învățătorul nostru. Glasul interior ne-a povestit că avem de-a face cu un om deosebit și eminent pentru teologia și viața Bisericilor noastre». Și continua: «Cu teamă am trăit cel de al doilea război mondial. P. F. Voastră ați rămas în inima mea și v-a întovărășit umila mea rugăciune sacerdotală. Am crezut că Dumnezeu veghează asupra scumpului nostru profesor și că-l vom revedea la Varșovia. — Dar planurile lui Dumnezeu sînt necunoscute și neînțelese de mintea omenească. Și iată că în această zi, atît de solemnă și plină de bucurii, pentru Sfînta și Marea Biserică Ortodoxă Română..., stau din nou, ca odinioară, dar acum în fața Patriarhului Sfintei Biserici... Am simțit în inimă și am sperat că Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române va fi desigur P. F. Voastră, fratele nostru în Hristos, ilustrul profesor Iustin. De aceea bucuria umple inima mea și pentru aceasta mulțumesc lui Dumnezeu...».

Marile vocații se afirmă de timpuriu și recunoașterea lor se impune. Ceea ce întrezăreau niște tineri studenți, după mărturia Mitropolitului Vasile, se va confirma pe deplin. Încît demnitatea de patriarh la care a fost chemat P. F. Părinte Iustin a apărut multor personalități eclesiastice ca o încununare firească și de «bun augur». «Noi salutăm ridicarea P. F. Voastre pe tronul patriarhal al Bisericii Ortodoxe Române, declara în consens cu toți participanții la întronizarea festivă, reprezentantul Patriarhiei Ecumenice, Mitropolitul Meliton, ca un semn edificator pentru credincioșii ortodocși din România, pentru Biserica Ortodoxă întregă, pentru creștinătate și pentru Mișcarea Ecumenică și într-un chip mai general, pentru marele plan al păcii în lume».

*

Într-o privire de ansamblu, trei sînt sferele de lucru în care s-a desfășurat și se desfășoară activitatea externă a P. F. Părinte Patriarh Iustin: în aria Ortodoxiei, în Mișcarea Ecumenică și în diverse organizații creștine și religioase pentru promovarea marilor aspirații ale lumii contemporane: pacea, dreptatea, dezarmarea etc.

Conștiința a Ortodoxiei, în chip firesc îi este scumpă păstrarea, adîncirea și afirmarea unității ei. Și a folosit orice împrejurare în acest

scop. Cum se cunoaște, prima Conferință pan-ortodoxă de la Rodos din 1961, ca și cele ce i-au urmat, au fost o expresie concretă de vitalitate simfonică a Bisericilor Ortodoxe autocefale. În raportul înaintat la 10 noiembrie 1961, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române după Rodos I, conducătorul delegației noastre în persoana P. F. Sale, putea spune că însemnătatea acestei conferințe consta nu numai în caracterul ei pan-ortodox, ci deopotrivă în afirmarea elocventă și masivă a unității și tăriei ortodoxe. Dar, observa totodată și o dimensiune a înnoirii, în raport cu exigențele lumii de astăzi. De aceea sublinia «manifestarea hotărârii unanime a tuturor Bisericilor Ortodoxe de a aborda într-un fel nou și de pe o poziție înaintată toate problemele sale vitale privitoare atât la lucrarea ei internă cât și la prezența ei în largul lumii și al vremii» (Arhiva Sf. Sinod, Dosar II/1961).

Se înțelege, nu este vorba aici doar de un «aggiornamento» obișnuit, și care pentru unele conștiințe devine derutant, ci de o înțelegere autentică a Revelației în raport cu creația. Iisus Hristos, Capul Bisericii poartă în El, trupește, plinătatea Dumnezeirii, și revarsă permanent, prin sinergie, viață divină și în trupul Său în Biserică, în sens mai larg, în creație. Fiecare fază a creșterii «trupului Său» manifestă iconomia Pro-niei, și creștinul, potrivit poruncii Mîntuitorului, trebuie să fie atent la «semnele timpului» (Matei XVI, 3). — Iar această preocupare a lui are un caracter și o realitate concretă — locul și țara în care îi este dat să trăiască. Și trebuie observat aici că Tradiția răsăriteană care a avut de la început în vedere realitatea etnicului, s-a aflat permanent într-un dialog firesc și constructiv cu lumea, a avut viziunea acestui acord între revelație și istorie și de aceea nu a cunoscut crize, conflicte. Acord exprimat desigur prin slujire, pentru că «slava Bisericii în slujba ei se descoperă» în aportul ei ziditor. — Cu adîncă înțelegere P. F. Patriarh observă că numai în condițiile organizării Bisericii în autocefalii independente, Ortodoxia «a avut și are posibilitatea exercitării slujirii ei în mijlocul credincioșilor» (Cuvînt ținut în catedrala patriarhiei din Constantinopol, în «B.O.R.», nr. 9—10/1974, p. 1133). — Așa cum Domnul nostru Iisus Hristos «s-a întrupat pentru ca să aducă pe oameni la îndumnezeire», și Biserica «întrupată în lumea cea zidită de Dumnezeu, este menită ca să transforme lumea în împărăție a lui Dumnezeu. Pogorîrea Fiului lui Dumnezeu din ceruri pe pămînt, pentru ca să transforme pămîntul în cer, constituie temelia pogorămîntului Bisericii față de starea în timp și loc a oamenilor». Astfel, Bisericile locale «se fac tuturor toate», slujind popoarelor «în cadrul geniului lor național..., iar statele prețuind lucrarea Bisericilor, le ajută în diferite feluri» («B.O.R.», 9—10/1974, p. 34), potrivit misiunii lor.

O asemenea viziune nu știrbește, ci edifică unitatea Ortodoxiei. O face dinamică, vie; nu o unitate statică, de uniformități, ci unitate a

unor diversități care se afirmă liber și creator. Cu precizia teologului și cu finețe intelectuală, interpretează autentic și profund această structură a Ortodoxiei când o definește drept: «*privilegiu dumnezeiesc de a trăi liber sau independent în comuniune*». — «Căci nimeni dintre oameni nu e fericit dacă este sclav oamenilor» (*Ibidem*, p. 1133). O astfel de unitate a oferit Bisericilor de Tradiție răsăriteană căi proprii de a îmbogăți tezaurul comun al Ortodoxiei Ecumenice prin gândire teologică, prin cult sau arte frumoase — arhitectură bisericească, sculptură, muzică etc.

Trebuie subliniat însă, așa cum reiese dealtfel din cele de mai sus și cum arată P. F. Sa, că «slava Ortodoxiei constă nu numai în independența Bisericilor autocefale, ci și în comuniunea lor, în unitatea lor» (*Ibidem*, p. 1135). Și în același context ține să precizeze, afirmând: «Ecumenicitatea la noi nu constă, în primul rând, în întinderea peste tot pământul locuit, după cum mulți spun de obicei, ci în trăirea de către Bisericile noastre Ortodoxe surori, în chip independent și liber, într-o absolută comuniune de credință, cult, administrație și viață bisericească în fiecare țară» (*Ibidem*, p. 1133). — «Comuniunea noastră în dragoste și în Sfintul Potir al Sfintei noastre credințe comune» (*Ibidem*, p. 1136). Astfel, Bisericile Ortodoxe se străduiesc «să păstreze unitatea duhului în legătura păcii», mărturisind laolaltă că este «un trup și un duh... o nădejde, un Domn, o credință, un botez, un Dumnezeu și Părinte al tuturor, Cel ce este peste toate, prin toate și în toate». — Este afirmată clar astfel credința apostolică și patristică pe care Biserica răsăriteană păstrînd-o cu fidelitate și-a întemeiat și menținut prin ea unitatea.

*

Dar P. F. Patriarh Iustin este în timpul nostru, vocea reprezentativă a Ortodoxiei românești și în sfera mai largă a Ecumenismului creștin contemporan. Cum se remarcă în Buletinul Patriarhiei Ecumenice de la Geneva, «Episkepsis», într-un articol consacrat alegerii P. F. Sale, — «în persoana Patriarhului Iustin, Biserica Ortodoxă Română capătă un Primat de o mare autoritate pan-ortodoxă și ecumenică, marcată de o viziune realistă, dar în același timp de largă anvergură pentru viitorul Ortodoxiei. Noul Patriarh a reprezentat Biserica sa în toate contactele ultimilor 15 ani, dintre Bisericile Ortodoxe ca și în toate întîlnirile majore pe plan ecumenic» («Episkepsis», nr. 170, 15 iunie 1977).

Se cunoaște că, încă de la începutul acestui secol, conștiința creștină s-a angajat pe calea unității, atît prin glasul patriarhiei de Constantinopol, prin Enciclicile din: 1902, 1904, 1920 cît și a unor personalități protestante. Biserica Ortodoxă Română s-a alăturat de îndată acestor chemări ale adevărului, cu convingerea că unitatea creștină slujește în același timp unității umane. De aceea a și participat la marile congrese ale Mișcării Ecumenice de la Stockholm (1925), Lausanne (1927), Oxford,

(1937). Iar Părintele Patriarh Iustin era îndreptățit să spună, în 1961, la New Delhi cu prilejul intrării Bisericii Ortodoxe Române în Consiliul Ecumenic al Bisericilor (CEB), că «Biserica noastră se dovedește animată de cel mai curat spirit ecumenic».

Prezența Bisericilor Ortodoxe în Mișcarea Ecumenică a schimbat calitativ structura și gândirea acesteia. Odată cu aderarea ei, Ortodoxia a venit în CEB cu o concepție proprie despre unitate, în Duhul Sf. Evanghelii, al Sf. Părinți, cu experiența și căile prin care a știut s-o păstreze de-a lungul secolelor; mai profund, cu viziunea «Treimeii celei deoființă și nedespărțite» icoană și temei a unității Bisericii. Asemenea valori ale tezaurului ortodox îmbogățeau acum patrimoniul comun creștin. Cu prilejul Sesiunii Comitetului Central al CEB, din 31 iulie — 16 august 1962, la întrebarea postului de televiziune din Paris — «Care este aportul Ortodoxiei în dialogul ecumenic?», Părintele Patriarh Iustin da expresie tocmai acestei prezențe semnificative: — «În dialogul ecumenic, arăta marele ierarh român, Ortodoxia aduce conștiința unității bisericești trăite veacuri de-a rândul. În duhul, teologia și cultul ortodox, creștinii pot găsi sursele și modalitatea de a realiza unirea lor văzută.

Ortodoxia aduce în Mișcarea Ecumenică interpretarea tradițională a Sfintei Scripturi, dezvoltarea succesivă a gândirii teologice, bogăția cultului religios și frumusețea angelică a vieții sale spirituale.

Pe scurt, Ortodoxia pune la dispoziția Bisericilor membre ale Consiliului Ecumenic întregul său tezaur de credință și de viață în Iisus Hristos» (în «Mitr. Moldovei și Sucevei», 1—2/1963, p. 40—41).

E lesne de înțeles că în Ecumenismul contemporan care strânge sub aceeași boltă, atâtea Biserici, Confesiuni și denominațiuni creștine să se manifeste diverse tendințe, uneori poate chiar adverse. Și desigur convergența la care tindem, după atâtea secole de separare, e un proces anevoios și de durată. Dar deși multe și variate, aceste tendințe, în ultimă instanță se concentrează în cele două dimensiuni, de altfel esențiale condiției și progresului nostru — a verticalității și orizontalității. Și se știe că în CEB atitudinea față de aceste dimensiuni fundamentale a alternat, accentuându-se cînd una, cînd alta, deși realitatea cere conjugarea lor în echilibru. O asemenea înțelegere de admirabilă cumpănire oferea Părintele Patriarh Iustin în interviul acordat postului de radio din R. F. Germania în august 1969, la un an după a IV-a Adunare Generală a CEB, de la Uppsala, care înclinase mult balanța în direcția orizontalității. — Redăm o importantă parte a acestui interviu cu atîta limpezime, autenticitate ortodoxă și frumusețe prezentat: «Tendințele centrifugale din viața societății moderne, sub înriurirea dinamismului epocii noastre, sesiza Înaltul Ierarh și teolog, au determinat apariția unui fenomen de polaritate foarte pronunțat în cercurile ecumenice. În jurul unui pol au apărut îndeosebi preocupările strict teologice de promovare

a unității Bisericii ; iar, la polul opus, au fost concentrate necesitățile de dezvoltare economică, dreptate socială și pace universală. De o parte, deci, o izolare de istoria omenirii ; de altă parte, o identificare a creștinismului cu umanismul societății profane. Dar, Biserica nu se poate recunoaște pe ea însăși, în misiunea ei evanghelică, dacă este plasată într-unul sau altul din aceste cadre.

De aceea, aprofundînd sensul și lărgind perspectiva directivelor de la Uppsala, Consiliul Ecumenic al Bisericilor se străduiește acum să pună accentul pe ideea de «comuniune» a Bisericilor, ca formă de viață a unității Bisericii, înglobînd în preocupările sale toate necesitățile fundamentale ale vieții omenești. Paralel cu examinarea acestui concept de «comuniune» se procedează acum la organizarea aprofundată a conceptului de om în societatea dezvoltată. Îndrumîndu-se pe calea aceasta, ecumenismul își învederează dimensiunea sa în timp, prin păstrarea continuității sale ; asumîndu-și responsabilitatea pentru viața oricărei ființe umane, Biserica intră în contextul ei de catolicitate, extinzîndu-și dimensiunea orizontală pe plan universal. Fundamentîndu-și apoi acțiunea sa pe temeiul participării tuturor la viața în Hristos — care înnoiește toate — prin Sfîntul Duh, Biserica leagă pe plan vertical pămîntul cu cerul» (în «B.O.R.», 7—8/1969, p. 725).

Firește, odată cu abordarea acestor mari teme teologice, Părintele Patriarh Iustin se făcea purtător de mesaj și într-un orizont mai larg al spiritualității ortodoxe, respectiv al spiritualității, evlaviei și tradițiilor noastre românești. Profund sensibil la adevăr și frumusețe, artist al cuvîntului, traduce și dă expresie experienței duhovnicești pe care o face credinciosul ortodox român în liturghie, reliefînd odată cu fiorul spiritual și implicații concrete, ziditoare de comuniune, de unitate. Un pasaj din cuvîntul ținut în Catedrala reformată din Paris (Oratoire du Louvre) duminică 12 august 1962, redă acest fapt de viață duhovnicească : «Mai mult decît în oricare alt moment, în timpul slujbei religioase comune, în biserică, se manifestă unirea văzută a credincioșilor. În aceasta ambianță specifică de înălțare și de intimitate religioasă, scara care urcă spre cer devine o realitate ; credincioșii se simt casnici ai sfinților, locuitori ai casei lui Dumnezeu (Efes. II, 19). În acel moment dispare tot ceea ce este individual, pentru ca omul, ieșind din propriile sale margini, să devină, într-un anumit fel, unul cu semenii săi, în comuniune cu ei.

Dacă rugăciunea individuală este stimulată în bună parte de nevoile proprii și de moment ale credinciosului, rugăciunea în comun se ridică pînă la manifestarea conștiinței creștine universale. Integrînd în chip spiritual ființa în umanitate, fiecare creștin vorbește cu Dumnezeu în numele acestei universalități... Solitudinea este sfărîmată. Reinnoită prin dinamismul dragostei, ființa omenească trăiește în Liturghie ade-

vărul existenței sale» (în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», 1—2/1963, p. 34).

Interpret cu autoritate al Ortodoxiei, Patriarhul român este desigur înainte de toate, mesager al specificului sufletului și pământului românesc. Face cunoscută lumii Biserica Ortodoxă Română, de aproape două ori milenară, de origine apostolică. «Biserica noastră e veche, nu învechită, sublinia P. F. Sa cu prilejul vizitei făcute Bisericii Luterane daneze». «Noi, ca Biserică veche, ne considerăm mai aproape de izvoarele originale și autentice ale creștinismului și ne comportăm ca atare. Păstrăm cu sfințenie bunele tradiții moștenite de la înaintași și ne străduim să urmăm Evanghelia lui Hristos, învățătura transmisă de Sf. Părinți și cele hotărâte de Sf. Sinoade în vremea când în Biserică nu se ivise nici o dezbinare. Noi, creștinii din România, nu cunoaștem fenomene de criză bisericească sau religioasă, ca în Apus, nu ducem lipsă nici de vocații pentru preoție, nici de frecvența credincioșilor la serviciile divine. Religiozitatea ortodoxă se manifestă, practic, în viața credincioșilor care țin la datinile strămoșești, la bisericuța și preotul lor»... «Creștinii ortodocși vin la slujbe nu numai pentru a asculta cuvântul lui Dumnezeu, a lăuda pe Părintele ceresc și a se ruga Lui, ci și pentru a trăi cu adevărat și mai deplin în Duhul Sfânt, pentru a primi, din mână, preotului sau a episcopului, darurile cerești de care au nevoie pentru a putea duce zi de zi o viață creștinească deplină, autentică și activă» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 9—12/1971, p. 587—588).

Creștinismul nostru ortodox înrădăcinat în sol latin oferă un pilduitor echilibru între ceresc și pământesc, etern și temporal, între aspirațiile Bisericii strămoșești și ale poporului în care slujește. — Asemenea unor fresce de la mănăstirile din nordul Moldovei, Părintele Patriarh zugrăvește în grai viu, colorat această icoană a «poporului român, cu istoria lui milenară, prea deseori zbuciumată, cu tezaurul tradițiilor sale spirituale și materiale agonisit sub duhul mioritic al deplinei integrări în realitățile cosmosului, cu ospitalitatea și omenia lui prețuite pretutindeni în lume, cu evlavlia lui adâncă și stătornică, dar și cu strădaniile sale neconținute spre o viață mai bună, mai frumoasă, mai îmbelșugată, trăită sub soarele demnității și al libertății... Imaginea poporului român învie sub privirile trecătorului priveliștea de basm a pământului românesc, cu arcul de stîncă al Carpaților împăduriți, cu brîiele albastre ale râurilor sale, cu roditoarele lui cîmpii întinse pînă la țărmul Mării Negre, cu satele sale păstrătoare de datini și de rînduieli, cu bisericile și mănăstirile sale în care graiul și cugetul românesc au zămislit comori de artă și cultură. Și se ivesc înaintea ochilor fiii acestui pământ și ai acestui popor, cu permanenta lor aspirație spre desăvîrșire, cu încrederea lor nezdruincată în marile valori etice ale umani-

tății și cu convingerea că lumea întreagă trebuie să trăiască în pace și bunăvoință» (Punte de înțelegere și prietenie, în Almanahul Capelei Ortodoxe Române din Baden-Baden, pe anul 1976, p. 33).

Spirit lucid, cuprinzător de larg orizont, Părintele Patriarh Iustin pătrunde de pe pozițiile teologului și ierarhului și în realitățile și probleme majore ale timpului nostru; observă, analizează și caută soluții. Participarea la diverse organizații și întruniri internaționale, religioase sau laice, în serviciul păcii, al dreptății..., ca de pildă, Mișcarea creștină pentru pace de la Praga sau Congresul mondial pentru dezarmare generală și pace de la Moscova, din 1962 etc. —, i-au oferit prilejul să-și dezvolte o profundă și luminoasă concepție creștină asupra unor mari teme ale contemporaneității.

Fenomenul cel mai semnificativ al epocii, după P. F. Sa, și pe bună dreptate, îl constituie o «trezire a omului» de astăzi. Trezire caracterizată prin aceea că «în stadiul actual de cultură al omenirii, omul a dobândit conștiința existenței sale de om. El își dă seama de valoarea ființei sale și vrea să trăiască împreună cu semenii săi, ca om deplin, integrându-se într-o societate cu așezări drepte» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 3—4/1963, p. 171). Deci, ca om cu conștiința identității, vocației și răspunderii lui pentru construirea unei lumi a păcii și dreptății în care și persoana și colectivitatea să se poată realiza în condiții optime.

De pe pozițiile celei mai autentice ortodoxii, Părintele Patriarh Iustin previne și respinge tezele pesimiste, vehiculate de unele tendințe protestante, potrivit cărora «dificultățile și primejdiile care stau în calea unei păci drepte și trainice, n-ar putea fi înlăturate din pricina slăbiciunii și vicierii firii omenești stăpinită de păcat» (Din Cuvîntul ținut la Adunarea pancreștină pentru pace de la Praga, 13—18 iunie, 1961, în «Mitropolia Moldovei și Sucevei», 5—6/1961, p. 333). Desigur, creștinul e conștient că păcatul, răul reprezintă o dureroasă realitate, care însă poate fi biruită, depășită și la nivel personal și la nivel social. «Precum nici un obstacol nu este de netrecut și nici o primejdie de nebiruit pentru cel ce vrea să-și dobîndească mîntuirea, tot la fel, nici pentru cei ce vor cu adevărat să trăiască în pace și să înlătore războiul, nici o piedică nu e de neînlăturat» (*Ibidem*, p. 333). Atunci, se înțelege că pentru Patriarhul ortodox român, ca de altfel și pentru orice om de bună credință, nu armele, nu un «echilibru al teroarei» asigură echilibrul și progresul uman. «Înarmarea nu servește pacea spune P. F. Sa..., numai dezarmarea duce la pace». Și, schimbînd sensul vechiului dicton latin în duh creștin și în exigențele lumii de azi, rostea la Praga, în 1963: «Si vis pacem para pacem» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 3—4/1963, p. 17).

Dacă răul poate fi biruit prin bine pentru că acesta e fundamental, originar ; niciodată răul, mijloacele imorale, distructive, nu pot genera autentic și durabil scopuri, valori morale.

Firește, totodată, cum se exprimă Părintele Patriarh, nu trebuie să fim nici «partizani ai simplificărilor naive și nici partizani ai complicațiilor inutile». Nu poate fi ignorată existența încă în lume a unor dificultăți, crize, suferințe. Dar privind mai în profunzime, așa cum subtil reflectează P. F. Sa, «durerile lumii în epoca noastră, nu sînt toate consecințe ale unei boale ; ele sînt mai mult dureri de naștere ale unei lumi noi, care se zidește acum din voința lui Dumnezeu și cu lucrarea Sfințului Duh» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 1—2/1963, p. 38). — E aici o dialectică înrădăcinată în teologia paulină, a tensiunii între «vechi» și «nou» (Efes. IV, 22 ; Col. III, 9—10).

Odată cu alte obstacole pe calea edificării lumii noi, Ierarhul român, cu simț realist, evocă și acest fenomen al epocii : «Criza de încredere între state sau în grai creștin, privind mai adînc în miezul lucrurilor, criza dragostei între oameni» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 3—4/1963, p. 172). — Desigur, realismul nostru trebuie să fie cît mai integral. Valorile își sînt complementare. Încrederea se întemeiază profund în solul divin unificator al iubirii. Iar pentru creștin, așa cum iubirea și de Dumnezeu și de om e unică, din același izvor, la fel credința, încrederea — originar — e tot unică. De aceea credința în Dumnezeu trebuie să ducă în cele din urmă pe calea iubirii și a adevărului, și la credința, încrederea în om. Așa va fi definitiv «surpat zidul despărțirii» (Efes. II, 14).

Și tot din această valoare-sursă a tuturor celorlalte valori morale sau virtuți, își trage sevă, putere, «formă, conținut mereu nou» și dreptatea, «ca temelie a vieții sociale și a raporturilor dintre state... prin a cărei aplicare în faptă se asigură bunăstarea tuturor oamenilor și pacea desăvîrșită în lume» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 3—4/1963, p. 172). — Iar, pentru teologul profund, de vocație, care este Patriarhul Iustin, dreptatea își are obîrșia în Dumnezeu Însuși, are deci pentru creștin o însemnătate, o valoare dumnezeiască : «Dreptatea adevărată, spune P. F. Sa, ...este o însușire dumnezeiască, pe care Creatorul a revărsat-o în om la crearea lui «după chipul și asemănarea Sa». Ca adevăr revelat în Sf. Scriptură, ea face parte din patrimoniul nostru spiritual, iar ca principiu divin sădit în om, pentru viețuirea lui în lume, ea aparține întregului neam omenesc, ca «vestigium sapientiae divinae» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 3—4/1963, p. 172—173).

De asemenea și pacea : Pacea ca armonie divină «care covîrșește toată mintea» (Filip. IV, 7) ; pacea ca dar și mesaj divin încredințat nouă prin Hristos, căci «După cuvîntul Sf. Scripturi, împărăția lui Dumnezeu este împărăția păcii. Iar noi, ca împreună moștenitori cu Fiul lui Dum-

nezeu — Domnul Păcii, ai acestei împărății, sîntem deopotrivă și «fii ai păcii». În același timp, ca împreună lucrători cu Dumnezeu ai fericirii noastre, noi sîntem și împreună lucrători cu El ai păcii; sîntem deci și noi făcători de pace» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 9—12/1962, p. 654—655).

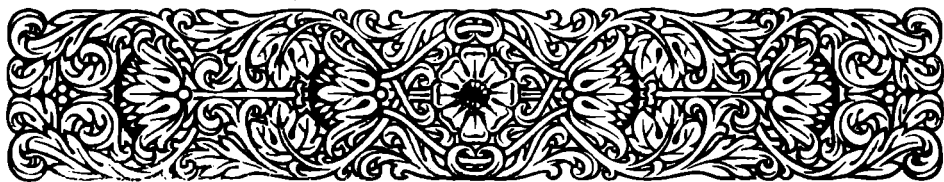
Părintele nostru Patriarh crede și mărturisește binele. Crede printr-un optimism profund întemeiat teologic și întemeiat în natura umană. Crede în «destoinicia oamenilor cinstiți și înțelepți din zilele noastre, că așa precum au fost în stare să întindă punți și peste uriașele distanțe cerești, care despart planetele, vor fi în stare să întindă fără zăbavă și punțile incomparabil mai ușor de întins peste micile deosebiri și distanțe care îi mai despart pe locuitorii planetei noastre» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 5—6/1961, p. 333).

*

Pentru a pune o concluzie acestei expuneri în care, după cuviință, ne-a vorbit cu precădere Părintele nostru Patriarh, vom încheia tot cu un cuvînt al P. F. Sale, pentru Radio Londra, de o admirabilă viziune și sinteză: «Înfățișarea adevărului religios unic, fără amprente confesionale, în discuțiile noastre teologice, este una din strădaniile noastre comune; unirea eforturilor noastre pentru a mărturisi pe Dumnezeu înaintea oamenilor este calea pe care noi mergem acum; îmbrățișarea tuturor oamenilor cu aceeași dragoste ca fii ai aceluiași Dumnezeu, este ținta spre care noi tindem cu toată ardoarea» («Mitropolia Moldovei și Sucevei», 1—2/1963, p. 39). — Iată mesajul unui mare Patriarh român, pentru a cărui sănătate și îndelungare în zile, spre binele Bisericii, Patriei și lumii noastre ne rugăm «Părintelui luminilor», la acest început de cale nouă!

Pr. Prof. CONSTANTIN N. GALERIU

PREA FERICITUL PĂRINTE PATRIARH IUSTIN — DASCĂL DE TEOLOGIE ORTODOXĂ

Am luat parte cu toții la fericitul și istoricul eveniment al Bisericii noastre, care a constat în alegerea, investitura și întronizarea celui de al IV-lea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române — Prea Fericitul Părinte Patriarh Dr. Iustin Moisescu.

Inimile noastre au tresăltat de bucurie și am îndepărtat umbra ce coborise asupra noastră prin trecerea în veșnicie a patriarhului Justinian. Bucuria noastră este deplină și de aceea, odată cu noi, credincioșii, proștimea și teologia ortodoxă română salută cu respect și depune la picioarele tronului patriarhal florile de speranță și «laude de bucurii» din candelile inimilor, ca altă dată și Proorocul David din harfa sa minunată cu care își acompaña psalmii treptelor și rugilor de seară.

Dacă în ultimii cincizeci de ani am avut în primul Patriarh-Miron — o inimă fierbinte, încălzită de un patriotism rar întâlnit, în cel de al doilea — Nicodim — un model deosebit de tălmăcitor de carte bisericească, iar în cel de al III-lea — Justinian — un gospodar, un reorganizator al rînduielilor bisericești și un atlet al «apostolatului social», Dumnezeu ne-a dăruit în persoana Prea Fericirii Sale, Patriarhul Iustin, un mănunchi de daruri și de virtuți, de comori sufletești minunate, într-un ierarh cu îndelungate experiențe, un gospodar ce a reînviat vechile noastre vetre duhovnicești moldovene, dar, în același timp și un dascăl, un profesor de teologie ortodoxă, ce merge pe urma adîncită, în aria arhierască, de figuri strălucitoare ca un Andrei Șaguna, Veniamin Costache, un Niçolae Bălan și alții. Împietind harisma didascalică cu celelalte harisme pe care Dumnezeu le-a revărsat asupra sa, Prea Fericirea Sa și-a dăruit copilăria și tinerețea, munca și studiul, lipsurile și bucuriile, prietenia și jertfa, catedra și amvonul, veghea și scrisul, sfaturile și muștrările, rugăciunile și lacrimile Bisericii.

De aceea și noi, odată cu fiii credincioși ai Bisericii noastre aducem mulțumire lui Dumnezeu pentru că «Arhieru bun» ne-a dăruit nouă — Părinte și Dascăl. Asemenea lui Evagrie Ponticul, căruia i-a închinat teza de doctorat (1937), Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin moștenește de la părintele său trupesc, — regretatul învățător Ioan Moisescu — ce cade martir pe cîmpul de luptă în primul război mondial, darul luminării minții altora, și intră pe cărările de multe ori grele de a învăța pe alții cartea.

La seminarul teologic pentru orfanii de război de la Cîmpulung Muscel unde excelează în agonisirea primelor cunoștințe de teologie, Prea Fericirea Sa, ca și Evagrie Ponticul, merge să soarbă din comorile marilor capadocieni și de la izvoarele clasicismului teologic nectarul sfînt al Ortodoxiei. Așa cum Evagrie Ponticul a primit lumina din candelilele pururea nestinse ale Sfinților Vasile cel Mare și Grigore de Nazians, așa și Prea Fericirea Sa, la Atena, la Strassbourg și apoi din nou la Atena, s-a îmbogățit intelectual din comorile sufletesti și cărturărești ale renumitului profesor D. S. Daianos, descifrînd cît mai lămurit tainele ascunse ale exegezei Noului Testament și ale teologiei în general. Lucrarea de doctorat, socotită excepțională și scrisă într-una dintre cele mai alese, elegante și acedemice limbi grecești, a calificat pe tînărul teolog de atunci și pe viitorul Patriarh de astăzi, ca drept un strălucit și destoinic dascăl de teologie ortodoxă. A descifrat atunci Prea Fericirea Sa, în chip magistral, izvoare și chipuri de urmat, comori de cultură clasică și creștină. A cîntărit principiile marelui autor ce înclina spre origenism, și și-a însușit metoda sa didactică și catehetică cu care se adresa, în special monahilor. Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin a devenit și a rămas pentru totdeauna un dascăl pătruns de fiorul cald al adevărului ortodox, iar cu spiritul său ascuțit și cu înțelepciunea sa deosebită, a făcut pe toți cei care l-au ascultat, l-au citit și l-au prețuit, să vadă într-însul un dascăl ce ridică catedra la nivel de amvon, iar exercițiile de tîlcuire din original, clipe de bucurie duhovnicească, de regăsire și de convorbire cu sfinții autori în limba sfîntă a Evangheliei.

Foștii elevi de la Seminarul Nifon, la care Prea Fericirea Sa a predat limba latină își amintesc de orele plăcute petrecute, iar anul de profesorat de la Facultatea de teologie de la Varșovia (1938—1939), unde a fost recomandat de către Sfîntul Sinod al Bisericii noastre, a așezat pe fruntea tînărului profesor de atunci și actualul nostru Patriarh, renumele unui om de înaltă capacitate intelectuală și culturală.

Ca profesor de Exegeza Noului Testament la Facultatea de teologie de la Suceava, Prea Fericirea sa a lăsat o amintire frumoasă studenților de atunci, iar după anul 1942, cînd a venit profesor la Facultatea de teologie din București, timp de 13 ani a dăruit studenților din comorile sale sufletesti și intelectuale nu numai lumina cărții, dar și dragostea pentru cititul și adîncirea Sfintelor cărți ale Scripturii, pentru Biserica și ortodoxia românească. Din străfundul sufletului Său, Prea Fericirea Sa, ca fiu al plaiurilor muscelene, a dăruit generațiilor de studenți căldură și lumină pentru ca, pornind, ca preoți în parohiile lor, să tîlcuiască credincioșilor lor Cuvîntul lui Dumnezeu și să toarnă în pocalul inimilor lor, doritoare de credință, din mirul sfînt al Evangheliilor.

În lucrarea Sa, «Sfînta Scriptură și interpretarea ei în opera Sfîntului Ioan Gură de Aur» (1942) Prea Fericirea Sa pune la îndemîna studenților și preoților mijloace de a vedea în concepția celui mai mare predicator al clasicismului ortodox, metode și chipuri de a explica cuvîntul lui Dumnezeu, țînînd seama de vremi, de oameni, de concepțiile vremii, de potențialul de înțelegere, dar mai ales de dragostea pe care păstorul trebuie să o aibă pentru păstoriții săi.

În lucrarea Sa, «Originalitatea parabelor», publicată în 1944 la R. Vilcea, Profesorul de atunci, prezenta una dintre cele mai interesante probleme de interpretare a genului. Prin simplitatea, originalitatea, naturalitatea, puritatea, logica, experiența și sfințenia lor, ele constituiau nu numai o reflectare a diferitelor probleme de viață, dar, în același timp, și un cuvânt autorizat și o relație ce lega sufletul de Dumnezeu, pământul cu cerul.

În lucrarea sa «Activitatea Sfântului apostol Pavel la Atena» Profesorul de ieri și Patriarhul de astăzi a mers, poate cu «Noul Testament» în mână, deschis la cap. XVII din «Faptele Apostolilor» în care citim : «...și luîndu-l pe el, l-au dus în Areopag zicînd : Putem să cunoaștem și noi ce este această învățătură nouă, grăită de tine ? Căci tu aduci la auzul nostru lucruri străine. Voim să știm ce vor să fie acestea». Iar atunci marele Pavel a ținut marele și inegalabilul discurs în Areopag, din care a rămas înscris pe pereții inimilor creștine cuvintele «în Dumnezeu, trăim, ne mișcăm și sîntem «precum au zis unii din poezii elini, căci ai Lui neam sîntem...» Pagini de Scriptură ce s-au reflectat în veacul nostru, prin pana marelui nostru Profesor și Ierarh, Prea Fericitul Părinte Patriarh Iustin.

Traducerea «Simbolicii» lui Hr. Andrușos dăruită studenților și preoțimii de Profesorul Dr. Iustin Moisescu, ce stă alături de traducerea «Dogmaticii» a aceluiași autor, ca și lucrarea despre «ierarhia bisericească» sînt de real folos studenților și preoților ce nu au uitat studiul cărții.

Nu putem trece cu vederea activitatea profesorală a Prea Fericitului Părinte Patriarh Iustin depusă cu ocazia cursurilor de îndrumare misionară și pastorală, ținute la București, Curtea de Argeș și Sibiu, începînd din anul 1948 și pînă în 1955, cînd mîna nevăzută a lui Dumnezeu l-a chemat la înalta treaptă a arhieriei, ca ierarh și mitropolit al Ardealului și vrednic urmaș al regretatului mitropolit Nicolae Bălan.

La plecarea sa spre scaunul marilor vlădici ardeleni Prea Fericirea Sa spunea : «Mă despart astăzi din rostul meu de profesor de la Institutul teologic din București, cu părere de rău, pentru că îndeletnicirea aceasta, căreia i-am închinat viața în slujba Bisericii mi-a hărăzit multe bucurii sufletești, dar mă mîngîii cu gîndul că de acum înainte voi fi învățătorul păstoriiților mei, cu harul și puterea Sfântului Duh, care este asupra mea».

Anii petrecuți pe scaunul vlădicesc al marilor ierarhi ai Moldovei vreme de 20 la număr, scaune ce încep cu Iosif Mușat și continuă cu Dosoftei, cu Veniamin Costache Iosif Naniescu etc. au dăruit fostului Dascăl de Scriptură și teologie, vrednicul nostru Patriarh de azi puternicia de a efectua mari și minunate realizări. Pe lîngă grija pentru monumentele istorice moldovenești ce formează o ghirlandă ce cinstește neamul nostru creștin, pe care le-a restaurat și le-a înzestrat cu cele de trebuință, s-au adăugat lucrările de refaceri și restaurări de biserici, reorganizarea Seminarului de la Neamț și reînvierea unei preoțimi demne și efective.

În toate lucrările sale Prea Fericirea Sa, ca Mitropolit al Moldovei și Sucevei, a lăsat semnul de dascăl și de profesor care apare mai evident în pastoralele trimise preoților și credincioșilor din Moldova. Pline de învățăminte părintești, întemeiate pe texte de scriptură, cu o logică și o metodă care definește pe profesorul ales de teologie, aceste pastorale rămân ca adevărate lecții adresate poporului credincios moldovean.

Și acum, revenit pe plaiurile muntene, noul nostru Arhipăstor și-a îndreptat privirile spre școlile noastre de învățămînt teologic, de acum nu numai ca un dascăl, dar și ca un Părinte al Învățămîntului și al cărții de teologie ortodoxă românească. Moștenind mari greutăți în urma cutremurului din 4 martie 1977 la imobilele celor două Școli de Învățămînt teologic — Seminarul de la Mînăstirea Radu Vodă și Institutul teologic — Dascălul de altă dată a luat cele mai urgente și fericite măsuri pentru reconsolidarea lor, precum și pentru întărirea cadrelor profesionale cu elemente tinere și specializate, pentru a da un ritm mai viu și mai eficace pregătirii tinerilor seminariști și teologi.

Nu putem trece cu vederea faptul că virtuțile de dascăl de teologie s-au revărsat și în activitatea externă a bisericii noastre prin persoana Prea Fericirii Sale, care, ca membru în mai toate formațiunile și organizațiile mondiale ale Mișcării Ecumenice a reprezentat Biserica noastră în modul cel mai strălucit. Prezent la marile consfătuiri și conferințe, — Rodos în cele trei sesiuni — Uppsala, New Delhi, Nyborg, Paris, Londra, Bossey, Chambësy, Geneva etc., a răsunit pe lângă glasul mitropolitului-delegat al Sfîntului Sinod și glasul profesorului, a cărui pregătire și făurire s-a făcut la cele mai însemnate Universități din Europa, rămînînd un dascăl al teologiei românești.

Așadar, aducem celui de al 77-lea mitropolit al Ungrovlahiei și celui de al 4-lea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, mărturia, respectul și omăgiul tuturor celor care au sorbit de la teologia ortodoxă românească puternicia credinței, a dragostei și a harului cuvîntului lui Dumnezeu.

Ca primului Patriarh cu numele de — IUSTIN — asemenea celui ce ne-a lăsat minunatele sale «Apologii» și «Dialogul cu Iudeul Trifon» dorim marelui nostru Arhipăstor și Dascăl sănătatea și bucuria celor mai fericite realizări în unitatea Bisericilor, în slujirea Bisericii Ortodoxe Române, a Învățămîntului teologic, a Patriei și a Păcii.

Pr. DAVID POPESCU